

Шрїмад Бхагавад-Гїтā

Скритото Съкровище на Сладкият Абсолют

Шрїмад Бхакти Ракшака Шрїдхара Дева Госвāmї Махārāдж

Превод от английски: Махā Вишну Дас

С благословията на Шрї Шрїмад Бхакти Алока Парамадваити Махārāдж

Глава първа

Преглед на Армиите

Саинїа-даршана

- 1) Дхритарāштра каза: О, Санджайа, какво правят моите синове и синовете на Пāнду, след като се събраха за битка на свящото място Курукшетра?
- 2) Санджайа каза: Оглеждайки воините и бойните редове във военна формация на Пāндавите, Цар Дурїодхана доближи Дронāчārїа и каза следното:
- 3) О, господарю, моля виж великите армии на Пāндавите, подредени във военна формация от твоя интелигентен ученик, Дхриштадїумна.
- 4) Сред войните са експертите в стрелбата Бхїма и Аргжуна, а също не по-малко умелите, като Сāтяки, Цар Вирāта, великия боец Друпада, Дхриштакету, Чекитāна, мощния герой Кāшираджа, Пуруджит, Кунтїбходжа, благородния цар Шаибїа, храбрият Йудхāманїу, героичният Уттамауджā, Абхиманїу (синът на Субхадра) и синовете на Драупадї всеки, от които велик воин.
- 5) Към 4)
- 6) Към 4)
- 7) О, най-добър от два пъти родените, моля те бъди осведомен за великите герои и лидери на нашите армии. Сега ще ги опиша напълно на твоето внимание.
- 8) Освен теб достойни, които винаги побеждаваш в битките, също Бхїшма, Карна, Крипāчārїа, Ашватхāмā, Викарна, Саумадати (Бхїришравā), и Джайагратха, има още много герои, които са експерти в бойното изкуство; те всички са въоръжени с различни оръжия и са решени да дадат живота си за мен.
- 9) Към 8)

- 10) Нашата армия, водена от Бхїшма, не е достатъчно обучена, за разлика от армията на Пāндавите, защитавана от Бхїма, която е.
- 11) Затова, моля те помогни като застанеш на предопределеното ти място в бойния ред и заеми съответната стратегическа позиция на формацията, за да защитим дяго Бхїшма.
- 12) И тогава с боен вик подобен на лъвски рев, Бхїшма, могъщия прадядо на фамилията Куру, високо наду своята раковина, за да окуражи Дурїодхана.
- 13) Изведнъж, раковини, барабани, тръби и други инструменти внезапно зазвучаха, произвеждайки бурна вибрация.
- 14) От другата страна, Бог Шрї Кришна и Арджуна, в голяма каляска теглена от бели коне, надуха отново техните божествени раковини.
- 15) Хришїкеша наду неговата раковина, Пāнчаджанїа; Дхананджайа – неговата Девадата; а Бхїмасена, извършителят на могъщи дела, наду великата си раковина Паундра.
- 16) Цар Йудхиштхира, сина на Кунтї, наду Анантавидайа, докато Накула и Сахадева зазвучаха с раковините с имена Сугхоса и Манипушпака съответно.
- 17) О, Царю, експертът по лъковете Кāширāджа, великият войн Шикхандї, Дхриштадїумна, Цар Вирāта, не победения Сātїаки, Цар Друпата, синовете на Драупади и могъщият син на Субхадрā, Абхиманїу - всички надуха раковините си.
- 18) Към 17)
- 19) Страховития звук на тези раковини, озвучавайки земите и небесата, прониза сърцата на синовете на Дхритарāштра.
- 20) О, царю, по това време, Дхананджайа (Арджуна) е застанал върху карета декорирана с флага на Ханумāн готов да използва своите оръжия. Виждайки Дурїодхана и

неговата компания в позиция за битка, той вдигна лъка си и каза на Шрї Кришна следното:

- 21) Арджуна каза: О, Кришна, моля те разположи моята карета между двете армии, така че да мога да наблюдавам войните, с които трябва да се сражавам на бойното поле, дошли да се бият за удовлетворението на злия Дурйодхана.
- 22) Към 21)
- 23) Към 21)
- 24) Санджайа каза: О, потомко на Бхāрата, след като бдителния Арджуна каза тези думи, Шрї Кришна (Богът на всички сетива) маневрира с голямата карета между двете армии, фронтално на Бхїшма, Дрона и всички императори. Богът тогава каза: О, Пārтха, виж Кауравите събрани за битка.
- 25) Към 24)
- 26) Там в двете армии Арджуна видя своите бащи, дядовци, учители, вуйчовци, братя, синове, внуци, тъстове, приятели и доброжелатели.
- 27) Така, виждайки неговите роднини на бойното поле, синът на Кунтї, Арджуна, опечален и погълнат от голямо състрадание, изговори следните думи:
- 28) Арджуна каза: О, Кришна! Виждайки моите роднини строени пред мен жадуващи за битка крайниците ми губят силата си и устата ми пресъхва.
- 29) Цялото ми тяло се разтреперва и настръхва. Губя контрол над лъка си Гāндїва и кожата ми пламва.
- 30) О, Кешава! Не мога да сдържам себе си повече. Умът ми се обърква, а аз виждам само враждебност изпълнена със зло.
- 31) Не виждам нищо добро в убиването на моите роднини в тази битка. О, Кришна, нямам желание за победа, царство или щастие.

- 32) О, Говинда, каква е стойността на царството ни? Какъв е смисълът на щастието и забавлението, ако всички, за които ги желаем – учители, бащи, синове, дядовци, вуйчовци, тъстове, внуци, зетьове и други роднини са тук днес за битка готови да жертват животите и притежанията си? Затова, О, Магхусѓдана, дори те да искат да отнемат живота ми, аз не желая да ги убивам.
- 33) Към 32)
- 34) Към 32)
- 35) О, Джанāрдана, дори да спечелим трите свята, а не само владение върху цялата земя, какво щастие бихме имали, ако убием Дурйодхана и неговото обкръжение?
- 36) Само грях би ни сполетял, ако убием нашите учители и пазители, дори били те агресори срещу нас. Не можем да отнемем живота на нашите собствени роднини, синовете на Дхритарāштра. О, Мāдхава, как бихме били щастливи, ако убием нашите собствени роднини?
- 37) Въпреки, че хората, със сърца засегнати от алчност, не могат да видят тежкия грях да се бият с приятели и убивайки членове на семейството си, защо, О Джанāрдана, да не се въздържим от този отвратителен акт, с пълното знание за тежките последици.
- 38) Към 37)
- 39) С упадъка на династията, религиозните традиции на семейството отслабват. Когато религиозните практики са унищожени по такъв начин, цялото семейство бива залято от нерелигиозност.
- 40) О, Кришна, потомко на Вришни династията, когато по този начин в семейството преобладава нерелигиозност, жените стават покварени от прелюбодеяние, ражда се нежелано и не добродетелно потомство.

- 41) Нежеланото поколение влияе като превръща в ад живота на семейството. Същата съдба сполетява прародителите на това семейство, защото е прекратено редовното предлагане на храна и вода за тях.
- 42) Отвратителните действия на такива унищожители на династията предизвикват голям прираст на нечисто поколение. С тези действия, древните семейни традиции и благородното потекло са напълно опустошени.
- 43) О, Джанардана, знаем, че личностите, чиито семейни, обществени и религиозни традиции са разрушени живеят вечно в ада.
- 44) Уви! Какъв тежък грях се готвим да извършим. Водени от алчността си за дребнаво царско щастие, ние се каним да убием нашите роднини.
- 45) Дори невъоръжен и не съпротивляващ се да умра на това бойно поле от ръцете на синовете на Дхритараштра, това би било по благоприятно за мен.
- 46) Санджайа каза: Изговаряйки тези думи на бойното поле, Арджуна остави настрана лъка и стрелите си, и седна в каретата, а неговото сърце бе злято от скръб.

Глава втора

Характеристика на Душата

Санкхйа-йога

- 1) Санджайа каза: Върховният Бог, Магхусудана, тогава изговори следните думи на скърбящия Арджуна, който беше злят от състрадание и чиито тъжни очи бяха пълни със сълзи.
- 2) Върховният Бог каза: О, Арджуна, защо си злят от такава илюзия в този критичен момент? Това не подхожда на един благородник (Ариан). Пречка е за постигане на небесата и унищожаване доброто име и слава.

- 3) О, сине на Кунтї, откажи се от тази страхливост, защото тя не ти подхожда. О, велики герой, изчисти тази жалка слабост на сърцето, приготви се за битка!
- 4) Арджуна каза: О, Магхусудана, убиецо на врага, как бих могъл да контраатакувам, изстрелвайки стрели срещу моя праядо Бхїшма и учителя Дрона, които са достойни за обожание?
- 5) По-добре да живея в този свят молейќи се, без да отнемам живота на нашите велики, благородни старейшини и учители. В противен случай, убивайќи ги ние бихме живели на този свят само за да се наслаждаваме на тяхното богатство и собственост опетнени с кръвта им.
- 6) Ние не знаем кое е по-добре за нас, победата или загубата, защото, ако убием синовете на Дхритараштра, сега изправени срещу нас на бойното поле, за какво ни е да живеем.
- 7) Сега съм объркан. Какъв е истинският ми дълг? Залят от схващане за падението на нашата династия, аз Те моля кажи ми разбираемо кой път на действие е най-благоприятен. Аз съм Твој отгаден ученик. Моля те дај ми инструкции.
- 8) Дори да постигнем непостижимото, разширявайќи империята на Земята или дори да вземем върховенство над царството на рая, не бих могъл да намеря нищо за да успокоя тази тъга, която ме прави безчувствен.
- 9) Санджайа каза: По този начин, победителят на врага, бдителният Арджуна се обърна към Кришна, който е Богът на сетивата на всички същества. „Говинда, аз няма да се бия” заяви той преди да замлъкне.
- 10) О, потомко на Бхārата, в средата на двете армии тогава, Хришїкеша усмихвайќи се, се обърна към скръбния Арджуна:
- 11) Богът каза: О, Арджуна, изговаряйќи мъдри думи ти тъгуваш за това, за което не си заслужава да се скърби. Но мъдрият не скърби нито за живите, нито за мъртвите.

- 12) Никога не е имало време, когато аз, ти или някой от тези царе не е съществувал.
Така както сме живи сега, така сме били и в миналото и ще продължим да бъдем и в бъдеще.
- 13) Както въплътените живи същества постепенно преминават с тялото си през детство, младост и старост, така също душата постига друго тяло при смъртта. Знаещите не са заблудени от тази трансформация.
- 14) О, сине на Кунтї, само ангажиране на сетивата с техните обекти дава усета за студено, топло, удоволствие и болка. Но тези ефекти са временни те идват и си отиват. Затова, О, Бхārата, ти можеш да ги игнорираш.
- 15) О, най-благородни сред хората, личност с устойчива интелигентност, уравновесена в удоволствие и болка, необезпокоявана от сетивни преживявания е със сигурност достойна за освобождение.
- 16) За тялото, търпящо промени няма вечно съществуване; за вечната душа, няма трансформация или унищожение. Тези, които са видели истината са анализирали и разбрали природата и на вечната реалност и на временната илюзия.
- 17) Знай, че душата, която прониква в цялото тяло е нетленна. Тя е непроменима и вечна и никой не може да я унищожи.
- 18) Само физическото тяло на вечната, неразрушима и неизмерима душа претърпява унищожение. За това, бий се, О, Бхārата, и не предавай твоите естествени религиозни принципи.
- 19) Тези, които мислят, че живото същество е убиец, и тези, които мислят, че то може да бъде убито са невежи за истинската природа на душата – душата нито убива, нито може да бъде убита.
- 20) Душата е неродена и никога не умира, нито в последствие започва да съществува отново и не претърпява експанзия, защото е неродена и вечна. Тя е неизтощима,

древна, но и вечно млада. Въпреки че тялото е субект на раждане и смърт, душата никога не бива унищожавана.

- 21) О, Партха, как може една личност да убие някой или да предизвика смъртта му, знаейки, че душата е постоянна, неразрушима, неродена и неизтощима?
- 22) Както една личност облича нова греха, изхвърляйки старата и износена, така също душата продължава да приема ново тяло, отказвайки се от старото и безполезно.
- 23) Оръжията не могат да прободат душата и огънят не може да я изгори. Тя не може да бъде намокрена от вода или изсушена от вятър.
- 24) Душата е неделима и не може да бъде изгорена, намокрена или изсушена, Тя е вечна, постоянна, непроменима и вечно съществуваща. Нищо не може да попречи на нейното съществуване. Тази душа е неуволима, невъобразима и ненакърнена от шестте промени (раждане, материално съществуване, растеж, зрялост, старост и унищожение). Затова, познавайки душата по този начин, повече недей да скърбиш.
- 25) Към 24)
- 26) О, най-добър сред воините, дори да мислиш, че душата е подложена безкрайно на раждане и смърт, ти също няма какво да оплакваш. За този който е роден смъртта е сигурна, а този който умира, ще се прероди за да преживее реакциите от предишните си действия. Затова, ти не трябва да скърбиш заради неизбежното.
- 27) Към 26)
- 28) О, Бхārата, всички живи същества са не проявени преди раждане, проявени между раждането и смъртта, и отново стават не проявени при смъртта, какъв е смисълът от скърбене за тях? (Това заключение не е потвърдено от светите авторитети; но е възприето заради аргументацията, твоят дълг си остава битката – да поддържаш естествените си религиозни принципи.)

- 29) Някои виждат душата като удивителна, някои я описват като удивителна, някои чуват за нея, че е удивителна, докато други, дори и да чуят за нея, изобщо не могат да я разберат.
- 30) О, Бхārата, душата съществуваща в тялото на всяко живо същество е вечна и не може да бъде убита. Затова, ти не бива да скърбиш за никого.
- 31) Освен това, поради твоята свадхарма, ти нямаш причина да се колебаеш, тъй като няма по-благоприятно действие за един кшатрия от битката за религиозна справедливост.

Коментар: Свадхармата или естественият дълг на живото същество е два типа в зависимост от условията, в които се намира, от неговата привързаност или освободеност. В освободено състояние, свадхармата е лишена от излишната декорация или импулси, които можем да намерим в свадхармата на материалното обвързване. Всъщност, чистата свадхарма, шуддха – свадхарма, е поглъщането на освободената душа в постоянна ангажираност на всяко нейно действие за божествено удовлетворение на Върховния Бог. От друга страна, душата в материалното обвързване приема различни раждания от всички 8 400 000 видове живот, в зависимост от плодовете на предишните си действия докато поради някакво благочестиво или добродетелно действие, то не получи човешко раждане; тогава в зависимост от неговата индивидуална природа и тенденция то приема някаква позиция даива-варнāшрама, Божествено центрирана, степенувана социално-религиозна система, а при благоприятни намерения, то добива чистата свадхарма на освободеното състояние. По този начин, практикуването на това благоприятно намерение в общия случай е също известно като свадхарма. С други думи, както покритият с дим огън все още представлява огън независимо от покритието, подобно, въпреки че оригиналната свадхарма на душата може да изглежда леко покрита, тя въпреки всичко се смята за свадхарма, с оглед на Бог-центрираната социално-религиозна система на варнāшрама-дхарма.

- 32) О, Партха, такава битка предоставя достъп до райските врати и от нея могат да се възползват само най-щастливите от воините.
- 33) Всъщност, ако ти не приемеш да се биеш в тази битка за религиозна справедливост, ще изгубиш религиозните си принципи, славата ще те изостави и грехът ще те обхване.
- 34) Хората ще говорят за теб като за човек без чест за всички времена, а за известния, безчестието е по-лошо от смъртта.
- 35) Тези велики воители, които високо те почитат ще те осмеят като страхливец избягал от битка.
- 36) Твоите врагове ще презрат способностите ти с много обидни слова. Какво може да бъде по-болезнено?
- 37) О, Каунтейа, ако бъдеш убит, ти ще постигнеш рая, а ако победиш ти ще се наслаждаваш на Земята. Осведомен по този начин за твоя успех, надигни се за битка!
- 38) Знаейки, че удоволствието и болката, печалбата и загубата, и победата и поражението са едно и също – бий се. Ти няма да бъдеш засегнат от греха.
- 39) Току-що ти обясних мъдростта на разбирането за реалността. Сега чуи концепцията за преданото служене, или бхакти-йога. О, Партха, с буддхи-йога, ангажирайки интелигентността си в преданост ще можеш напълно да прекъснеш обвързването с действията си.

Коментар: "Тук ще покажем, че буддхи-йога е необикновена пътека. Когато тази буддхи-йога е ограничена от идеала на действието, тя е известна като карма-йога; когато се разпростира отвъд кармата към крайните граници на знанието, тя е известна като джнана-йога, или сѐнкхйа-йога; а когато трансцендира границите и на двете, джнана и карма, тя допират бхакти или предаността и е известна като бхакти-йога, или перфектно чистата и пълна буддхи-йога."

– Шрила Бхактивинода Тхакура

40) Дори малко начало в това предано служене не отива напразно, нито може да бъде претърпяна някаква загуба. Най-незначителната практика в такова предано служене спасява от всички разкъсващи страхове от повтарящите се раждане и смърт на този свят.

Коментар: Обикновено, махā-бхайа се взима за все поглъщащия страх от повтарящите се раждане и смърт в този свят на експлоатация. Но махā-бхайа също се отнася до сāйуджйā-мукти, освобождението чрез сливане с безличностното не обособено съзнание на Брахмалока, Вираджā или самāдхи. Отречението води до сāйуджйā-мукти, краят на раждането и смъртта, но не е живот на позитивна платформа. То перманентно погребва на Брахмалока. Демонът на мукти поглъща индивида изцяло и поради това той е дори по-опасен от този обикновен светски живот на действие и противодействие (реакция). Мукти означава удар по органичната система, така че трябва да се избягва. Да се злоупотреби със задълженията на работното място или да се декларира прекъсване на изпълнение на задълженията поради стачка е неправилно и в двата случая. Бхукти, експлоатацията, и мукти, отречението са два страховити призрака. Затова, махā-бхайа означава големият затвор на падналата жертвата на двата призрака - призрака на експлоатацията водещ до повтарящи се раждане и смърт, и призрака на извършване на самоубийство чрез сливането на имперсонализма в затвора на Брахмалока – страх както от бхога-бхѳми, платформата на експлоатацията, така и от тйāга-бхѳми, платформата на отречението. В Бхакти-расāмрита-синдху се казва:

бхукти-мукти сприхā йāват, пишāчй хриди вартате

тāвад бхакти-сукхасйāтра, катхам абхйудайо бхавет

„Докато двата призрака - на експлоатацията и на отречението - преследват сърцето, екстазът на предаността към Кришна никога няма да бъде там.” (Б.Р.С. 1.2.22)

анйāбхилāситā сйнйам джнāна-кармāдй анāvритам

āнукѳлйена кршнāнцйланам бхактир уттамā

„Най-висшата отгаденост е тази, която удовлетворява изключително Върховния Бог, Кришна, и е лишена от всякакво друго желание, освен служене към Него. Не е покрита от никакво действие на ежедневни или привични задължения (карма), нито от знание, което търси безличностен не обособен аспект на Абсолютът (джнана), нито от опити за медитация за осъществяване на единство с Бога (йога).” (Б.Р.С. I. I. 9)

Само Върховният Бог е абхайа, отвъд разбирането. Затова само участието в служене към Него може да освободи от призраците на експлоатацията и отречението, бхукти и мукти. Ако извадим бхукти и мукти, остава само позитивното бхакти, предаността. Затова без бхакти всичко е махā-бхайа, голяма опасност.

- 41) О, потомко на династията Куру, интелигентност ангажирана с изключителна преданост към Мен е фиксирана и твърдо насочена в Мен, тъй като Аз съм единствената ѝ цел. Но интелигентността на тези, които избягват пълната отгаденост на Мен е слаба и се характеризира с безкрайни желания заради погълнатостта ѝ в неизброими сетивни обекти.
- 42) О, Партха, похотливите и невежи личности, които нямат знанието, че главната цел на Ведите е достигане на Върховната истина, са винаги ангажирани с интерпретации за индиректните им, тривиални аспекти. Те казват „Няма нищо, което да си струва да се знае отвъд това.” Тези, които желаят да се наслаждават на плодовете на действията си и търсят да постигнат рая, тези глупаци са привлечени очевидно от омагьосващите (но категорично отровни) слова на карма-канда секцията на Ведите, където са описани много процеси на жертвоприношение и други ритуали, за спечелване на богатство, наслаждение на сетивата, добро раждане и плодови дейности. Заблудени от тези цветисти думи и очаровани от светските удоволствия и богатство, интелигентността на такива объркани личности не постига решителното самоопределение на изключителна и непрекъсната посветеност на Върховния Бог.

43) Към 42).

44) Към 42).

- 45) О, Арджуна, докато дефинират не преданите пътеки базирани на действие и знание, Ведите боравят с трите качества на материалната природа. Глупаците, чиято интелигентност е покрита от експлоатация и отречение, се ангажират в култивиране на действие и знание. И така те остават в невежеството на принципния обект, който е целта на Ведите, която е трансценденталност отвъд трите качества на материалната природа. Но Арджуна, бъди свободен от двойствености, живей заедно с вечните Ми преданоотгадени и се откажи от преследване на печалба и самосъхранение. И тогава чрез буддхи-йога, посвещавайки своята интелигентност на Мен, достигни тази платформа, която е свободна от материални качества, застани на трансцендентална позиция, която е целта на Ведите. С други думи, отдръпни себе си от култивиране на действия и знание, ангажирай се изключително в пътеката на предаността, така както е заповядано във Ведите.
- 46) Всички цели обслужвани от няколко малки езерца изведнъж могат да бъдат обслужвани по-добре чрез по-голямото езеро. Подобно, резултатите достижими чрез обожание на различни полубогове чрез съответните Ведически молитви могат изведнъж да бъдат надхвърлени чрез изключителна преданост към Мен. Такава преданост е главната и единствена посока на Ведите. Себереализираната личност, която по този начин е в пълно знание за есенцията на Ведите, изпълнява всичко необходимо чрез изключително обожание на Върховния Бог в преданост.
- 47) Сега ще ти опиша нишкарма карма-йога пътеката на неегоистичното действие. Ти си в правото си да изпълняваш твоят естествен предписан дълг, но плодовете от тези действия не са за теб. Ти не бива да действаш заради желание за наслада от плодовете на труда си, нито като резултат трябва да се привързваш към пренебрегване на задълженията си.
- 48) О, Дхананджайа, след като се откажеш от желанието за плодовете на действията, застани на пътеката на предаността (бхакти-йога). Еднакво разположен към успеха или провала, изпълнявай задълженията си предписани според твоята природа. Да останеш в равновесие спрямо успеха или провала от изхода на действията ти, без всякакво съмнение, е известно като йога.

- 49) О, Дхананджаїа, плодовитите дейности са извънредно нежелани в сравнение с буддхи-йога, или равновесието на неегоистичното действие. Тези, които молят за плодовете на техните действия са скъперници – те са разорени, бидейки пълни с желания. Затова, приеми подслон в интелигентност в която неегоистичното действие е цел и стремеж.
- 50) Личност, която не е мотивирана от желание да се наслаждава на плодовете на действията ѝ се избавя и от добрите и от лошите дела в този си живот. Ангажирай се, по тази причина, в пътеката на безкористното действие, тъй като такава буддхи-йога, или равновесие в неегоистично действие е със сигурност изкуството на действието.
- 51) Мъдреците с устойчива интелигентност се освобождават от обвързване от раждането си чрез отречение от плодовете родени от действието. По този начин, те влизат в това състояние на божествено спокойствие, което е постижимо само от преданоотдадените.
- 52) По този начин, когато твоята интелигентност напълно изплува от гъстата гора на самоизмамата ти ще бъдеш безразличен към всичко маловажно, което си чул или би чул в бъдеще.
- 53) Впоследствие, когато твоята интелигентност не е смутена вече от различните интерпретации на Ведите, тогава, естествено останал фиксиран в непроменен транс (самādхи), ти ще постигнеш пътеката на чистото отдаване.
- 54) Арджуна каза: О, Кешава, какви отличителните черти на правилно установените личности, които са погълнати в свършена медитация? Какво казват те и как взаимодействат с външните обекти на сетивата, както открито така и тайно? Бих искал да зная как биват водени от стремежите си.
- 55) Върховният Бог каза: О, Партха, този, който е изоставил всички светски стремежи, вкувайки екстаза на пълната вътрешна себerealизация в чистото си сърце, е известен като личност с правилно установена мъдрост.

- 56) Този, който не е засегнат от тристранните страдания, безразличен към светските удоволствия, свободен от привързаност, страх и гняв, е известен като мъдрец с правилно установена интелигентност.
- 57) Този, който е лишен от земни привързаности, нито въодушевен, нито възмутен от светските благословии или клетви, е със сигурност личност, чиято интелигентност е твърдо установена в божествен транс.
- 58) Когато, той контролирайки сетивата си чрез пълното им отгърпване от сетивните обекти чрез волята си, както костенурката, която прибира крайниците си в черупката си, тогава неговата интелигентност е съвършено установена.
- 59) Въпреки че личност с грубо материалистично мислене може да избягва обектите на сетивата чрез външно отречение, неговото желание за удовлетворение на сетивата си остава вътрешно присъщо. Обаче, вътрешната привързаност към обектите на сетивата е спонтанно невалидна за личност с правилно настроена интелигентност, поради наличието на поглед за все привличащата красота на Върховната Истина.
- 60) О, сине на Кунтї, дори умът на човек проявяващ здрав разум, който се стреми към освобождение е силно повлиян от безпокоящите сетива (но такава възможност не съществува за този, чието сърце е привлечено от Мен).
- 61) С практикуването на съвършена отгаденост към Мен, бхакти-йогите довеждат сетивата си до правилен контрол. Този, чиито сетива са под контрол е истински интелигентен.
- 62) От друга страна, когато една личност заела се с пътека на отречение в не отгаденост съзержава обектите на сетивата, тя постепенно става привързана към тях и така се ражда желанието. Желанието се генерира от привързаността, а когато желанието се премахва насила, се надига гнева.
- 63) От гнева се надига заблудата и силата на заблудата предизвиква забравата; забравата унищожава добрата интелигентност, а когато интелигентността спадне, тази личност загубва всичко.

- 64) Истинският преданоотгаден на пътеката на отречението в преданост (йукта-ваирāгйā) обаче, действа изключително за Мое трансцендентално удовлетворение. Изоставяйки привързаностите и завистта, въпреки че приема сетивните обекти с контролираните си сетива, той постига пълна удовлетвореност на сърцето си.
- 65) Когато той постига удовлетворение на сърцето, всички негови нещастия биват победени. Интелигентността на такава личност скоро става напълно насочена върху желаната цел. Поради това, само чрез бхакти, преданост, той може да постигне необезпокоявано сърце.
- 66) Личност с неконтролирани сетива няма силата за правилна преценка и неговите мисли са без смисъл. Този, който няма чистота на мисълта не може да постигне мир, а без мир на ума, как би могъл някой да се нагява да достигне истинско щастие?
- 67) Защото както лодката в океана е тласкана насам и натам от неблагоприятния вятър, подобно, умът, който следва сетивата, които са отвлечени от сетивните обекти оgrabва интелигентността на неправилно установената, неангажирана личност.
- 68) Затова знай, О, покорителю на врага, че този, чиито сетива са напълно оттеглени от сетивните обекти чрез отречение в преданост, йукта-ваирāгйā, е със сигурност човек със съвършено установена интелигентност.
- 69) Докато духовното съзнание е като нощта за живите същества омагьосани от материализма, себerealизиралата се душа остава будна, директно вкусвайки божествения екстаз на своята необезпокоявана духовна интелигентност. Обратно, будността на материалистичните личности пристрастени към сетивното удоволствие е нощ за себerealизиралата се личност, която е напълно безразлична към такива стремежи.
- 70) Неизмеримият океан е винаги постоянен в своята пълнота, въпреки притока на много реки и потоци в него. Подобно на него, личността с необезпокоявана интелигентност никога не бива обезпокоена, когато в нея влязат провокативни сетивни изкушения.

Така, тя винаги съществува в мир, който е непостижим за ловците на сетивни удоволствия.

- 71) Отказвайки се от всички сетивни желания, не привързана към сетивните обекти, свободна от фалшиво его и фалшиво чувство за притежание, със сигурност такава личност, влязла в божествената си връзка с Абсолютната Истина, постига покой.
- 72) О, Пъртха, това е известно като позитивното ниво на реализация на Вечната Абсолютна Личност, постигайки, която личността никога вече не бива заблудена от потока на земното съществуване. Дори в момента на смъртта, само моментното постижение на това ниво отвежда до божествената обител.

Глава трета

Пътеката на Действието

Карма-йога

- 1) Арджуна каза: О, Джанардана, О, Кешава, ако Ти смяташ, че непоколебимата и решителна духовна интелигентност (вйавасайатника буддхи) е по-добра от действието в доброто или страстта, тогава защо ме ангажираш с насилствена дейност в битка?
- 2) Моята интелигентност е обърквана от Твоите думи. Те изглеждат двусмислени, понякога поддържащи действието, а понякога знанието. Така че, моля Те, обясни ми коя от тези две пътеки е най-благоприятна за мен.
- 3) Върховният Бог отговори: Вече описах двата типа вяра, които могат да се намерят на този свят. Потвърдих, че джнāните (учените), които са наясно със света на съзнанието и тези, които главно са активни на земна платформа, са заети с (първично) практикуване на пътеката на предаността (сāдхана бхакти-йога), чрез съответно следване на пътеката на знанието и пътеката на неегоистичното действие предложено на Бога. В действителност, стълбицето водещо към земята на

посветеността е едно, докато вярата може да бъде в две степени, според напредъка на ученика.

- 4) Без изпълнение на предписаните задължения на писанията, никой не може да достигне знанието водещо до свобода от действието и противодействието. Как личност с нечисто сърце би могла да достигне съвършенство изоставяйки предписаните си задължения?
- 5) Никой не може да остане бездействен дори за момент. Всеки неминуемо е принуден да действа под влияние на качествата на материалната природа. Затова е неподходящо за личност с нечисто съзнание да отхвърли пречистващите задължения предписани от писанията.
- 6) Този който външно възпира ръцете, краката и другите сетива от действие, но чийто ум е обърнат към сетивните обекти е глупак. Знай, че той е лицемер.
- 7) О, Арджуна, жененият, който контролира сетивата си чрез ума си и който без привързаност изпълнява карма йога, като не подтиска сетива си, е далеч по-издигнат от такъв лицемер.
- 8) Изпълнявай пречистващите дейности, обожанията и останалите си ежедневни задължения. Тъй като дори поддръжката на физическото тяло не е възможно в бездействие, по-добре е за една неквалифицирана личност да изпълнява нейните задължения, отколкото да ги изостави. Чрез изоставяне на плодоносните дейности и чрез редовно изпълнение на ежедневните си задължения, твоето сърце постепенно ще се пречисти. И тогава, надмозвайки платформата на отречението, ти ще постигнеш чиста отгаденост, която е отвъд земната.
- 9) Предложеното на Върховния Бог неегоистично изпълнение на дълга се нарича йаджна, или жертва. О, Арджуна, всяко действие изпълнено по каквато и да е друга причина ще предизвика робството ти в този свят на повтарящи се раждане и смърт. Затова, като останеш не привързан към плодоносните дейности, изпълнявай всичките си задължения в духа на такава жертва. Такова действие, посредник към пътеката на

отдадеността, пробуждайки истинското възприемане на Бога, ще ти помогне да постигнеш чиста, незамърсена преданост, свободна от всички материални качества (ниргуна-бхакти).

- 10) В началото на творението Бог Брахма даде живот на хората като жертва към Върховния Бог Вишну. Брахма им даде следните инструкции: „Приемайки подслон при религиозните принципи на жертвата, просперирайте и цъфнете. Нека тази жертва изпълни всичките ви желания.”
- 11) Умилостивявай полубоговете чрез жертвоприношения – и тези богове, удовлетворени чрез тях, могат да те възнаградят с целия желан от теб успех. По този начин с взаимно споделяне на добра воля ти ще се сдобиеш с голямо благополучие.
- 12) Полубоговете, които са интегрални части от Моето външно проявление, със сигурност възнаграждат всички твои нужди бидейки удовлетворени от извършените жертвоприношения. По милостта на полубоговете, които се намират (всичките те) под Моя подслон, има достатъчно дъжд, слънчева светлина и другите елементи, които осигуряват достатъчно храна. Този, който егоистично се радва на тези дарове без да ги предлага на боговете (главно чрез петте велики жертвоприношения) извършва всички грехове, които може да извърши един крадец.
- 13) Добродетелните души са освободени от всички грехове възникнали от петте различни вида насилие срещу всички живи същества, чрез приемане на останките от храните от петте велики жертвоприношения предложени на полубоговете от универсалната форма*. Но мерзавците, които приготвят храната за тяхно лично задоволство просто участват в извършването на грях.

*Останките от храна, за които става дума тук не са същите като *прасада* или светите останки взети от изключителни преданоотдадени на Върховния Бог, Шри Кришна. Всички одобрени ядима от чистите преданоотдадени са първо предложени на Бога и по този начин техният произход не е нито от набожност, нито от грях.

- 14) От храната израстват живите същества, а от гъжда се произвежда храна. Чрез извършване на жертвоприношение се предизвиква гъжд, а жертвоприношението се ражда чрез действие.
- 15) Действието възниква от Ведите, а Ведите произлизат от Акшара, този който никога не пада. Затова, всепроникващия, неподвластен на падение Върховен Бог е вечно разположен в съзерцание на предлаганите Нему действия на жертвоприношение.
- 16) О, Арджуна, човек на нивото на действието или знанието, който не следва тази причинна циклична система, която е пряко установена от Върховния Бог, със сигурност води греховен живот. Такъв човек отдал се на натрапчиво преследване на задоволяване на сетивата поддържа живота си напразно.
- 17) Но няма задължения за този, който получава наслада в себето, притежава радост в душата си и е напълно себе удовлетворен отвътре. Той работи просто за да поддържа необходимостите на тялото.
- 18) В този свят, себerealизиралата се личност, която е щастлива в душата си не трупает чрез извършването на дела, нито извършва грях чрез въздържане от задължения. Сред всички живи същества, от най-висшата форма на живот на планетата на Бог Брахма, чак до света на неподвижните организми, той никога не зависи от никого за какъвто и да е личен стремеж.
- 19) Затова, отказвайки се от всички привързаности към плодовете от дейностите, винаги изпълнявай предписаните си задължения като дълг. Чрез непрестанно изпълнение на действие без привързаност живото същество достига до освобождение. А истинското освобождение е състояние на изключителна преданоотдаденост, достигната в крайната мъдрост на неогоистичното действие.
- 20) Цар Джанака и всички други образовани личности достигнаха до съвършенство в преданоотдаденост чрез изпълнение на предписаните си задължения. Затова, е правилно да изпълняваш дълга си, за да даваш пример на масите.

- 21) Обикновените хора имитират пътищата на великите личности. Те следват всичко, което великата личност приеме като правилно заключение.
- 22) О, Арджуна, Аз, Върховният Бог, нямам никакъв дълг където и да било в трите свята, тъй като няма нищо непостигнато или необходимо за постигане от Мен; и все пак, колкото до Мен, Аз оставам действителен.
- 23) О, Арджуна, ако някога се откажа от действието, тогава всички хора следвайки Моите стъпки ще се оттеглят от задълженията си.
- 24) Ако не изпълнявам задължения, тогава, следвайки Моя пример, всички обитатели на тези светове ще се отрекат от задълженията си и по такъв начин ще стигнат до разруха. По такъв начин Аз бих станал причина за социална бъркотия дължаща се на порочно поколение, и по този начин, Аз бих бил отговорен за нежелано потомство.
- 25) О, Арджуна, както невежата, привързана личност работи, така и мъдрият също трябва да работи, но без привързаност, за да защитава свадхармата или религиозните принципи на тези, които имат квалификация да следват пътя на действието. Разликата не е в действията на тези два типа хора, но в тяхната съответна позиция по отношение на привързаност и невъзмутимост.
- 26) Компетентните проповедници от пътеката на знанието не бива да обръкват невежите, привързани хора чрез отклоняването им чрез съвет, „Живей отвъд действието и култивирай знание.“ По-скоро, контролирайки ги, ученият би трябвало да извършва всички видове задължения без да желае резултатите, и по този начин, впоследствие ангажирайки в действие всички с примера си.
- 27) Всички видове дейности при всички случаи са извършвани от (сетива активирани от) качествата на материалната природа. Но човек заблуден от самоидентификацията с тялото и неговите притежания мисли, „Самият аз постигам това“.
- 28) Въпреки това, О, силноръки Арджуна този, който е в пълно знание за класификацията на материалните качества на доброто, страстта и невежеството и

съответните им функции принадлежащи на полубоговете, сетивата и сетивните обекти, той не претендира фалшиво и егоистично, че е извършител на действието, знаейки добре, че сетивата (уши, кожа, очи, език и нос) контролирани от божествата са ангажирани със съответните им сетивни обекти (звук, допир, форма, вкус и мирис).

- 29) Личност повлияна от качествата на материалната природа е като човек повлиян от призрак. Напълно пленен, той е пристрастен към сетивно удовлетворение на различните обекти на сетивата. Този, който е в свършена мъдрост не бива да безпокои такава невежа и не интелигентна (и неквалифицирана) личност чрез разкриване пред нея на философска истина. По-скоро трябва да я инструктира за извършване на дейност лишена от желание за сетивно удоволствие, защото такава действие премахва магията на качествата на природата.
- 30) Отдай всичките си дейности на Мен с разбирането: „Всички мои действия са под контрола на живия Бог.” В таква съзнание освободи се от всяко чувство за притежание и съжаление и влез в битка (като твоя свадхарма, естествен дълг).
- 31) Тези, които с вяра и без завист постоянно практикуват тази йога пътека на неэгоистично действие, както е препоръчано от Мен, добиват освобождение от обвързването с дейностите дори когато са активни.
- 32) Но тези, които от завист, не следват Моите инструкции, са лишени от всякакво знание. Знай, че такива хора са напълно невежи и обречени на провал.
- 33) Дори ученият човек действа според неговата природа, защото това е неговата лоша наклонност по наследство. Затова резултатът от усилията на живите същества да действат по такъв начин е, че те стават заробени от тези наклонности. Те не могат повече да бъдат дисциплинирани със страх от наказанията споменати в писанията или законите.
- 34) Въпреки че сетивата са неизбежно привличани и отблъсквани от различни съответни обекти, не се поддавай на такива прищевки - те са най-големия враг на

кандидата за себе реализация. (Привързаността и безпристрастието в преданост не се засягат тук.)

- 35) По-добре да се изпълняват собствените предписани задължения несъвършено, отколкото безрешно изпълнение на чужди задължения. Знай, че дори смъртта е благоприятна, когато някой изпълнява собствения дълг подходящо спрямо неговата естествена позиция на предписаната социално-религиозна система, защото да се следва чужда пътека е опасно.

Коментар: Чистата преданост към Агхоксаджа, Богът, който е отвъд сетивната сфера, е вечна свръх добродетелна естествена функция на душата. Затова, дори такава функция външно да изглежда неприятна, тя винаги далеч превъзхожда това, което е добро спрямо светския морал, който винаги е повлиян от предразсъдъците на материалните качества на доброто, страстта и невежеството. В компанията на истински светци, прогресивната практика на култивиране на такава чиста отдаденост дарява с изначално благополучие дори и при настъпване на смърт. Докато, интуицията базирана върху невежество, да се извършват непредвидими фалшиви „добри“ практики остава в двитийāбхинивеша, или насочване към обект различен от Върховния Бог, такива практики са бхайāвах – те просто водят до страх.

бхайам двитийāбхинивешатах сйāг-
исāд апетасйа випарйайо 'срмтих
тан мāйайāто будха āбхаджет там
бхактйаикайешам гуру-деватāmā

(ШБ 11.2.37)

„Поради това, че личностите, които не са склонни към предано служене към Върховния Бог са забравили тяхната собствена вътрешна идентичност (като слуги на Бога), което се дължи на действието на мāйā, заблуждаващата енергия на Бога, те остават във фалшивото его на разглеждане на тялото като своя аз. Когато вниманието е абсорбирано в не духовни обекти на изключване на Върховния Бог Шри Кришна, човек изпитва страх заради тялото си, семейството, приятелите, притежанията и така нататък. Затова личност с фина интелигентност обожава

Господа с изключителна преданост, знаейки, че истинският гуру не се различава от Бога като Негов най-любим слуга.”

- 36) Арджуна пита: О, потомко на Вришни, от какво живото същество бива принудено да извършва греховни дейности, дори срещу собствената си воля?
- 37) Върховният Бог отговори: Със сигурност това е похотта родена в гуната (бел.прев. - качеството) на страстта, която склонява личността да извършва грях. Похотта е основата на желанието за сетивно удоволствие, и при различните ситуации тази похот се трансформира в гняв. Тя е напълно ненаситна и крайно зловредна. Знай, че тази похотта е най-големият враг на живото същество на този свят.
- 38) Както огънят е покрит от тънък слой дим, както огледалото е покрито с дебел слой прах, и както ембрионът остава напълно обвит от утробата, подобно и тази похот покрива съзнанието на живото същество с три степени на интензивност, в зависимост от трите качества на материалната природа – съответно добро, страст и невежество.
- 39) О, Арджуна, тази страст с всичкото незнание, върху което лежи е постоянният враг на човека на знанието. Както огънят, който никога не е утихва (когато му се предлага пречистено масло гхи), тя покрива трезвият разсъдък на разума на човека.
- 40) Казано е, че сетивата, умът и интелигентността са любимото убежище на ужасния враг известен като похот. Покривайки здравия разум на живото същество, похотта го примамва чрез тези канали и го захвърля в тресавището на грубия материализъм.
- 41) Затова, О, най-благородни от Бхārата, чрез овладяване на контролираните си сетива, непоколебимо унищожиха тази похот, олицетворение на греха, който руши както джнāна (знанието, което различава себето от не-себето, както е описано в писанията), така и виджнāна (последващата реализация в божествено съзнание).

- 42) Знаещият заявява, че сетивата са по-висши от инертните обекти, умът е по-висш от сетивата и непоколебимата интелигентност е по-висша от ума. А това, което е по-висше от интелигентността е самата душа.
- 43) О, силноръки Арджуна! Знаейки по този начин, че душата е съвършено различна от интелигентността, успокой ума си с решителна интелигентност и унищожки неукротимия враг, похотта.

Глава четвърта

Пътеката на Божественото Знание

Джнана-йога

- 1) Върховният Бог каза: Първоначално предадох на Сърйа тази вечна пътека на знанието, която е постижима чрез действие по неегоистичен начин. Сърйа, контролиращото божество на слънцето, го предаде на своя син Ваивашвата Ману, точно както го чу от Мен. Впоследствие, Ману инструктира със същото знание неговия син Икшваку.
- 2) О, завоевателю на враговете, по този начин, светите царе като Ними, Джанака, и други, разбраха тази пътека на знанието чрез божествената ученическа последователност. Понастоящем, след много време, това учение бе почти напълно загубено.
- 3) Сега, аз ще ти предам това вечно учение. Тъй като ти си Мой преданоотдаден и приятел, днес ще ти разкрия това върховно скрито знание.
- 4) Арджуна каза: Вивасвāн, богът на Слънцето, бе роден в древни времена, а Ти си роден неотдавна. Затова, как би могло да се повярва, че Ти си го инструктирал?
- 5) Върховният Бог каза: О, Арджуна, победителю на враговете, и ти и аз сме преминали през много прераждания досега. Поради Моята позиция на върховен контролор, аз мога да си спомня всички тези прераждания, докато ти, като живо същество с ограничено съзнание, не можеш.

- 6) Въпреки че Моята вечна форма е трансцендентална спрямо раждане и смърт, и Аз съм контролър на всички същества, Аз се появих на света в Моята оригинална форма, по Моята собствена сладка воля, разгръщайки Моята вътрешна енергия йога-майā.
- 7) О, Бхāрата, когато и където има упадък на религията и надмощие на нерелигиозността, Аз се появявам лично, все едно Съм роден на този свят.
- 8) Аз се появявам във всяка епоха, за да доведа светите преданоотдадени, да покора греховните безбожници и да установя твърдо истинската религия.
- 9) О, Арджуна, този, който наистина приема Моето трансцендентални (бел. прев. надхвърлящи материалния свят) раждане и активности извършени по Моята сладка воля, спира да се преражда. След като напусне сегашното си тяло, той Ме достига. Ставайки подвластен на Моето божествено удовлетворение (хлāдинī шакти) във формата на Моя проявена енергия, такава душа постига състояние на вечно преданоотдадено служене към Мен.
- 10) Свободни от светски пристрастности, страх и гняв, много личности намериха подслон при Мен, отваряйки сърцата си за слушане за Мен, възпяване и помнене на Моята божествена слава. Ставайки напълно пречистени чрез знанието за Мен и понасяйки покаяние в Мое име, те постигнаха божествена любов към Мен.
- 11) Както една личност приема подслон при Мен, по подобен начин Аз ѝ отвърщам. Като цел на всички философии и доктрини, Аз съм целта, към която всички се стремят. Със сигурност, О, Пāртха, всички хора следват Моите пътища.
- 12) Светските личности, които желаят лесен успех в материалния живот обожават Индра и другите полубогове. Такова обожание бързо достига чрез своите усилия плодовете на този свят, такива като достигането на рая.
- 13) Самият Аз създадох четирите подразделения в човешкото общество (брāхмана, кшатрия, ваишия и шудра) според подходящата градация на материалните качества (добро, страст и невежество) и дълг (контрол над сетивата и т.н.). В целия свят

няма друг създател освен Мен. Въпреки всичко, макар че Аз съм създателя на естественото делене в човешкото общество (варнадхарма), знай Ме като този, който не извършва действия, доколкото Аз съм над тях, трансцендентален спрямо качествата на материалната природа и непроменим.

- 14) Никога не бивам впримчен от закона на кармата, който създадох за да се изпълнят съдбите на живите същества, нито се стремя към резултата от действията. (Тъй като Аз съм Върховния Бог притежаващ напълно всички шест богатства, нищожните плодове на светските дейности са тотално незначителни за Мен.) Този, който разбира тази концепция за Моята изключителна независимост от действията на съществата от този свят, и по този начин може да разбере Моето непроменимо съществуване – такава личност никога не е обвързана от някакво действие. Чрез практикуване на чисто предано служене, той със сигурност идва при Мен.
- 15) Знаейки този основен принцип, освободените личности в миналото бяха в отречение от плодовитите дейности и изключвайки местните си интереси изпълняваха всичко като предлагане за Мен. Подобно на това, ти възприеми тази йога пътека на неезоистичното действие, както великите личности правят от незапомнени времена.
- 16) Дори много учените хора биват объркани опитвайки да разгадаят пътя на действието и не действието. Някои не могат да разгадаят действието, докато други не могат да разгадаят не действието. Затова, сега Аз ще ти предам знанието за действието и не действието, научавайки, което ти ще постигнеш освобождение от този пагубен свят.
- 17) Ето как действието предписано от Ведите, действието забранено от писанията и отречението от действието би трябвало да се разбират. Изпълнението на дълга е известно като действие (карма); изпълнението на забранените действия е греховно (викарма); и неизпълнението на действията или отречението от действието е известно като не действие (акарма). Изключително трудно е да се разбере вътрешния принцип на карма, викарма и акарма.

- 18) Този, който разбира, че неегоистичното действие изпълнявано от човека с чисто знание никога не е причина за обвързване и по този начин в действителност е не действие, докато отречението практикувано от отречения с нечисто сърце е причина за обвързване със зла участ, той е сред хората интелигентния йогї и фактическия изпълнител на всички видове работа.
- 19) Този, чието всяко действие е лишено от желание за наслаждение и който изгаря всички предписани и забранени действия в огъня на чистото знание е описан от добросъвестните като човек на истинската мъдрост.
- 20) Отказвайки се от привързаността към плодовете на действията, напълно удовлетворен във вечно вътрешно щастие и безразличен към сигурността на земните придобивки и самосъхранение – такава личност не е извършител, въпреки че е напълно ангажиран. Така той никога не е обвързан от плодовете на неговите действия.
- 21) Отречен от всякакви стремежи към плодове на наслаждението и всякакви прекомерни усилия за земни придобивки, поддържайки ума и тялото си подчинени на (изградена) интелигентност, дори такава личност да се заема със светски дела за минимална поддръжка на тялото си, той не се излага на никакви греховни или благочестиви реакции.
- 22) Доволен от това, което има и никога не завладява от двойствености базирани на удоволствие и болка, или привързаност и неприязън, такава личност не изпитва завист. Той е уравновесен, нито изпълнен с гордост нито обезсърчен в успех или в провал. По тази причина той никога не е обвързан с някакво действие.
- 23) Всички действия са съвършено извършени, когато са изпълнени в дух на жертва от не привързана, освободена и просветена душа. (Действията на работника на пътеката на неегоистичното действие не води към последствие на апїрва както е постулирано от карма-мїмїмсака секцията.)

Коментар: Според тяхната етична, но атеистична идеология, карма-мїмїмсака философите (светските рационалисти) твърдят, че благочестивите действия

предизвикват невидима фина потенциалност наречена апърва, която трябва да даде плод в подходящо време след смъртта. Тяхната концепция, че този плод по-късно може да бъде споделен с другите е с намерение да се покаже вечността на кармата, или действието, но тя пренебрегва присъствието на Върховния Автократ. Така че изявлението на Шри Кришна, самаграм правилниците, „всички действия са безпътни,” не бива да бъдат погрешно интерпретирани като означаващи, че действията на освободените души ще предизвикат някакво далечно светско последствие, или апърва. По-скоро, Бог ясно посочва, че чистите действия предложени Нему от чистия, безкористен карма-йогї не предизвикват никаква допълнителна реакция, за наслаждение на другите или страдание на тази земна платформа.

- 24) Според основните принципи на жертвата, жертвената лъжица, черпак и другите принадлежности, различните предлагания като пречистеното масло, жертвения огън, свещеникът изпълняващ жертвата, самия акт на предлагане на жертвата и нейните резултати – всички са с природата на Брахман, Абсолютът. Личност, която с това разбиране е постоянно погълната в трансцендентално (бел.прев. божествено) действие с едно насочено внимание, със сигурност постига божествената платформа на Абсолютът.
- 25) Други карма-йози изпълняват жертвоприношения в обожание на полубоговете като Индра и Варуна. Някои - джнана-йозите, просто чрез мантруване на трансценденталната вибрация пранава мантрата Омкара, предлагат индивидуалната си душа (като жертвено пречистено масло) на Свръхдушата (като на жертвен огън).
- 26) Стриктните безбрачни предлагат техните сетива чуване, докосване, виждане, вкусване и мирисане в жертвения огън на менталния контрол. Главите на семейства ангажирани с естествените си задължения (свадхарма) предлагат за жертва сетивните обекти на звука, допира, формата, вкуса и миризмата в огъня на сетивата.
- 27) Монистичните йози (от школата на Патанджали), които се стремят да достигнат състояние на отдръпване на душата от сетивните обекти (пратїагātмā), предлагат всичките си сетива и техните функции чуване, виждане, и т.н. както и всичките

десет жизнени потока и техните функции в огъня на само пречистването запален от знанието.

28) Някои личности са склонни да изпълняват жертвоприношения чрез даване на благотворителност, някои чрез стриктно наложени покаяния водени от *чандрайана, някои чрез приемане на осем кратния път на мистичните йога практики, а някои други също така чрез рецитиране и изучаване на Ведическите писания. Всички тези личности са много старателни в техните практики и дават стриктни обети.

* чандрайана – път на луната

29) Други практикуват контрол над дишането. Спирайки дишането през дясната ноздра и вдишвайки през лявата, те довеждат издигащия се въздух в съюз със спускащия се; затваряйки лявата ноздра и издишайки през дясната, те по подобен начин предлагат спускащия се въздух към издигащия се; и накрая, спирайки двете ноздри, те подлагат на контрол и двата потока. А пък други кандидати за контрол над сетивата предлагат всичките си сетива на жизнения гръх чрез редуциране на поетата храна.

30) Всички тези личности знаят добре принципите на жертвата. Пречистили себе си от греховете чрез изпълнение на жертвата, те се наслаждават на дадените им останки под формата на удоволствие за сетивата, богатство и йогийски съвършенства. И накрая, те достигат споменатата платформа на Абсолюта.

31) О, Арджуна, първенец от рода Куру, личност която никога не изпълнява жертвоприношения не може да достигне дори оскъдните удоволствия на този свят: как тогава би било възможно да достигне до други светове, като рая.

32) Цялото това разнообразие от жертвоприношения е описано във Ведите или свързаните с тях писания. Те всичките произхождат от словесните, умствени или телесни действия и затова техния произход е действието. Когато успееш да схванеш принципа на действието (кармата) по този начин, ти ще можеш да достигнеш освобождение от неговата обвързаност.

- 33) О, Арджуна, покорителю на враговете, от тези различни жертвоприношения, жертвоприношението на знанието както беше споменато, брахмāgnāv апаре... далеч превъзхожда други различни видове жертвоприношения, както е посочено в брахмāрпанам Брахмā хавих... защото всички действия финално кулминират в знание.
- 34) Ти би могъл да придобиеш всичкото това знание чрез удовлетворяване на просветен духовен учител с покорно преклонение, подходящи въпроси и искрено служене. Великите души, които имат висше познание върху писанията и притежават директна реализация за Върховната Абсолютна Истина могат да ти предадат това божествено знание.
- 35) О, Пāндава, след като си приел това знание на истината така както е предадено от гуру, ти няма да бъдеш вече заблуден. Ти ще можеш да разбереш, че всички видове живот, било то на човек, птица или звяр имат нещо общо в тяхната идентичност на духовна душа или джīvātmā. Тяхното сравнително земно градиране се дължи единствено на външните атрибути и те всички са разположени в Мен в крайна сметка, тъй като Аз съм Върховната причина за всичко.
- 36) Дори и да си водил най-отвратителния греховен живот, ти ще преминеш океана на всички нещастия качвайки се на кораба на знанието.
- 37) Както буйният пожар превръща дървото и всичко останало от него на пепел, О, Арджуна, така също и пожарът на знанието изгаря всички действия.
- 38) Сред споменатите практики на жертвоприношение, отречение и йога няма нищо толкова чисто колкото божественото знание. След много време личност, която е достигнала съвършенство в практикуване на пътеката на неегоистичното действие постига такова знание спонтанно в сърцето си.
- 39) След вътрешно пречистване чрез не плодоносни действия, нараства истинското знание. Такова знание се достига от интелигентният, самоконтролиращ се теист, който приема това значение на писанията и който с извисена вяра остава отдаден на

пътеката на неегоистичното действие. Той бързо достига дълбокия покой на изкореняване на порочния кръг на повтарящите се раждане и смърт.

- 40) Този, който е неинтелигентен и е лишен от знанието на писанията, точно като невежото животно; или който въпреки притежаването на знанието на писанията е лишен от вяра в тяхната същност, поради обърканост от много различни философии; или който притежава някаква вяра, но си чуди, „Ще успея ли или не?“, личност чието сърце е обхванато от съмнения по този път не може никога да достигне истинска добра участ. Такава съмняваща се душа не достига щастие нито в този живот, нито в следващия, доколкото безпокойството от несигурността подчинява нейния мир.
- 41) О, Дхананджайа, след като се отрече от всички действия чрез следване на пътеката на неегоистичното действие, този, който унищожава всички съмнения чрез следване на пътеката на божественото знание и разбира вътрешната си божествена природа, със сигурност не може да бъде впримчен от каквото и да е действие.
- 42) Затова, О, Бхарата, с меча на божественото знание, разсечи на парчета всички тези съмнения в сърцето си, които са породени единствено от невежество. Приеми подслон в безкористния дълг и се изправи за битка.

Глава пета

Пътеката на Божествената Хармония

Карма-саннйāса-йога

- 1) Арджуна каза: О, Кришна, след като ме инструктира за отречението от действие. Ти отново застъпваш пътеката на неегоистичното действие. Затова, моля те, дай ми чисто разбиране кое от двете е най-благоприятно за мен.
- 2) Върховния Бог каза: И двете, и отречението от действие и пътеката на неегоистичното действие са благоприятни във висша степен. Все пак, от двете, ти би трябвало да разбереш, че приложението на неегоистичното действие е превъзходящо.

- 3) Известно е, че този, който е свободен от двойствеността на привличането и омразата и който нито желае нито се отвращава от плодовете на действието, остава отречен дори да е ангажиран в дейности. Защото, О силноръки Арджуна, такава личност много лесно постига освобождение от тази земна платформа на обвързване.
- 4) Ученият не поддържа мнението на инфантилните и не интелигентни светски рационалисти (известни като карма-мимамсака), които поддържат, че пътеката на отречението (санкхйа йога) и пътеката на действието (карма-йога) са отделни. Този който внимателно следва една от тези две пътеки ще постигне един и същ резултат.
- 5) Целта постигната чрез отречение от действие също така е постигана чрез практикуване на неегоистично действие. Този който чрез внимателен анализ разпознае и двете пътеки като една и съща, със сигурност знае тяхното истинско значение.
- 6) О, герой могъщи, като изключение относно неегоистичното действие, простото отречение от действие е причина за скръб. Но мъдрецът, който се ангажира с неегоистично действие достига Абсолюта много бързо.
- 7) Ангажирани с йога по този начин са три типа глави на семейства (джнāнī-грихастха): този с чиста интелигентност, този, който умее да контролира ума си и този, който умее да контролира сетивата си. Чрез практиките им сравнително е определено: първите трябва да се смятат за по-висши от следващия. Всички те са олицетворение на добрата воля за живите същества. Въпреки че са напълно активни, те никога не са впримчени от действието.
- 8) Въпреки че такъв карма-йогī, който знае вътрешната истина, изпълнява всички дейности като виждане, чуване, докосване, мирисане, ядене, движение, спане, дишане, говорене, изчистване на червата, приемане на неща, мигане с очи и т.н., той разбира: „Моите органи на сетивата – очи, уши, кожа, нос и език – са ангажирани с техните съответни обекти форма, звук, докосване, мирис и вкус.” По този начин той постоянно възприема, „Аз не изпълнявам никакво действие като цяло.”

9) Към 8)

- 10) Както лотосовият цвят не се мокри, въпреки че стои върху водата, този, който безкористно предлага всички свои действия на Върховния Бог, остава ненакърнен от зреховни или набожни реакции.
- 11) За да се пречистят, карма-йогите се отказват от всички свои привързаности към плодовете на действието и изпълняват своите дейности с тяло, ум и интелигентност. Или казано иначе, те могат да действат чрез сетивата си само от позиция на незаинтересованост.
- 12) Чистият, материално немотивиран (нишкāма) карма-йогī, отказвайки се от привързаностите към плодовете на неговите действия, достига постоянен мир, или освобождение от работата връщаща реакции. Но амбициозният (сакāма) кармī, този който е на лов за плодовете на дейностите, е завладян от резултатите на действието и той става впримчен от стремежите си.
- 13) С отречение в ума си от всички действия по споменатия вече начин, душата, която контролира сетивата съществува щастливо в покоите на тялото на деветте порти – свободна от фалшивото его на представата за себе си като за извършител или откривател, въпреки че външно изпълнява всички дейности и ангажира другите с тях.
- 14) Поради склонността си към невежество от незапомнени времена, живите същества действат, смятайки се за извършители или започващи действието. Объркването им да се смятат за извършители не е генерирано от Върховният Бог, нито Той генерира действията или привързаностите им към плодовете на тези действия.
- 15) Напълно себе удовлетвореният Върховен Бог не се нуждае нито от греха, нито от набожността на някой. Знанието е вътрешната природа на живите същества, но те са увлечени от материалното си тяло, идентифицирайки се с него, с оглед на тяхната оригинална природа бидейки обвити от заблуждаващата потенциалност на Върховния.
- 16) Знанието е два типа – прākрита, земно и апрākрита, божествено. Светското знание е насочено към материалната природа и представлява единствено незнанието на

живите същества, докато божественото знание е автентичната наука. За личности, чието божествено знание е вече пробудено, земната концепция е надвита и върховното им знание, като мощно изгряващо слънце, разкрива Върховната Реалност.

- 17) Тези, чиято илюзия е вече изгонена чрез знанието, започват да вкусят със сърцата си слушането и възпяването на Моята нескончаема слава, отдавайки мислите си на Мен, медитиращи върху Мен, и изграждащи постоянна преданост към Мен, Върховният Бог. Така те напълно трансцендентират този свят.
- 18) Интелигентните души, които са постигнали божествени качества и са се отказали от светските предразсъдъци, възприемат абсолютната трансценденталност във всички живи същества – смиреният и учен брахмана, кравата, слонът, кучето или изгнаникът ядящ кучешка плът. Затова те са известни като „пандита” – хора на истинската мъдрост.
- 19) Тези, чийто ум е уравновесен завладяват този свят докато присъстват в него, тъй като поради духовното им равновесие са свободни от привличане и отвращение. Поради тази причина, въпреки че живеят в този свят те вече са вечно трансцендиращи.
- 20) Напълно разположен в трансценденталност, дарен със стабилна интелигентност и свободен от илюзията на мисленето за своето тяло и асоциираните му принадлежности като „аз” и „мое”, позналият Абсолюта нито става горд при получаване на нещо желано, нито обезсърчен при получаване на нещо нежелано.
- 21) Такъв познавач на Абсолютната Истина, с ум откъснат от сетивните удоволствия, постига щастието на себerealизацията. След това, свързвайки се с Абсолюта, той постига неизтощимо удоволствие.
- 22) О, сине на Кунтї, всички удоволствия, които започват от контакта на сетивата с техните обекти са главно причина за нещастие. Те подлежат на създаване и унищожение, те всички са временни. Благоразумната личност никога не е наивна към таква удоволствие.

- 23) Знай, че този, доколкото живее в тяло, който е способен по смисъла на йога пътеката на неегоистичното действие, да обуздава импулсите на желанието и гнева в корен – всъщност е личност разположена в съюз с Върховния и тя познава истинско щастие.
- 24) Такъв последовател на йога пътеката на неегоистичното действие, който се наслаждава на вътрешно блаженство, чийто ум е постоянно вътрешно абсорбиран и който изживява себerealизация – добивайки усещане за своята истинска самоличност, той спечелва пропуск към света на Абсолюта.
- 25) Свободен от греха и съмнения на контролирания ум и винаги ангажиран с дейности за добруването на живите същества, виждащия истината добива такова освобождение.
- 26) Личности в отречение, които са освободени от желание и гняв и които са достигнали знание за оригиналната природа на душата, безусловно достигат освобождение в живот или смърт. Такова освобождение настъпва, когато изтече срокът на умственото (ментално) му възбудено фино тяло.
- 27) Изпъждайки от тялото всички външни сетивни обекти на звука, докосването, формата, вкуса и миризмата, заключавайки виждането в точката по средата на веждите и практикувайки дисциплината на равновесието задържайки дишането и издишането подчинявайки сетивата, ума и интелигентността, такава личност се посвещава на освобождение. Преодолявайки желанието, страха и гнева, такъв съзерцателен търсач на душата е винаги освободен, дори преди смъртта на тялото.
- 28) към 27
- 29) Аз съм наслаждаващия се на резултатите от жертвоприношението изпълнявано от този, който търси плодоносните дейности, тъй както и на резултатите от суровите ограничения самоналагани от търсача на освобождение – Аз съм техния единствен обект на обожание; Аз съм Нарайана, живият свидетел на всички платформи на живота и Аз съм Върховната Обожавана Личност, която дарява

освобождение. Аз също така съм доброжелателят на всички – Аз съм Кришна, най-възхитителния приятел на преданоотдадените. Душа, която по този начин познава Моята истинска идентичност постига екстазът на познанието на собствената си оригинална божествена идентичност.

Глава шеста

Пътеката на Медитацията

Дхйāна-йога

- 1) Върховният Бог каза: Знай истинския саннйāsī и истинския йогī като личност, която изпълнява предписания дъг както се изисква според писанията, без да очаква плодове на неговите действия. Той не е саннйāsī, който просто се отказва от изпълнение на ведически огнени церемонии и другите предписани задължения, и той не е йогī просто защото е станал физически бездеен.
- 2) О, Арджуна, ти би трябвало да знаеш пътеката на неогоистичното действие възхвалявана от учените като пътека на себеотрицание, като неразличима от осемкратния път на йога медитацията. Това е така, защото без отречение от плодоносните и сетивни желания (които са есенциалната характеристика на пътеката на неогоистичното действие), никой никога не може да бъде възприет като йогī по пътеката на мъдростта или йогī на осемкратния път на мистичната медитация.
- 3) По начало е казано, че самото действие е причина за извисяване на мъдреца желаещ да постигне постоянна йога медитация. Когато постигне постоянната медитация, отречението от всички активности се очертава като причина за съвършения транс в йога.
- 4) Когато йога-практикуващия не е повече пристрастен към сетивните обекти на наслаждението на звука, допира, формата, вкуса и миризмата, и когато той вече не е привързан към каквото и да е действие в изпълнение на наслаждението свързано с тях,

достигайки пълно отречение от всички плановете за такива действия, тогава той наистина може да бъде провъзгласен за някой, който наистина е постигнал йога.

- 5) Живото същество трябва да се освободи от тъмния кладенец на материалния живот посредством ум отделен от сетивните обекти, и то не трябва никога по какъвто и да е начин да бъде захвърляно в материалния свят чрез ум омагьосан от сетивните обекти – защото умът понякога е негов приятел, а в друга ситуация същият ум е по-скоро негов враг.
- 6) За душата, която владее ума, умът е неин приятел и доброжелател. За личност неспособна да го контролира, умът остава постоянно ангажиран в нейна вреда като враг.
- 7) Свободен от привличане или неохота в случай на студ или на горещина, щастие или нещастие, чест или обида, йогинът, който е овладял ума си остава дълбоко погълнат в йогически транс.
- 8) Този, който винаги е вътрешно удовлетворен от мъдростта на писанията в директна реализация, който винаги се намира в божествено съзнание, който контролира сетивата и който гледа на буцата пръст, скалата, или златото по еднакъв начин е известен като йогī квалифициран за себerealизация.
- 9) И знай, че по-висш от този с еднакво възприятие спрямо пръстта, скалата или златото е йогинът, който е способен да вижда с уравновесена интелигентност всички живи същества – свой естествен доброжелател, свой любящ доброжелател, враг, безразлична личност, медитатор, омразния, приятеля, светеца или грешника.
- 10) Личност, която започва да практикува йога следва винаги да пребивава сама на усамотено място, и контролирайки своите ум и тяло, свободна от желание и сетивна ангажираност, да ангажира ума си в медитационен транс.
- 11) На чисто място, не твърде високо и не твърде ниско, йогинът би трябвало да се настани в мир върху трева куша, еленова кожа и покривка от плат. И тогава седнал на това място, подчинявайки всички умствени и сетивни дейности, съсредоточавайки

ума си в една точка, той би трябвало да практикува медитационен транс пречиствайки сърцето си.

12) Към 11)

13) С трезвеност поддържайки тялото, главата и врата си изправени отвесни, уравновесен, йогинът трябва да фиксира погледа си върху върха на носа си, без да го отклонява в друга посока. Необезпокояван, безстрашен и в покоя на обета за безбрачие, той медитира върху моята четири ръка Вишну форма и погълнат в преданост към Мен, да практикува йога.

14) Към 13)

15) По този начин, постоянно абсорбирайки своя ум в йога на медитацията (дхйāна йога), йогинът, чието сърце е пречистено от желания постига освобождение от земното постигайки безличностния Брахман, сиянието, което се излъчва от Моята личност. Той достига освобождение от пътеката на земното съществуване.

16) О, Арджуна, йога практиката е невъзможна за този, който преяжда, не се дохранва, спи твърде много или спи твърде малко.

17) За личност, която яде, релаксира, и се ангажира със задължения по регулиран начин, спазвайки умерен регулиран режим, практикуването на йога постепенно става източник на прогонване на светското страдание.

18) Когато йогī, който е преодолял всички материални умствени тенденции разположи ума си непоколебимо в концепцията за душата, тогава, освободен от земни желания, се казва, че той всъщност е разположен в йога, или е свързан с Абсолюта.

19) Знай със сигурност, че както пламъкът на лампата поставен на безветрено място никога не се колебае, подобно, умът на йогинът погълнат от концепцията за душата никога не потрепва в концентрацията си.

20) Състоянието на свършено самādхи, или транс, е това, в което дисциплинирания ум на йогинът е безпристрастен към дори най-леката мисъл за земен смисъл. Йогинът

остава удовлетворен в самия Бог, виждайки директно Свръхдушата чрез ударите на своето пречистено сърце, и той изживява това щастие, което е вечно, доловимо от божествената интелигентност на душата, и изпразнено от контакта със сетивата и сетивните обекти; той никога не се отклонява от вътрешната природа на душата. Чрез достигане на това състояние той никога не смята някое земно достижение за по-висше, и в лицето на непоносимо изпитание неговото сърце никога не се колебае. Затова чрез самия контакт със страданието, то не го достига. Знай със сигурност, че такова състояние на съвършен транс се определя като йога. Тази йога би трябвало да се практикува с постоянство и неуморно сърце.

21) Към 20)

22) Към 20)

23) Към 20)

24) Напълно изоставяйки всички умствени желания, заедно с техните умствени картини, в пълно съзнание за безполезността на земния просpekt, той трябва да изтегли сетивата от всички материални обекти и да ангажира себе си във вече споменатата йога практика.

25) С помощта на интелигентност контролирана от дхарана (клон от осемкратната йога, в който центъра на интелекта се довежда до концентрация), той би трябвало напълно да установи ума в душата. И тогава чрез постепенна практика да изтегли ума от външните обекти, да влезе в транс или самādхи, в който дори за секунда не би трябвало да мисли за нищо друго освен за душата.

26) Естествено непостоянния и неустойчив ум внимателно трябва да бъде отдръпнат от всички обекти, които преследва и да се върне обратно под контрола на себeto.

27) Освободен от тревогите на страстта, с умиротворено сърце, свободен от дефектите на привързаност, страх и гняв, и дарен с разбиране за Абсолюта, такъв йогї е благословен с радостта на реализацията на божествената природа на душата.

- 28) По този начин, чрез постоянна реализация на вътрешната си божествена природа, безгрешният йогī лесно достига дълбокия екстаз на реализация на Свръхдушата. (В тази точка, споменатата тук йога практика е според пътеката на отгадеността [бхакти].)
- 29) Обединявайки сърцето си с безкрайното съзнание, такъв йога учител долавя съзнанието във всички същества. Той вижда Върховната Душа във всеки и всеки във Върховния.
- 30) За този, който Ме съзира във всичко и вижда цялото създание разположено в Мен самия, Аз никога не съм скрит, и Аз винаги съм негов свидетел – той никога не се проваля в концентрацията си върху Мен.
- 31) Въпреки че съм цялостен, Аз съм отделно разположен в сърцето на всяко живо същество като Свръхдуша в Моята четири ръка форма с размер една прāдеша (разстоянието между палеца и показалеца на ръката). Осъзнавайки Ме като Шīāмасундара, не различен от Свръхдушата, йогинът, който Ми се отгава и Ме обожавва в преданост започвайки със слушане, възпяване и помнене – независимо дали изпълнява предписаните задължения според писанията или не, пребивава в Мен вечно.
- 32) Считам за най-висш този йога майстор, който вижда щастието и нещастieto на всички живи същества като негови – той приема радостта и тъгата на другите като негови лични.
- 33) Арджуна каза: О, Магхусūдана, поради непостоянната природа на ума, не мога да визуализирам безкрайната стабилност на такова състояние на равновесие в йога, както Ти го описа.
- 34) О, Кришна, ума по своята същинска природа е непостоянен, източник на разстройване на трезвата преценка, безпокоящ сетивата и тялото. Той е необуздан и крайно упорит. Поради това смятам, че контрол върху ума чрез осем кратния йога път е на практика непостижим, както и чрез простия контрол върху дишането, никой не може да контролира вятъра духащ в небесата.

- 35) Върховният Бог каза: О, героичен Арджуна, несъмнено умът е непостоянен и е крайно трудно да бъде контролиран. Въпреки това, О, сине на Кунтї, той се покорява чрез редовност в практикуването на йога на медитацията върху Свръхдушата, както е показано от истински духовен учител и изоставяйки земното наслаждение на сетивата.
- 36) По Мое мнение, йогата за контролиране на менталните способности описана от Мен е трудна за личност с невъздържан ум. Но този който ревностно подчинява ума си чрез автентичната практика определено е успешен в йога.
- 37) Арджуна каза: О, Кришна, посредствената личност може поради нейната вяра в писанията да се ангажира с йога практика. Въпреки това, поради липсата на подходящи практика и отречение, тя допълнително би могла да се отклонява поради материалните тенденции. По този начин изглежда, че тя не би имала успех в йога. Какво се случва тогава с нея?
- 38) О, силноръки Кришна, чрез отклонение от йога пътеката за достигане на Абсолюта, личност, която е без подслон и е паднала и от двете пътеки, на действието и на медитацията, не е ли такава личност загубена като разкъсан облак?
- 39) О, Кришна! Никой освен Теб не би могъл да прогони това мое съмнение. Моля Те, милостиво го изтръгни от корен.
- 40) Върховният Бог каза: О, Арджуна, сине на Кунтї, не успелият йогї не страда от разрушение нито през този живот, нито през следващия. Той не е лишен от удоволствията на райските планетарни системи в тази вселена, нито е лишен от шанса лично да види Свръхдушата в божественото царство. Това е така, О скъпи приятелю, защото личност, която изпълнява добродетелни дела никога не е с лоша съдба.
- 41) След като пребивава много години на тези райски планети, които са достижими от изпълнителите на велики жертвоприношения, такива като Ашвамедха, не успелият

йогї приема раждане в дома на благочестиви и проспериращи личности отгадени на чисти и почтени практики.

- 42) От друга страна, ако една личност падне от пътеката на йога след значителен и дълъг период на практикуване, тогава със сигурност той приема раждане в дома на учители от йога линията, които са ангажирани с йога практики. Знай, че раждане на таква място се постига много рядко.
- 43) О, сине на Куру, в прераждането си, както вече ти описах, не успеят йогї възвръща своето съзнание за практиките от изминалия си живот и неговата интелигентност се центрира в обожание на Свръхдушата. След това, с обновена енергия, той отново полага усилия за достигане на съвършенството на съзерцанието И.
- 44) Въпреки че е с неохота поради достигане на някаква преграда, той отново бива привлечен от йога, поради следата оставена от практикуването си през изминалия живот. И при все че практикувайки неговия стремеж може да е към съвършенство, той превъзможва пътеката следваща плодоносни резултати спомената във Ведите и постига далеч по-ценен плод.
- 45) С много по-упорити усилия, отколкото преди, йогинът, който напълно пречиства съзнанието си чрез отхвърляне на нечистотията на всички светски желания и умствени картини, в крайна сметка постига плода на много животи йога практика. След това той достига върховната цел.
- 46) Йогинът, който обожавя Свръхдушата е по-висш спрямо личности завладени от сурови отречения, такива като чандраяна, по-висш от този, който обожавя Брахман и по-висш от стремящите се към плодоносни резултати. Знай, че това със сигурност е Моето заключение. Затова Арджуна, бъди йогї.
- 47) Сред всички типове йоги, най-извисен от всички е преданоотгаденият, който има пълна вяра в авторитетните чисти писания на предаността и този, който Ме

боготвори с цялото си сърце чрез слушане и възпяване на Моята божествена слава, отдавайки всичките си служения на Мен. Със сигурност това е Моето мнение.

Глава седма

Джнана-виджняна-йога

Относителната и Абсолютната Концепция за Върховния

- 1) Богът каза: О, Партха, чуй от Мен как със сърце отдадено на Мен, Върховния Бог, изоставяйки всички не отдадени стремежи основани на действие и знание, приемайки подслон при Мен и постепенно изграждайки връзка с Мен, ти без съмнение ще можеш да опознаеш Мен, Моята свята обител, богатства Ми и Моите придружители.
- 2) Сега напълно ще ти опиша, с вкуса на Моята божествена сладост, това знание за Моят величествен царствен блясък и разкош. След като узнаеш всичко това, разположен на тази красива, изпълнена с радост победна пътека, няма да остане нищо друго, което да е нужно да знаеш.
- 3) От безбройните души, някои достигнаха човешка форма, а сред многото хиляди човешки същества, някои се стремят към възприемане на индивидуалната душа и на Сврѣхдушата; сред многото хиляди такива стремящи се, които са постигнали разбирането за душата и Сврѣхдушата, само няколко имат истинско виждане за Мен, Шйāмасундара.
- 4) Моята въвлечаща в илюзия материална енергия се дели на осем части: земя, вода, огън, въздух, етер, ум, интелигентност и фалшиво его.

Коментар: В този стих смисълът, който е изразен е, че джнана или знанието в истинския смисъл на думата и в съгласие с наставленията за преданост е всъщност бхагавад-аишварйа-джнана, или знание за всемогъщото, величественото господство на Върховния. По мнението на учените, които са известни общо като джнани, знанието е знание за душата като различно от телесните и другите материални елементи – но и това всъщност не е истинското знание. Затова, с оглед на това да утвърди

концепцията на Неговото лично всемогъщо величие, Богът разкрива различните Си вътрешни личностни форми и енергии, както и техните характеристики.

„Моите различни аспекти са Брахман, Парамāтмā и Бхагавāн. От тях, Брахман е безпристрастния, безформен аспект на Моето могъщество. Парамāтмā, Сврѣхдушата също е проявление на Моите енергии (както фундаментален фактор във връзка с вселената), но и този Мой аспект не е вечно проявен. Затова само Моята форма на Бхагавāн, Върховния Бог е вечно проявление и заедно с тази форма Моите три безкрайни енергии са също присъстващи: антарангā или цичакти – вътрешната божествена енергия; бахирангā или мāйā-шакти – външната заблуждаваща енергия; и татастха или джива-шакти – периферната енергия, включваща безброй живи същества.”

В стих 4, Богът описва Неговата мāйā-шакти или Неговата външна заблуждаваща енергия.

- 5) О, могъщи Арджуна, тази материална природа известна като външна е по-низша. Но за разлика от нея, знай, че Моята периферна енергия, състояща се от индивидуални души е по-висша. Този свят се използва от тази по-висша съзнателна енергия като обект на експлоатация за сетивно наслаждение, с посредничеството на плодоносните действия и реакции на всеки индивид. Божественият свят еманира от Моята вътрешна енергия, а материалния свят от Моята външна енергия. Енергията на живите същества е известна като периферна, с оглед на тяхната междинна приспособимост – те могат да изберат да живеят в материалния свят или в божествения.
- 6) Знай, че всички видове, движещи се или неподвижни, са родени от тези две първични природи, представени от сферата на действието и познаващия тази сфера. Аз самият съм причината за проявяването на целия материален свят, а също и причина за неговото унищожение.
- 7) О, Арджуна, няма нищо по-висше от Мен. Като скъпоценни камъни нанизани в редица, цялото това творение зависи от Мен.

- 8) О, сине на Кунтї, чрез енергията на първичния елемент на вкуса, Аз съм в основата на вкуса на водата, и чрез богатството на блясъка и сиянието, Аз се намирам в слънцето и луната. Във Ведите Съм като предвечната им звукова вибрация, звука Ом; намирам се в атмосферата като първичния елемент на звука; а като Върховната Мъжественост, Аз се намирам във всички мъже.
- 9) Живея в чистия аромат на земята, а също и в излъчването на огъня. Във всички същества Аз съм времетраенето на живот им, а за аскетите Аз съм силата да издържат двойственостите като студено и горещо.
- 10) О, Партха, знай Ме като вечната причина на всички живи форми. За интелигентния, Аз се намирам като персонафицираната интелигентност, а за храбрия, Аз съм там като персонафицираната юначност.
- 11) О, Арджуна, в притежаващия власт, Аз съм представен като силата свободна от егоистичен интерес или материални привързаности; а сред всички видове живот, Аз съм там като сексуалния съюз, който е в съгласие с принципите на религията.
- 12) Освен това, трябва да знаеш, че всички обекти било то с природата на доброто, страстта или невежеството, са родени от Мен самия. Въпреки това, Аз не съм в тях. Бидейки подчинени на Мен, те съществуват в Мен.
- 13) Целият материален свят на живите същества е в пълна илюзия поради тази създадена природа на трите качества на материята (гуни). Затова, никой не може да Ме познае, Върховния Бог, стоящ над цялото това творение, трансцендентален спрямо тези качества (гуни) и неизменен.
- 14) Тази „три качествена“, свръхестествена, (привлекателна) вкарваща в илюзия Моя енергия е практически непреодолима. Въпреки това, тези, които напълно и изключително Ми се отдават, могат със сигурност да превъзможат този мъчно преодолим въображаем свят.
- 15) Следните четири типа злосторници не Ми се отдават: работниците за плодоносни дейности, които са точно като животни; падналите личности, които презръщат най-

висшата пътека, предаността, но по-късно я отхвърлят, смятайки я за неадекватна или недостойна; тези, чието знание е нулирано от илюзорната енергия, майā, въпреки тяхното знание върху писанията и който мислят, че само формата Нārāяна е обожавема, докато Бог Кришна, Бог Рāма и други автентични форми са просто хора; и тези, които притежават природата на демони – имперсоналистите, които „разчленяват” Моята форма чрез техните „стрели” на фалшиви и богохулни аргументи, и които са точно като някои демони подобно на Джарāсандха и други.

- 16) О, Арджуна, най-добър от Бхāратите, четири типа личности Ме обожават: измъченият, търсещият знание, търсещия материално или друго светско наслаждение и чистият по сърце познавач на душата. След достигане на достатъчно предани заслуги (сукрити), те се ангажират в чисто преданоотдадено служене към Мен.
- 17) Сред тези четири типа преданоотдадени, просветената душа, която е Моя изключителна преданоотдадена и чието съзнание е напълно абсорбирано в Мен е най-добрата от всички. Защото Аз в Моята форма на Шīāмасундара съм много скъп на този мъдрец, а така също той Ми е много скъп.
- 18) Доколкото сърцата им са пречистени противния егоизъм на пристрастеността към сетивните удоволствия, всички тези личности със сигурност са Ми много скъпи. Но поради божествената си себerealизация, чистият по сърце мъдрец става неотделим от Мен и по този начин много ми е скъп. Това е несъмненото Ми мнение, тъй като предложил Ми собственото си сърце той е потвърдил, че Аз, Шīāмасундара съм върховната цел на живота Му.
- 19) След много, много раждания, интелигентната личност (на която ѝ се отдаде случай да постигне асоцииране с такъв чист преданоотдаден) накрая достига до разбирането, че цялата вселена от движещи се и неподвижни същества е с природата на самия Вāsудева, дотолкова, доколкото всичко е подчинено на самия Вāsудева. Възприел тази концепция, той Ми се отдава. Знай, че такава велика душа се среща изключително рядко.

- 20) Личности, чиято добра интелигентност е развалена от забранени желания за експлоатация и отречение или други двучинни стремежи, обожават полубоговете, такива като Слънчевия бог и много други. Бидейки поробени от техните инстинкти, те възприемат съответните правила и регулации на пости и други догми заради тях.
- 21) В зависимост от това кой полубог – представляващ една от Моите форми - гаден последовател иска да обожават предано, Аз, като Свръхдуша пребиваваща в сърцето му, правя вярата му силна за избраното от него божество.
- 22) След като му е гадена тази твърда вяра от Мен, такъв предан започва да обожават божеството на този полубог, и получава всички желани обекти от него. Със сигурност това е постановено само поради Моето разрешение, тъй като Аз съм също Свръхдушата разположена в сърцето на този полубог.
- 23) Но плодовете добити от тези обожатели с ограничени интереси към различните полубогове са временни. Те достигат съответните богове, а Моите преданоотгадени достигат Мен.
- 24) Моите вечни свръх превъзходна природа, форма, качества, дейности, забавления и свързаните им принадлежности, трансцендентират илюзията в целостта си. Но не интелигентните хора, неспособни да узнаят тази реалност, мислят за Мен така: „О, свръх материалния, безформен, безличностен Брахман понастоящем е приел раждане в изцяло илюзорната форма на тялото на Вāsудева.”
- 25) По Моята сладка воля останал скрит чрез илюзорната картина, Аз не съм проявен за всеки или за който и да е. Затова, никоя от тези глупави личности не може наистина някога да Ме опознае като сина на Васудева, който съм независим от материално раждане и вечно съществуващ в Моята божествена личностна форма Шйāмасундара с красив цвят на млад буреносен облак.
- 26) О, Арджуна, самият Аз познавам всичко и всеки, движещо се или неподвижно, от миналото, от настоящето и от бъдещето. Но с оглед на перцепцията им объркана от Моята външна заблуждаваща енергия или от вътрешната потенциалност на Моята

сладка воля, със сигурност няма никой – било то човек от този свят или някой отвъд – който може да Ме познава, какъвто съм.

- 27) О, Арджуна, победителю на враговете, от самото начало на създаването на вселената, всички форми на живот са залети от невежество родено от двойствеността базирана на щастието и нещастията, която има произход в желанието и отвращението към сетивното пристрастие.
- 28) Но от друга страна, извършителите на добродетелни дела, които са имали възможност да се асоциират с Мой чист преданоотдаден са пречистени от всички грехове. Свободни от заблудата родена от двойствеността базирана на щастие и нещастие и твърдо установени в ангажиране с непрекъснато служене към Мен, те развиват чиста отдаденост към Мен.
- 29) Желаете ли освобождаване от ужасния все поглъщащ материален кръг на раждане и смърт, тези, които приемат подслон при Мен и се ангажират в предано служене към Мен могат да познаят Брахман, индивидуалната душа и многото видове карма или действия на експлоатация, заради които душата повтарящо се обвързва с тази нещастна материална платформа.
- 30) А тези, които Ме познават, като основа на принципите на материалното проявление на феноменалния свят, неговото управление и разпределение – такива личности, със сърца погълнати в Мен могат да Ме помнят дори в момента на смъртта. Измъчени в лицето на страховитата смърт, те не Ме забравят.

Глава осма

Тарака-Брахма-йога

Пътеката на Абсолютната Свобода

- 1) Арджуна запитва: О, Пурушоттама, какво е Брахман, и какво е душата? Какво е карма, и какво се смята за феноменално? И още, чие е контролиращото управление във Вселената? О, Магхусъдана, кой е Господарят на жертвите в това тяло, и как е

разположен Той там? Също можеш ли да ми кажеш, как самоконтролиращият се те помни в момента на смъртта?

- 2) Към 1)
- 3) Върховният Бог каза: Със сигурност Брахман е неразрушимата, непроменима Абсолютна Истина, а чистата духовна душа е истинската самоличност на живото същество. Думата „карма” означава (само)пожертвование заради гаден полубог, който създава телата на хората и на другите видове, създадени с посредничеството на грубите и фините материални елементи; това пожертвование се отнася до изпълнение на благотворителност, жертвоприношения, аскетизъм и всички задължения определени за умилостивяване на този бог.
- 4) О, най-издигнат сред душите, Арджуна, умиращите обекти като материалното тяло са известни като феноменални; вселенското управление се извършва от единната вселенска форма, която съдържа и управлява всичките полубогове, предвождани от слънчевите богове; също така Аз самият съм известен като Богът на всички жертвоприношения – Сврѣхдушата разположена в телата на всички живи същества и подбудителя и награждаващия за техните жертвени действия, благотворителност и аскетизъм.
- 5) Този, който дори във времето на смъртта, продължава да мисли за Мен оставяйки тялото си, напуска този свят и със сигурност постига Моята природа. В това няма никакво съмнение.
- 6) О, сине на Кунтї, във време на напускане на тялото, върху какъвто обект личността медитира, такъв тя постига, поради постоянното съзерцание на този обект.
- 7) Затова винаги Ме помни и изпълни своя естествен дълг сражавайки се в битка. Посвещавайки своя ум и интелигентност на Мен, ти ще постигнеш подслон при Мен чрез изпълнение на своя дълг. В това няма съмнение.

- 8) О, Партха, със съзнание неотклонно ангажирано в медитация, постоянно мислейки за сияйната Върховна Личност, истинският йогї със сигурност достига Върховният Бог.
- 9) Той, Върховният Бог, е всезнаещия, безначалния и милостивия благодетел на ученията за предаността към Него. Въпреки, че е по-фин от атома, Той е необятен, тъй като поддържа всичко. Макар и нормална по размер, Неговата форма е божествена и все пак Той е като слънцето, чиято природа е само осветяваща се и все осветяваща. Той напълно трансцендира илюзията. Напълно ангажиран в продължително и постоянно предано помнене на тази Върховна Личност с непоколебим ум усилен от йога практика, всеки, който в момента на смъртта установява жизнения си гръх между веждите (в аджна чакра) и медитира върху Него, със сигурност достига този сияен Върховен Бог.
- 10) Към 9)
- 11) Заедно с метода за достигането й, ще ти опиша постижимата реалност, която е посочена от учените познавачи Ведите като сричката Ом, звуковия представител на Абсолюта; в която влизат всички аскети без желания; и от желание да я достигнат благочестивите трансценденталисти поддържат обет за безбрачие.
- 12) Контролирайки всички сетивни входове за възприемане на сетивни обекти, задържайки ума устойчиво в сърцето, установявайки жизнения гръх между веждите и поддържайки йогически транс центриран в душата докато изпълнява вибрацията Ом, звуковият символ на Абсолюта – този, който постоянно Ме помни напускайки тялото си, постига живот в Моята свята обител.
- 13) Към 12)
- 14) О, Партха, изчистил съзнанието си от всички аспирации към не предани стремежи мотивирани от експлоатация или отречение за достигане на съответните им цели рай или монистично освобождение, този, който постоянно ме помни отвътре, оставайки безпристрастен спрямо фактори като подходящо или неподходящо време, място и

обстоятелства, и който постоянно се стреми към божествени взаимоотношения с Мен в служене, приятелство, родителство или съпружество – със сигурност, за участие на такъв преданоотдаден, Аз съм достижим.

- 15) Великият преданоотдаден, който достига до статус на участие в Моите божествени забавления, веднъж достигнал Ме, никога отново не приема временно прераждане, което е състояние на агония.
- 16) О, Арджуна, от планетата на Бог Брахмā надолу до последната, жителите им са подложени на повтарящи се раждане и смърт според природните закони. Но, О Каунтейа, който Ме достигне повече не се преражда.
- 17) Един ден на Бог Брахмā продължава хиляда чатурюги (бел. прев.- 4 320 000 г., четири епохи), толкова продължителна е и неговата нощ. Личности знаещи това познават истинската концепция за ден и нощ.
- 18) С приближаване на неговия ден, цялото потомство с техните съответни тела, сетива, обекти на наслаждение, местна обстановка и асоциираните принадлежности биват родени от Бог Брахмā, когато той се събуди от сън си. И отново при падане на нощта, те отново биват погълнати от същия Бог Брахмā, тогава известен като „не проявен.”
- 19) О, Пārтха, това многообразие от живи форми, подчинени на закона на кармата, отново се преражда в зората на деня на Бог Брахмā и бива отново погълнато в неговата нощ. И отново те се раждат със зората на следващия ден.
- 20) Но далеч по-висш от този „не проявен” Бог Брахмā (който е известен като Хиранйагарбха тъй като той е роден от златното яйце, вселената), има и друга природа, която е вечна и незабележима за сетивата на живите същества. Въпреки че всички живи форми чак до Хиранйагарбха Брахмā биват анихилирани, тази истина остава незасегната.
- 21) Това, което е описано като „не проявеното, не унищожимо” е обявено за върховната цел (от писанията известни като Ведāнта), и този, който го достигне, не

се връща отново в този материален свят. Знай, че това върховно място е Моята свята обител.

- 22) О, Партха, Аз, Върховната Личност, в който се намират всички същества и от който цялата вселена е проникната, съм достижим само чрез изключителна преданост свободна от всякаква експлоатация, отречение, мистична йога и друг емпиричен или теоретичен метод.
- 23) О, Бхаратарсабха, сега Аз ще ти опиша начините предопределени от времето, чрез които йогите или работниците за плодonoсни резултати, ангажирани с тях, достигат съответно освобождение или прераждане.
- 24) Последователите на пътеката на знанието, които са в знание за Абсолюта достигат до Абсолюта напускайки тялото си запалено с огън, слънце и свързаните с тях елементи, в ден от двуседмичието на пълната луна, по времето на шестмесечието на северната слънчева орбита.
- 25) От друга страна напускайки в тъмна нощ, в двуседмичието на тъмната луна, по време на шестмесечието на южната слънчева орбита, работниците за плодonoсни резултати по пътеката на действието достигат до райските планети, но в последствие подлежат на прераждане.
- 26) Тези две пътеки на обитателите на този свят, които са склонни към следване методите на отречение и експлоатация са известни съответно като светлата и тъмната пътека и те са общоприети за вечни. Чрез светлата пътека един постига освобождение, а чрез тъмната пътека друг постига прераждане в този материален свят.
- 27) О, Партха, научавайки за тези две пътеки на светлината и тъмнината, преданоотдаденият (бхакти-йогї) никога не е заблуден. Затова, О, Арджуна, винаги се ангажирай в изключителна преданост (ананїа бхакти-йога), която е трансцендентална спрямо двете.

28) Узнавайки за Моето превъзходство и върховни достойнства с преданост към Мен, преданоотгадената душа превъзможва всички описани в писанията материални плодотворни резултати на набожност достигната чрез изучаване и рецитиране на Ведите, изпълнение на жертвоприношения, практикуване на аскетизъм и гаряване чрез благотворителност. Тогава тя достига Моята върховна свята обител – Моят дхām.

Глава девета

Рāджа-гухйā-йога

Скритото Съкровище

- 1) Върховният Бог каза: Сега ще ти предам, кои са освободените от ревност и злонамереност, това най-поверителното съкровище под формата на чиста преданост започващо с възпяване или разказване на Моята трансцендентална слава и изпълняване на свързаното с това божествено служене – до точката на директното Ми трансцендентално възприемане. Чрез намиране на това скрито съкровище, ти ще достигнеш свобода от материалната платформа – свобода от всички злини възпрепятстващи предаността.
- 2) Знай това знание като върховната мъдрост и върховното скрито съкровище. То е съвършено чисто и въпреки че е отвъд сферата на възприятие на сетивата, то е обектът на директно възприятие (от тези сетива които са отгадени с желание за предано служене [бхакти]). Това е ефективната същност на всички религии, достъпното щастие, напълно лишено от материална природа.
- 3) О, завоевателю на враговете, хората които нямат вяра в това скрито съкровище на върховната чиста любов към Мен са неспособни да Ме достигнат и по този начин остават в лабиринта на това смъртно земно ниво.
- 4) По не проявен начин, Аз прониквам цялата тази вселена, всичко въобразимо се намира в Мен и все пак, Аз не се намирам в нея.

- 5) И отново, тя не е разположена в Мен. Просто възприеми Моята невъобразима едновременно еднаква и различна (ачинтїа-бхедāбхеда) природа като на съвършен, всемогъщ, всезнаещ създател и Господ на вселената! Въпреки че Моята истинска същност е опора и защитник на всички същества, Аз не съм впримчен от тях.
- 6) Въздухът, въпреки че е разпространен навсякъде е винаги зависим от пространството, и все пак, въздухът и пространството са различни един от друг. Подобно, знай че всички същества са разположени в Мен.
- 7) О, сине на Кунтї, при унищожението на вселената, множеството от съществата се слива с Моята илюзорна природа известна като майā. А със започването на нов милениум, Аз отново създавам всички различни видове.
- 8) Посредством енергията Ми на материалната измамлива природа, Аз циклично създавам всички живи форми според природата, която те са достигнали, което се определя от резултатите на техните плодородни дейности и стремежи още от древни минали епохи.
- 9) Напълно независим и разположен безпристрастно спрямо платформата на експлоатация на пораждаване, поддържане и разруха, Аз, О завоевателю на богатства, е невъзможно да бъда впримчен в целия процес на създаване, поддръжка и анихилиране на вселената.
- 10) О, Каунтейа, Моята заблуждаваща енергия, по Мой аранжирмент дава раждане на тази вселена на движещи се и неподвижни същества. И поради тази причина, тъй като само създадените обекти са предмет на унищожение, вселената се създава отново и отново.
- 11) Неспособни да разберат Моята свръх превъзходна божествена форма с човешки черти, невежите хора богохулстват спрямо Мен Върховният Бог на всички същества, като ме смятат за обикновено човешко същество.
- 12) Тези глупаци са пълни с празни надежди и мечти в тяхната безполезна схема на борба за плодородни резултати и безплодното търсене на знание. Лишени от добър

усет, те добиват невежеството на пълната със страсти природа на безбожни демони, което бива източник на тъмнината на заблудата.

- 13) О, Партха, великите души намират убежище в благочестивата и божествена природа. С неподправени сърца, те отдават любовно служене изключително на Мен – Кришна, познавайки Моята вечна форма с човешки черти, в която съм предвечната причина на всички живи същества.
- 14) Равнодушни спрямо време, място и обстоятелства, тези велики души са постоянно погълнати от възпяване или разказване на славата на Моето свято име, форма, качества, забавления и принадлежности. С голямо внимание те дават крайното и заключително определение на Моята природа, личност и експанзии, и те стриктно следват правилата и регулациите на святото име и спазването на светите дни като Екадаши. Следвайки всички практики на предаността започващи с поднасяне на почитания към Мен, преданоотдадените, искрено бленуват за тяхната вечна връзка с Мен, обожават Ме чрез пътеката на ангажиране в трансцендентално предано служене към Мен.
- 15) А от тези, които Ме обожават по пътеката на знанието, някои осъзнават собственото си единство с Мен, други са съзнателни за единството на полубоговете с Мен, а трети са съзнателни за единството на Моето разнообразно вселенско изобилие. Те ме обожават по толкова много различни начини.
- 16) Аз съм Ведическото жертвоприношение Джйотистома и петте жертвоприношения към Вишва-дева полубоговете и другите постановени в смрити писанията. Аз съм жертвоприношението към предшествениците, като благоприятното предлагане на есенната реколта и мантрата на предлагането. Аз съм жертвените инградиенти като пречистеното масло [ghi], Аз съм осветеният огън, Аз самият съм акта на предлагане на жертвата.
- 17) Аз съм бащата на тази вселена, майката, даващия плодове на всички действия, праотецът и обектът на цялото знание. Пречистващата сила на звука Ом, Риг, Сама и Йаджур-ведите, със сигурност Аз съм всичко това.

- 18) Със сигурност Аз съм целта на всеки, поддръжника, контролора, свидетеля, подслона, защитника и безусловният доброжелател. Аз съм създаването, разрухата и поддържането. Като вечната Върховна Личност, Аз съм и източника, и семето.
- 19) О, Арджуна, Аз, както слънце, дарявам топлината през лятото, а през гъждовния сезон изпращам гъждовете, а понякога ги оттеглям. Без съмнение, Аз съм освобождението и смъртта, и всичко грубо или фино.
- 20) Личност, която изпълнява плодородните ритуални жертвоприношения предписани в трите Веди обожават Бог Индра и други полубогове. Фактически те обожават Мен, но по индиректен начин. Те пият жертвените останки от нектара Сомата, пречистващи ги от греха и се молят да достигнат райската платформа. Като резултат от тяхната набожност, те достигат рая и се наслаждават на небесните удоволствия.
- 21) След като се забавляват с големи райски наслаждения, след изтощаване на благочестивите им заслуги, те отново приемат раждане в този смъртен свят. По този начин, похотливите личности, които следват Ведическите правила за обожание на полубогове идват и си отиват, те се раждат и умират отново и отново в този материален свят.
- 22) Аз лично поемам цялата отговорност за удовлетворяване и защита на необходимостите на Моите напълно отдали се преданоотдадени, които са винаги погълнати в мисли за Мен самия и които Ме обожават изключително във всички отношения.
- 23) О, Каунтейа, личности, които вместо това са изградили вяра в полубоговете и с преданост ги обожават, по този начин със сигурност обожават също и Мен, но неправилно.
- 24) Защото всъщност Аз съм наслаждаващият се и даващия награда за всички жертвоприношения. Но тъй като не могат да ме познаят по този начин, те отново преминават през прераждане, немощ и смърт.

- 25) Обожаващите полубоговете достигат съответния полубог, обожателите на предшествениците отиват на платформата на техните предци, а обожателите на призраци отиват на платформата на призраците. Но тези които Ме обожават, без съмнение се връщат при Мен.
- 26) Ако Мой любящ преданоотдаден с чисто сърце Ми предложи с преданост листо, цвете, плод и вода, Аз със сигурност участвам в това цялото предлагане. С искрена любов, благосклонно приемам.
- 27) О, Каунтейа, каквото и да е твоето действие било то общо или предписано, каквото и да ядеш, каквото и да предложиш като жертва, каквото и да дариш милостиво, и всяко тържествено обещание, което удържиш направи всичко това като предлагане към Мен.
- 28) По този начин, въпреки че изпълняваш общите или предписани задължения, ти ще се освободиш от обвързаностите към благоприятните и неблагоприятните резултати от действията. И поради това, че оставащ вътрешно безпристрастен към плодовете на всяко твое действие ти се различаваши дори от освободените души и продължаваши директно към Мен.
- 29) Аз съм еднакво разположен във всички души, затова никой не е Мой враг или приятел. Въпреки това, за тези които отдават предано служене към Мен с любов, поради това че са привързани към Мен, Аз съм подобно обвързан с обич към тях.
- 30) Ако дори личност следваща крайно отворителни практики, изостави всички не предани стремежи за експлоатация или отречения и се ангажира в Мое изключително и непрекъснато предано служене, той бива почитан като истински светец - той вече е поел по пътеката на бурно променящ се живот.
- 31) Дори такава много деградирала личност много бързо постига ангажиране с чисти практики и постига вечен покой. О, сине на Кунтї, провъзгласи това смело, Мой преданоотдаден никога не бива победен!

или

31) О, Арджуна, реализирай намерението публично - Мой изключителен преданоотдаден слуга никога не се проваля. Този, който декларира това бързо, става непорочен и наистина достига вечната божествена благодат.

Коментар: Втората интерпретация на този стих била разкрита пред Шрїла Бхактивинода Тхакура в един сън.

В Шрїмад Бхāгаватам (11.11.32.) Бог Кришна казва:

āджнāйаивам гунāн досāн,
майāдистāн апи сваkāн
дхармāн самтйаджйā йах сарвāн,
мām бхаджет са ча саттамах

„Най-добрите от честните личности са тези, които са оставили назад формите на задълженията, които аз самият съм предписал в писанията за общите маси. Въпреки че това са Мои предписания, те ги пресичат и започват да отдават любовно служене към Мен. Те са истинските добродетелни хора.”

В обществото, всеки би трябвало да се подчинява на закона, но има случаи също на прекриване на правилата, за да се покаже вяроност към царя. Ако някой рискува живота и репутация си и прекрочи основния закон, влизайки в царските покои, за да спре атенатор, тогава той би бил считан за най-добрия и лоялен слуга. По подобен начин Бог казва, „Вече дадох някой насоки за общите маси. Направи това, не прави това, не преминавай тези закони, и т.н. Но ако за Мой интерес някой поеме риск да извърши грях, тогава той би трябвало да бъде считан за най-добрия сред всички Мои преданоотдадени. И така, Арджуна, иди и го декларирай, обещавай публично, че ананйā-бхāк (9.30), изключително отдадените личности никога не се провалят. Така ти ще бъдеш облагодетелстван. Ти ще станеш дхармāтмā, религиозен и ще достигнеш вечно божествено щастие. Ананйā-бхāк, изключителните преданоотдадени, вече са преминали прага на дхарма, стандартния дълг, и са поели риска да се хвърлят напълно

в Мое служене. Сарва дхармāн паритūагжūа мām екам шаранам враджа (18.66). За тях няма вече дилема дали да станат отново добродетелни или религиозни. Те отдавна са превъзможнали дхармата и са поели риска и да влязат в према-дхарма, любовно служене към Мен, отхвърляйки и двете - набожност и греховност.”

- 32) О, сине на Притхā, личностите родени с ниско потекло, жени, търговци, или работници също достигат до върховна цел чрез приемане на пълен подслон при Мен.
- 33) И така, кой би могъл да се съмнява, че чистите преданоотдадени брāхмини или кшатрии ще постигнат тази върховна цел? Затова, със сигурност ангажирай се в предано служене към Мен, тъй като си постигнал това временно и окаяно човешко тяло след скитане през толкова много раждания.
- 34) Отдай Ми сърцето си, бъди отдаден на Мен в предано служене, и бъди погълнат в обожание към Мен. Предложи смирена почит към Мен самия. И по този начин, с ум и тяло отдадени в служене на Мен, приемайки напълно подслон в Мен, ти със сигурност ще Ме достигнеш.

Глава десета

Великото Съкровище

Вибхūти-йога

- 1) Върховният Бог каза: О, силноръки Арджуна, чуи още веднъж Моето изложение. Тъй като си Ми много скъп Аз ще говоря само поради желание за крайното ти благодетелстване.
- 2) Нито полубоговете, нито великите мъдреци могат да разберат Моето уникално, свръх превъзходно, божествено раждане на този свят, защото във всички отношения Аз съм предвечният източник на всички тези небесни създания и велики мъдреци.
- 3) Този, който Ме познава, като синът на Девакī, като неродения, източникът на всичко, Върховния Бог на всички същества е не заблуден сред хората и свободен от всички грехове.

- 4) Интелигентност, знание, омиротвореност, въздържаност, праведност, външен контрол на сетивата, вътрешен контрол на сетивата, щастие, нещастие, раждане, смърт, страх, храброст, не насилие, хладнокръвие, удовлетвореност, аскетичност, великодушие, слава и позор – всичките различни черти на живите същества са родени от Мен самият.
- 5) Към 4)
- 6) Седемте велики мъдреци предвождани от Маричи, и предхождащите ги четирима мъдреци брахмини водени от Санака, а също четиринадесетте Ману или родоначалници водени от Свайамбхува – всички те са упълномощени от Мен и са родени от Моята ментална експанзия, Бог Брахма, който е известен като Хираниагарбха. Цялото население на вселената – било то брахмана, кшатрия, ваишия или шудра – произлизат от тези патриарси.
- 7) Този, който фактически притежава знанието за Моето всемогъщо превъзходство и за преданото служене, се ангажира в служене към Мен, поради неговото непоколебимо безусловно разбиране. В това няма никакво съмнение.
- 8) Аз съм Кришна, Сладкият Абсолют. Аз съм в основата на причината за всестрания аспект на Абсолюта, всепроникващия аспект на Абсолюта, а също и персоналия аспект на Абсолюта – Господарят на всички енергии, който управлява авторитета на всички – Бог Нараяна от Ваикунтха. Вселената от материални и божествени енергийни потоци, всяко начинание и движение, Ведите и свързаните писания, които напътстват всяко обожание – всичко това е започнато от самия Мен. Осъзнавайки това скрито съкровище, непорочните души, които са благословени с фин теистичен интелект превъзможват двойствеността дълг и не-дълг, и презръщат висшата пътека на божествената любов, рага-марга, и Ме божотворяят завинаги.

Коментар: Стихове 8-11 са четирите принципни стиха на Шримад Бхагавад-гита. Онтологичната субстанция на книгата се съдържа в тези четири есенциални стиха, започвайки с ахам сарвася прабхаво – „Всичко е манира от Мен.”

В Шрїмад Бхāвaтaм (1.2.11), трите главни понятия за Абсолюта са дадени като Брахман, Парамāтмā и Бхaгaвāн. Брахман е всеобхватния аспект на Абсолюта, Парамāтмā е всепроникващия аспект на Абсолюта, а Бхaгaвāн е персоналната концепция за Абсолюта. Общото определение за думата Бхaгaвāн е дадена във Вишну Пурāна 6.5.47:

аишварйасйа самаграсйа, вйрйасйа йашасах шрийах
джнāна-ваирāгйайош чаива, саннāм бхага итйнганā

Бхaгaвāн, Върховният Бог по този начин е дефиниран като "Този, който е неотделимо изпълнен с шестте невъобразими качества богатство, сила, слава, красота, знание и отреченост."

Характерно за Бхaгaвāн като Бог Нārāйана е, че всички видове енергии са лично контролирани от Него. Въпреки това, Шрїла Джїва Госвāmī е дал специална и особено добра интерпретация: Бхaгaвāн значи бхаджанййа гуна-вишиста. Неговата природа е такава, че който и да стигне до контакт с Него не може да устои да Му служи. Никой не може да устои на чувството, че иска да обожава и боготвори Неговата чаровна самоличност. Като Бог Кришна, Той привлича любовта на всеки.

Затова чрез думата сарвасйа, Бог Кришна показва, „Аз съм свāйам Бхaгaвāн, самият Върховен Бог. Аз съм произхода не само на Брахман, всеотстранения аспект, и Парамāтмā, всепроникващия аспект. Аз съм също източника на Господаря на всички енергии, който владее уважението на всички, Бог Нārāйана от Ваикунтха.”

Маттах сарвам правартате „Всяко начинание и движение започва от Мен, включително методите, чрез които всеки Ме обожава и Ми служи в преданост.”

нāйам āтмā правачанена лабхйо
на медхайā на бахунā шрутена
йам еваиша вринуте тена лабхйас
тасйаиша āтмā вивринуте танйм свām

(Катхопанишад 1.2.23.)

„Богът не може да бъде познат чрез многословна логика, интелигентност или дълбоко изучаване на писанията. Но Той разкрива Себе си като личност на душата която, станала нетърпелива да се ангажира в Негово предано служене, Му се моли за Неговата милост.”

По този начин, маттах сарвам правартате - „Аз съм първият, който би обявил публично, ‘Обожавай Ме по този начин.’ Появих се като гуру, и чрез него, Аз обожавам Себе си.”

В Шрїмад Бхāгаватам, гуруто е описан от Бога като Негово собствено директно проявление.

āchāryām māṁ vidjānīyān, nāvamanīeta karhichit
na martīa buddhīāsīeta, sarva deva-māyo gurux
(Бхāг. 11.17.27.)

(Бог Шри Кришна казва на Неговия преданоотдаден Уддхава) „Ти би трябвало да познаваш духовния учител като най-съкровена част от Моята Същност. Никога не си позволявай да го хулиш. Природата на Гурудева е всичко, което може да се нарече божествено, и на него никога не бива да се завижда чрез приписване на нечи материални концепции за място, време и обстоятелства върху му.”

По-натам, Божията най-фина енергия е Шрїматī Рāдхārānī. Разбира се, има много други вечни придружители, но най-висшето предано служене е представено в Шрїматī Рāдхārānī. Богът затова казва, „Обожанието към Мен е показано от Мен. Аз, като най-фината енергия, обожавам Себе си. Ити матвā бхаджанте māṁ – разбирайки тази концепция, преданоотдаденият ще дойде да Ме обожава, винаги с насоките на Моят най-добър обожател Моята най-фина енергия и репрезентация - Радхарани, или Гурудева. Да Я прекрачите, най-висшата най-желана форма на служене към Мен е невъзможно.” Тук е показана Рāдхā-gācīam, служенето на Шрїматī Рāдхārānī. Само тези, които са благословени с божествена интелигентност са способни да оценят

това, но не и личности със само изградена интелигентност на тази майика четвърт на света на погрешните концепции. В този стих думата будхāх се отнася до сумедхасах както е описано в Шрїмад Бхāгаватам (1.1.5.32): личности с фина теистична интелигентност се издигат чрез директна връзка с трансценденталната платформа. Вътрешното направление и насоката, които те намират са сукритите, божествените заслуги, достигнати чрез асоцииране с чистите преданоотдадени. Бхāва-саманвитāх означава рāга-саманвитāх – анураāга – любов и привличане, което е привличането не поради стриктно следване на писаните правила, или правила извлечени от някаква платформа на загуба или печалба, но от бхāва, вътрешното божествено вдъхновение. Преданост от този висш тип е напълно не пресметлива (джнāна-сїнїа бхакти), както е описано от Шрїла Рїна Госвāmї в Шрї Бхакти-расāmрита-синдху:

анїāбхилāситā шїнїам, джнāна-кармāдї анāvритам

āнукїлїена кришнāнусїланам бхактир уттамā

(Б.Р.С. 1.1.9)

„Най-висшата преданост удовлетворява трансценденталните желания на Бог Кришна, и е свободна от външни обвивки на каквито и да било търсения базирани върху действието или знанието.”

Най-рядката форма, най-издигнатата платформа на преданост е линията на спонтанната преданост, известна като рāга-мāрга. В тази линия, водена от квалифициран гуру, издигнатият чист преданоотдаден може постепенно да стигне до отдаване на служене на водача на една от групите придружители на Кришна, който служи на Бога в Неговите забавления в приятелство (сакхїа-раса), родителство (вātсалїа-раса), или съпружество (мадхурїа-раса). Във Вриндāван, на Богът се служи в спонтанна преданост от Неговите приятели като Субала Сакхā и от Неговите родители, Нанда Махārāджа и майка Йашодā. Гопите такива като Лалитā и Висākхā Му служат в съпружеска любов. Но сред всички Негови придружители и сред всички гопї, най-висш порядък божествено любовно служене се отдава на Бога от Шрїматї-

Радхārānī. Затова върхът на рāга-мāрга е да се отдава служене към Радхārānī (Радхā-dāśyam). Това е най-висшата цел на Рūпāнуга Гаудīйā Сампрадāйā, следващи чиста преданост, както е предадено от Шрīла Рūпа Госвāmī Прабхупāдā, в линията на Боз Шрī Чaitанīа Махāпрабху.

- 9) Тези преданоотдадени Ми отдават техните животи и души и се ангажират в дискутиране на разказите за амброзийни Ми забавления помежду си, обменяйки си екстаза на предаността към Мен. Те постоянно вкусват нектара на реализираните им божествени взаимоотношения с Мен в съответната им вътрешна природа на служване, приятелство, родителство или съпружество.

Коментар: Върховният Боз Кришна говори за Неговите чисти преданоотдадени:

мач-читтā маг-гата-прāнā...

„Аз се намирам в най-съкровената част на сърцата им, във всяка тяхна мисъл. Цялата тяхна енергия, целия техен живот е посветен за Мое удовлетворение. В частния си живот те разговарят за Мен за да се посвещават един друг, а също и в обществото, те винаги обичат да говорят за Мен и нищо друго. Във всяко време, място и обстоятелства, Аз съм единствената тема на дискусиите им.”

Тусīанти ча – „Те намират много удовлетворение.” Във всички божествени отношения, чак до родителството (вātсалйā-раса) има чувство на удовлетворение. По-натам, романти ча – „Точно като съпругата се радва на съпружеските отношения със съпруга си, преданоотдадените Ме усещат и изпитват подобен екстаз в интимна компания с разговори за Мен.” Това също е обяснено от Шрīла Балагева Видйāбхūсана, и Шрīла Бхактивинода Тхāкура.

- 10) На тези преданоотдадени, които са постоянно посветени на Мен и ангажирани в служене към Мен, с любов към Мен, Аз дарявам вътрешното божествено вдъхновение, чрез което те могат да Ме доближат и да отдадат различни съкровени служения към Мен.

Коментар: В този стих, Богът казва, „Най-висшата група от Моите слуги (чийто чувства бяха обяснени в предишния стих от думата раманати) са тези, които постоянно се ангажират (сатака-йукта) в Мое служене в съпружество (мадхурйа-раса) с искрена любов (бхаджатām прīти-първакам). И тогава Той казва, че ще продължава да им дава вдъхновение или вътрешни инструкции „чрез които те да отидат при Него” (йена мām упайāнти те). Доколкото вече в този и в предишния стих служенето на преданоотдадените към Бога е описано като вечно (с думите нитйам и сатака-йукта), изявлението на Бог Кришна, че Той ще им даде допълнително вдъхновение, чрез което те да могат да идат при Него звучи излишно. Затова в израза мām упайāнти те („Те ще дойдат при Мен”), думата упайāнти трябва да бъде дефинирана като пāракййа-бхāвена-упапати. Пати означава съпруг, а упапати означава любим:

„На тези, които вече са достигнали до божествени взаимоотношения с Мен като съпруга (раманти), им давам специално вдъхновение да дойдат при Мен като любими (упапати).”

Във Вриндаван, Бог Кришна не се смята за съпруг според закона, но Той е Богът на сърцето, трансцендентален дори над това да е съпруг (пāракййа-раса). Лъжейки своите съпрузи, гопите от Вриндаван отиват при Кришна. Те не позволяват посредници между тях и Кришна. Те не могат да позволят намесата дори на предписаните правила и социални закони, защото позицията на Кришна е абсолютна, и тези взаимоотношения са най-привлекателни за Него. Това е Вриндаван бхаджан* и това е значението на упапати.

* विकрīдитам враджа-вадхўбхир идам ча вишнох
шраддхāнвито 'нушринчўйād атха варнайед йах
бхактим парām бхагавати пратилабхйа кāмам
хрид-рогам āшв араhīnotу ацирена гхйрах
(Бхаг. 10.33.39)

„Самоконтролиращата се, контролираща чувствата си личност, която дарена с извисена вяра в божествените забавления е в трансцендентално удовлетворение заради Бог Кришна и гопите (Рāса-лīлā), и който, чул тези божествени забавления от лотосовите уста на истински гуру, постоянно възпява и разказва тяхната слава - такава личност бързо достига до най-извисените форми на чиста преданост към Бога и е способен да парира похотливата болест на сърцето без колебание.”

В неговите книги Шрīла Джīва Госвāmī е поставил ударение върху думата гхīра, означаваща ‘самоконтролиращ се’. За да се слушат тези издигнати теми, трябва да се влезе в културата на сетивния контрол, иначе те биха унищожили слушателя.

наитат самачарей гжату, манасапи хī анисварах
винашīатī ачаран маудхīад, йатхарудро 'бдхи-гжам вишам
(Бхаг. 10.33.30)

„Никой никога не бива дори да си помисля да имитира поведението на гопите и на Върховния Бог. Ако някой отвъд зрубата глупост се опита да имитира забавленията на Бога, той би бил напълно унищожен, точно както, ако той се опита да имитира Бог Шива, който изпива отровата от океана” (описано е на други места в Шрīмад Бхагаватам, че веднъж полубоговете и демоните заедно се ангажирани в биене на океана. Като резултат от това, те произвели едновременно нектар и отрова.)

„Отношенията Ми с тях са независими от всичко мислимо. Те пресичат законите, обществото, писанията – всичко. Това е най-присъщо и естествено, и не изисква никакво обществено разрешение или разрешение от писанията. Казвам им, ‘Вие можете да показвате формално уважение към всички тези рестрикции и да живеете в обществото. Но в най-съкровена част на сърцата си, вие сте Мои.’ Това е специалното вдъхновение и прозрение, което давам на тези преданоотдадени (йена мām упайāнти те).”

Съществуват обществени правила и изисквания на писанията, но Моята позиция е над и по-висша от тях. Веда е Моята инструкция за благо на масите, които са се отклонили от Мен, и обществото е също под юрисдикцията на тези основни инструкции дадени на публиката от Мен. Но Моята връзка с всичко е вътрешна и

независима. Тя не се нуждае от признанието, на който и да било. Това взаимоотношение е най-висшето. То е константно. То превъзхожда всички закони и всяко общество, водено от Ведите; по-скоро всички Веди го жадуват.”

Шрутибхир вимригйām (Бхāг. 10.47.61). Вишеша-мригйā - Ведите търсят тази божествена позиция. В секцията на Шрīмад Бхāгаватам, която се отнася до Рāса-лīлā, Ведите молят за прошка:

„Ние сме предвидени първоначално да дадем свидетелство за Теб, но ние не можем да опишем личната си връзка с Теб такава, каквато е. Сега разбираме, че извършихме оскърбление, защото не можем да раздаваме тази Рāса-лīлā, тази Враджа-лīлā на хората.”

Като пътепоказател, всички разбулени писания само показват посоката; но къде, как? „Ние не знаем.” Само, „В тази посока Той може да бъде намерен.”

Навсякъде, където и да било, всичко Му принадлежи. За този, който знае това, всички възможности за сетивно удоволствие и експлоатация са изкоренени. Като пример, неомъжената жена има възможност да общува с повече мъже, но омъжената има по-малък шанс за такова общуване, защото тя е притежавана от някой. Подобно на това, когато (и където) ние сме способни да узнаем, че всичко е само за удовлетворение на Кришна, тогава ние ще осъзнаем, че всички наши тенденции за експлоатация са изчезнали завинаги. Нищо не би останало да бъде използвано за удоволствието на сетивното изживяване. Ще бъде много дълбоко почувствано в нашите сърца, че всичко съществува само за Негово удовлетворение и няма място за никаква друга експлоатация. Ние също сме включени в това – нашето съществуване е също само за Негово удовлетворение. Всичко е предвидено за Неговите божествени забавления (лīлā), и не съществува никаква друга възможност за нечии други забавления. Всички са включени в тази единствена лīлā. Посегателството ще изчезне, когато ние усвоим правилното предназначение на всичко. Той е собственикът и Неговото притежание е абсолютно. Писанията, обществото и законът посочват, „Това е твое, онова е на друг или това принадлежи на трета страна.” Това е нещо като временен договор за наем, но постоянното притежание при всички положения е

Негово. Всички останали владетели и собственост, господар и слуга са относителни и само одобрени от Него временно. Абсолютният Собственик, Владетел и Наслаждаващ се е Той самия. Когато стигнем до това заключение, само тогава е възможно пълното пречистване на нашите сърца. Всички мислят за себе си, като много господари на много неща, но всичко това е болест в сърцето (хрид-рогам). Всичко това е породено от болестно състояние на съзнанието. В здравословно състояние, когато сърцето е напълно здраво, ние можем да видим Върховното цяло, и ние можем да видим, че всичко е предвидено само за Негово удовлетворение.

11) От милост към тях, Аз, разположен в сърцата на всички живи същества прогонвам тъмнината на невежеството с лъчите на знанието.

Или

11) Бидейки завладян от любовта на тези преданоотдадени, които в най-извисената си позиция на безкористна любовна отдаденост (джнāна-шūнīа према-бхакти), измъчвани от все поглъщащата тъмнина родена от спазмите на раздялата с Мен, техния Бог – Аз, давайки им вътрешното прозрение за лична среща с Мен, унищожавам тъмнината на тяхната агония в раздяла.

Коментар: Винаги се дава обща интерпретация на този стих:

„От състрадание към тях, Аз разположен в сърца им, пропъждам тъмнината на невежеството със сиянието на знанието.”

Но ако ние ценим чистата, не пресметлива преданост (джнāна-шūнīа бхакти), изявлението на Бог тук може отново да се покаже излишно и непоследователно. Когато тези висши преданоотдадени са вече допуснати да изпълняват постоянно и неподправено служене, и дори над това, те са разположени на платформата на чистата любов, спонтанно и автоматично (рāга-мāрга), как може да се хармонизира това, че сега Бог в последната фаза ще унищожи невежеството им (тама), което е породено от недоразбирането (аджнāна-джам), давайки им знание (джнāна)? Джнāна е само покритие – безполезна, крайна концепция на Безкрайния Абсолют (джнāна-кармāдī

анавритам ... бхактир уттамā). Когато са постигнали преданост лишена от покривалото на знанието (джнāна-шūнйā бхакти), как така отново би трябвало да се върнат към това знание (джнāна)? В този коментар, Шрїла Вишванатха Чакраварти Тхакур споменава, че това знание е необикновено (вилакшанам), но той не навлиза в специфични детайли. За да изчисти този въпрос, той дава следното обяснение:

Жаленето и заблудата са известни като симптоми в гуната на невежеството (тамо-гуна). В джнāна-шūнйā бхакти, издигнатите преданоотдадени, които приемат Кришна не като Върховен Бог, а като приятел, син, съпруг, или любовник, се случва да изпитват тъга и заблуда, но това е само външно проявление на невежество. Всъщност, това е болката от божествената раздяла. Те ридаят, „Къде отиде Ти?” В този стих, изказването на Бог, тешām евāнукампāртхам като цяло означава ‘За тяхно щастие’, или, ‘Показвайки благосклонност към тях (Аз прогонвам тъмнината им, и т.н.)’. Но това може също да се интерпретира, ‘Искам благосклонността им. Стремя се към благосклонността на тези преданоотдадени от най-висш порядък.’ Бог също казва в Шрїмад Бхāгаватам:

майи бхактир хи бхūтāнām, амритатвā калпате
диштйā йаг āсйн мат-снехо, бхаватйнām мад-āпанех
(Бхаг. 10.82.44)

„Предаността към Мен е единственият път за живите същества, за да достигнат вечен живот. О, Гопй, за ваш късмет, вашата любов и нежност към Мен е единствената причина вие да се присъединявате към Мен.”

Това е основното значение. Въпреки това, в Шрї Чаитанйā-чаритāmрита, Шрїла Кришнадāса Кавирāджа Госвāmй е извлякъл вътрешно значение, което е точно противоположно:

„Чрез предаността, всички искат от Мен да им помогна да достигнат най-висшата позиция на вечно благоденствие, и когато те имат връзка с Мен, те смятат себе си за щастливци. Но Аз смятам Себе си за щастлив, защото имам тази ценна привързаност, която намирам в сърцата ви. За Мое щастие, Аз имам вашата компания.”

Затова тук в Шрī Гītā, Богът казва, „Тешām евāнукампāртхам” - бидейки завлалян от любовта на тези преданоотдадени, не мога да допусна тяхната болка в раздяла, Аз веднага се впускам да ги удовлетворя, и Аз им показвам със специална светлина, специално съзнание, ‘Вижте Ме - сега се завърнах при вас.’ С мощно сияние (джнāна-дīпена) Аз им показвам Моето присъствие, когато те изпитват голяма нужда от Мен, и облекчавам болката им в раздяла.”

Āтма-бхāва-стхah: Той изявява Себе си според божествените взаимоотношения с Неговите преданоотдадени (раса): към приятеля, като приятел; към майката, като дете; към съпругата, като съпруг; и към влюбените, като любим.

След като Шрī Чаитанīа Махāпрабху напуска дома и приема живот в отречение, саннīаса, майка Шачī не може да понесе дълбоката раздяла и започва да плаче. Шачīдевī била приготвила отлични блюда, предлагайки ги на Божеството на олтара и ридала, „Къде е Моят Нимāй? Той много обича това кърви. Неговото любимо ядене, а Нимāй не е тук.” Внезапно Бог Чаитанīа се завърнал и започнал да яде. Шачīдевī възкликнала, „О, Нимāй се храни!” И за известно време нейната раздяла била облекчена. По-късно, тя се зачудила, „Видях ли Нимāй да се храни? Но Той сега е саннīаси в Джaганнāтха Пурī, така че как би могло Той да е тук? Дали Му принесох? Трябва да има някаква грешка.” Тогава тя погледнала в съдовете да види дали има храна в тях. Намирайки ги празни, тя започнала да се чуди дали някакво куче или друго животно е дошло и ги е изяло? Но в този момент, Нимāй всъщност дошъл и майка Шачī Го видяла като бял ден. Това сияние е трансцендентално, а не е „знание” (джнāна), както е общо познато от нашият речник.

Върхът на теизма е пāракīйa-раса. Пāракīйa означава „на някой друг”. Във всяка божествена връзка (раса), Бог пленява всеки. В целия Вриндāван, където всички следват пътя на любовта (рāга-мāрга), тази пāракīйa-раса прелива. Приятелите на Кришна понякога казват: „някои казват, че мястото на Кришна е в Матхурā. Те казват, че е син на Васудева, и че скоро Той ще замине за Матхурā. Те казват, че Той не е наш приятел! Наистина ли ще загубим Неговата компания? Тогава как ще можем да живеем в тази джунгла и да пасем кравите?” Те предчувствали – Ние можем да Го

загубим по всяко време.” Това направило служенето им в приятелство още по-интензивно.

Подобно на това, майка Йашодā казва, „Някои казват, че Кришна не е мой син, че е син на Девакī. Какво е това? Не мога да го допусна. Той е мое дете!” Тази идея увеличава нежността на Йашодā към Кришна: „Мога да Го загубя? Как ще живея тогава?” Затова, пāракīйа-раса поставя ударението върху редкостта на взаимоотношенията с Кришна, защото винаги изключваме възможността да загубим Неговата компания. Но най-висша интензивност в служенето може да се намери сред тези в мадхурīа-раса (съпружество). В другите раси, съществува идеята, че Той може да си ‘отиде’, но при съпружеските отношения в божествената обител на Вриндāвана, за съпрузите не важат наставленията на писанията и на обществото, които карат всички да останат фиксирани като съпруг и съпруга (свакīйа). Пāракīйа (‘на някой друг’) е приета в науката на предаността като най-висшата концепция над свакīйа (‘принадлежност’), защото обществените схващания и правилата на писанията най-общо представляват остаряла концепция. Пāракīйа или любовните взаимоотношения е необходимо да залъжат тези които предявяват претенции за собственост над някой, такива като съпруг над съпруга, или родител над дете. В нормално възприемана връзка (свакīйа), взаимоотношенията са много повърхностни, но да пресечем юрисдикцията на писанията и обществото, като любими, означава по-голям риск, все едно да извършим грях. Затова това взаимоотношение е много рядко и редкостта му увеличава неговата стойност и интензивност. Идеята да измамим ‘владетеля’, за да облагодетелстваме ‘не собственика’ е красива орнаментна концепция. Всъщност в случая на Кришна не е възможно да има някакво състояние на любовна изневяра, защото всъщност Той е собственикът на всичко. Обаче божественият аранжирмент е обособен по този начин, за да разшири вътрешната преданост на преданоотдадените към Бога, както храната става по вкусна, когато има глад.

На планетите известни като Ваикунтха, естеството на обожание на Бог Вишну е великолепно, величествено, почитателно и благоговейно. Но над това, най-висшата

концепция за Божествената Личност е точно в човешка форма и природа. Изявено е следното в Шрї Чаитанїа-чаритāmрита в наставленията към Санātана Госвāmї:

кришнера йатека кхелā сарвоттама нара-лїлā
нара-вану тāхāра сварїна
гопа-веша венукара нава-кишора натавара
нара-лїлā хайа анурїна
кришнера мадхура-рїна шуна санātана
їе рїпера ека кана дубāйа саба трибхувана
сарва-прāнї каре āкаршана

„Най-върховната форма на Божествената Личност е Кришна, който участва във вечните Си божествени забавления точно като човешко същество. Вечно младия пастир от Вриндāвана, показващ Своите забавления, винаги свирейки на флейтата Си. Неговата красота е толкова очарователна и сладка, че цялата вселена е залята само от един атом от нея, и всички същества са удавени неудържимо в Него.”

Той е достъпен за всички. Ние можем да намерим Бога повече от всичко друго в човешки черти. Обяснено е, че природата на Кришна с човешки черти е най-висшата природа на Абсолюта, според калкулацията на екстаза (раса), който е общ стандарт за мярка за целия обсег на Абсолюта. Чрез изграждане на шāнта-, дāсїа-, сакхїа-, вātсалїа- и мадхурїа-раса, и след това пāракїйа (омиротвореност, слугуване, приятелство, родителство, и съпружество, и тогава любовни отношения), това е научно доказано без колебание или сляпа вяра. Ако следваме линията на Рїпāнуга-бхаджана (преданост следваща стандартите на Шрїла Рїпа Госвāmї), която произлиза от Шрї Чаитанїадева научната база може да бъде оценена. Предишните ачарии стъпка по стъпка ни дадоха наследството, как да следваме, схващаме и постигнем всички тези неща.

12) Арджуна каза: О, Господи, Ти си Върховната Абсолютна Истина, върховния послон и върховния спасител. Всички забележителни мъдреци такива като Деварши Нāрада,

Асита, Девала и Вӣаса Те описаха като само проявената вечна Върховна Личност, която се само излъчва, фундамент на всемогъщо величие, и източник, от чиято божествена игра всичко еманира, а сега Ти лично декларираш, че това е истина.

13) към 12)

14) О, Кешава, аз напълно приемам за действително всичко това, което Ти ми каза, започвайки от твърдението, „на ме видух“ – „Те не Ме познават.“ О Господи, сега е сигурно, че никой сред полубоговете или демоните не познава Твоята идентичност изцяло.

15) О, Върховна Личност, всеобщ баща, О, Господи на всички същества, Бог на всички богове, Господарю на вселената! Чрез Твоят собствен познавателен потенциал, само Ти познаваш Себе Си.

16) Моля те смирено опиши ми изцяло тези свръхестествени, личностни богатства, чрез които всички тези светове са проникнати от Теб.

17) О, Всемогъщи Господи на творението, моля Те кажи ми как мога да медитирам върху Теб постоянно и във всички отношения. Кои са елементите, качества, обстоятелствата и формите, чрез които да Те съзерцавам в преданост.

18) О, Джанāрдана, моля Те още веднъж опиши ми, този път в детайли, Твоите величествени богатства и процеса на преданост към Теб, тъй като не успявам да се наситя да слушам Твоите амброзийни слова и наставления.

19) Върховният Бог каза: О, Арджуна, най-добър от рода Куру, Аз ще ти опиша известните, разкрити, трансцендентални и всемогъщи Мои богатства, които произлизат от енергията на Моето божествено съзнание, тъй като всестранната Ми слава е необятна.

20) О, Гудākеша, Аз съм Свръхдушата разположена като контролор в сърцата на всички души, и аз съм единствената причина за раждането, поддръжката и аниhilацията на всички същества.

- 21) От дванадесетте Āditi Аз съм Вишну, от светилата Аз съм голямото сияйно слънце; от всички Vāyu Аз съм Маричи, а от звездите Аз съм луната.
- 22) От Ведите, Аз съм Sāma-veda; от полубоговете Аз съм Бог Ингра; от сетивата Аз съм умът и аз съм знанието във всички същества.
- 23) От единадесетте Rudri Аз съм Шанкара, а от рода на Īakṣa и Rākṣasa Аз съм Кубера. От осемте Vasu Аз съм Агни, а от планините Аз съм Сумеру.
- 24) О, Pārtha, знай Ме като главния от всички жреци, Brihaspati; сред генералите Аз съм Kārtikeya, а сред водните басейни Аз съм океанът.
- 25) От мъгреците, Аз съм Bṛiḥgu; от звуковите вибрации, Om; от всички жертвоприношения, повторението на светите имена; а от неподвижните неща - Хималаите.
- 26) Аз съм Aśvattha сред дърветата, Nārada от божествените мъгреци, Citraratna от райските певци, а от свършените същества Kapila Muṇi.
- 27) Сред конете Ме знай като Uchāishravā, който е роден във времето на разбиването на океана от нектар; знай Ме като Airāvata сред слоновете, а сред хората Аз съм царят.
- 28) От оръжията Аз съм мълнията, а сред кравите Аз съм тази изпълняваща райските желания. От купидоните Аз съм този, който осигурява поколение, а сред едноглавите отровни змии Аз съм Vāsuki, царят на всички змии.
- 29) От многоглавите не отровни змии, Аз съм Ananta-nāga, а от водните животни Аз съм Varuṇadeva. От обожаваните праотци Аз съм Arjama, а от тези които прилагат законите Аз съм Yamarāja, господарят на наказанията.
- 30) От Daitya (потомците на Diti) Аз съм Prahlāda Mahārāja, а от покорителите Аз съм времето. Сред всички животни Аз съм лъва, а сред птиците Аз съм Garuda.

- 31) От тези, които очистват от грехове, или от бързеите, Аз съм вятърът; от боравещите с оръжие Аз съм Парашурāма; сред рибите Аз съм акулата, а сред реките Аз съм Ганг.
- 32) О, Арджуна, от създадените обекти, започвайки с небесата, Аз самият съм творението, разграждането и поддържането. От всички мъдрости Аз съм знанието за душата, а от логическите или философските дебати и критики Аз съм демонстрираното заключение.
- 33) От главните букви от азбуката Аз съм буквата „А”, а сред сложните думи Аз съм дву-съставната. Самият Аз съм безкрайният ход на времето, а от създателите Аз съм Бог Брахмā с четирите глави.
- 34) От грабителите Аз съм самата смърт, притежателят на всички спомени; а от предопределените шест трансформации на живите същества Аз съм раждането – най-важното. По отношение на жените, Аз съм седемте качества на добрата съпруга – изяществото, красотата, съвършената реч, паметта, интелигентността, търпението и опрощението.
- 35) От всички мантри в Сāма-веда Аз съм Брехатсāма мантрата, която е главната сред молитвите към Бог Ингра, а от мантрите със съвършено стихосложение Аз съм свещената Гāйатри мантра. От месеците Аз съм първият, Аграхāйана, а от сезоните Аз съм пролетта.
- 36) Аз съм хазартът от измамите и влиянието на влиятелния. Аз съм победата за победителя, постоянството на предприемача и силата на мозъция.
- 37) От Йāдавите Аз съм Вāсудева, от Пāндавите Аз съм Арджуна, от мъдреците Аз съм Вйāсадева, а от учените познаващи писанията Аз съм Шукрāчārйа.
- 38) Аз съм наказанието изпълнено от палача и дипломатичната политика на търсеция победа. От всички тайни Аз съм тишината и мъдростта на мъдрия.

- 39) О, Арджуна, каквото и да се смята за произхода на живите същества – със сигурност съм точно това. Не съществува подвижно или неподвижно същество, обект или душа, които да могат да съществуват отделно от Мен.
- 40) О покорителю на врага, не съществува край за Моите свръх прекрасни богатства. Само заради наставлението към теб Аз ти описвам малка част от тях.
- 41) Знай със сигурност, че всичко, което е възвишено, красиво и великолепно е родено с малка частица от Моята енергия.
- 42) Но Арджуна, каква е необходимостта от твоето разбиране на това сложно знание за Моето всемогъщо величие? Чрез Моята частична експанзия като Върховната Душа в материалната природа, Махā-Вишну (Кāранāрнавашāйī Вишну), Аз прониквам и поддържам цялата вселена от движещи се и неподвижни същества.

Глава единадесета

Вишва-рjпа-гаршана-йoга

Разкриване на Универсалната Форма

- 1) Арджуна каза: Само заради Твоята милост скритото Ти съкровище се разбули пред мен. Моето невежество относно Твоята върховна природа сега е напълно прогонено.
- 2) О, красиви Господи с лотосови очи, сега чух Твоите сложни и заключителни описания на истината отнасяща се до творението и смъртта на живите същества, а също така Твоята вечна и неизчерпаема слава.
- 3) О, Господи, начинът, по който ти ми описа абсолютната Си върховност със сигурност е такъв, какъвто е. Все пак аз копнея всъщност да видя, О Пурешоттама, всемогъщата Ти форма.
- 4) О, Господи, на всички мистични сили, умолявам Те, моля Те покажи ми Твоята всемогъща нетленна форма, ако смяташ, че ще мога да я съзря.

- 5) Върховният Бог каза: О, Партха, ти ще видиш Моите стотици хиляди разнообразни, многоцветни и много формени божествени експанзии.
- 6) О, Бхарата, ти ще видиш всички форми на Адитѝа, Васу, Рудра и близнаците Ашвинѝ-кумѝра, четиридесет и деветте форми на Вѝйу и много други. Също така ще видиш цяло множество чудни невидяни досега форми.
- 7) О, бдителни Арджуна, цялата вселена от движещи се и неподвижни същества, изгледите за бъдеща победа или загуба, или каквото и да искаш да видиш – ти ще съзреш едновременно в тази Моя форма.
- 8) Ти не ще можеш да Ме видиш със сегашните си очи и затова Аз ще ти дам свръхестествено виждане, чрез което да съзреш Моята всемогъща върховна абсолютна власт.
- 9) Санджайѝа каза: О, Царю Дхритарѝштра, говорейки по този начин на Арджуна, Всевишният Всемогъщ Бог Шрѝ Хари прояви Господството на вселенската Си форма.
- 10) Върховният Бог показва вселенската Си форма от безброй лица и очи, и безкрайни свръхестествени проявления. С много ослепителни украшения декориращи тялото Му, Той беше въроръжен с много проблясващи оръжия. Великолепно облечен с фини одежди с блестящи гирлянди и помазан с прекрасни ароматни субстанции, с проникващата Си всичко смайваща сияйност и присъствие.
- 11) Към 10)
- 12) Сиянието на хиляди слънца би могло да наподобява част от сиянието на вселенската форма на Върховния Бог.
- 13) В този момент там на бойното поле, Арджуна видя цялата вселена събрана на едно място, и все пак разделена в различните ѝ аспекти, всички във формата на Бог Шрѝ Кришна, Върховният Бог на боговете.

- 14) Виждайки тази изумителна форма, смяненият Арджуна с тяло изтръпнало от екстаз, наведе главата си в почит към Бог Шрї Кришна, Върховният Бог на всички богове. Арджуна започна да говори, събрал ръце в молитва.

- 15) Арджуна каза: О, Господи с величествена форма, в Твоето тяло мога да видя полубоговете, всички видове живот, трансценденталните мъдреци и божествените дракони, както Махāдева и Бог Брахмā сеящ на лотосовия цвят.
- 16) О, Господарю на вселената! О, вселенска форма! Във всички посоки виждам Твоето безкрайно тяло с безброй ръце, кореми, очи, лица – и все пак не мога да съзря дори за миг Твоето начало, среда или край.
- 17) Сияейки с корони, величествени жезли и сударшан чакри – навсякъде! Дали наистина виждам това, все излъчващият Ти блестящ образ, светец като ярък пламък и слънце, и поради тази причина много труден за съзерцание, напълно отвъд въображението.

- 18) Ти си персонификация на Върховната Абсолютна Истина познаваема чрез Ведите, Ти си изключителния източник на вселената, Ти си нетленният поддръжник на вечната религия спомената във Ведите. Ти си със сигурност вечната Върховна Личност, и това е непоколебимото ми убеждение.
- 19) Без начало, среда и край, безкрайно мощен и притежаващ безброй ръце, с очи като слънце и луна, и лице като пламтящ огън – виждам как обгаряш вселената с интензивния си блясък.
- 20) Самият Ти проникваш във всички посоки и в целият космос между рая и Земята. О, вселенска форма, виждайки тази удивителна и ужасяваща Твоя форма, всички обитатели на трите свята са в голямо страхопочитание.
- 21) Всичките полубогове включват формите си в Теб, а някои от тях страхопочитателно отправят молитви със събрани длани към Теб. Великите мъдреци и съвършените същества отправят молитви на обожание предоставящи Ти избора си, казвайки, „Да бъде преуспяваща вселената.“
- 22) Полубоговете известни като Рудрите, Āдитите, Васу, Сāдхїа, Вишвадева, близнаците Ашвинї-кумāра, божествата на въздуха, божествата на предците, Гангхарвите, Йакшите, Асурите и расите на Сидхите – наистина, те всички Те съзерцават с възхищение.
- 23) О, Всемогъщи, виждайки Твоята колосална форма с много лица, очи, ръце, крака, нозе и корем, страховита с множеството си зъби – всички същества, включително и аз сме ужасени.
- 24) О, универсална форма! Виждайки Твоята докосваща небесата сияйна форма с хиляди цветове, зейнала паст и гигантски светещи очи, сърцето ми е залято от страх и аз не мога по никакъв начин да остана хладнокръвен и спокоен.
- 25) Виждайки Твоите лица бълващи огъня на вселенската аниhilация, страховити с ужасяващите си зъби, не мога да запазя равновесие, нито намирам покой за ума. О

Върховни Господи на всички богове, О единствен подслон във вселената, моля те бъди милостив към мен.

- 26) Синовете на Дхритарāштра заедно с царете-съюзници, а също Бхīшма, Дрона, Карна, а също и главните ни воини, всички са се впуснали, за да влязат в Твоите ужасяващи уста със страховити зъби. Виждам някои от тях попаднали в капана им с премазани глави.
- 27) Към 26)
- 28) Както множество реки текат към океана и финално се вливат в него, така и тези вечни герои влизат в пламтящата паст на Твоята уста.
- 29) Както перерудите неудържимо летят към смъртта си в пламтящия огън, подобно, всички тези личности устремени се впускат към сигурна смърт, влизайки в Твоите уста.
- 30) О, Всемогъща Личност, поглъщаща всички тези жертви, Ти ненаситно поемаш всичко в Твоите пламтящи уста. Цялата вселена обгаря от Твоят всепроникващ, личностен ослепителен блясък.
- 31) О, страховитата личност, моля те кажи ми кой си ти. О, Бог на боговете, предлагам Ти почитанията си; Моля те бъди милостив към мен. Бих искал да знам повече за Теб, Оригиналната Личност, тъй като ми е трудно да разбере смисъла на причината за Твоите действия.
- 32) Върховният Бог каза: Аз съм времето, всемогъщата сила, която подчинява всичко, а Моята мисия е да погълна всички, които обитават този свят. Никой, от всичките вражески воини, дори и не убит от теб, няма да бъде пощаден.
- 33) Затова изправи се за битка, прослави се, победи всички врагове и се наслаждавай на процъфтяващо царство. В действителност всички тези воини са вече отдавна убити от Мен. О, Савйасачин, ти можеш само да заслужиш целия престиж.

- 34) Убий (отново) Дроначарја, Бхйшма, Джайадратха, Карна и множеството воини, всички, от които са вече убити от Мен. Не се колебай – бий се! Без всякакво съмнение, ти можеш да победиш враговете.
- 35) Санджайа каза: След като чу всичкото това изречено от Бог Кешава, Арджуна, с треперещо тяло му отгаде почитания със събрани длани. Със страхопочитание в сърцето си, отново покланяйки се на Бога, той започна да говори с пресекващ глас.
- 36) Арджуна каза: О, Хришйкеша, цялата вселена изпитва екстаза на възпяване на Твоята слава и всички развиват любов към Теб. Наплашени демоните се разбягват пред Теб, а стремящите се към съвършенство същества Ти поднасят смирените си почитания. Със сигурност това е правилния ход на нещата.
- 37) О, всемогъща личност, О, безгранични, О, Бог на боговете, О, обител на вселената! Как е възможно някой да не Ти отгаде почитание, Ти който си обожаемият създател дори на Бог Брахма? Ти също така си по-висш от безличностния Си аспект, който е (основната) причина и следствие на всичко (на материално ниво).
- 38) Ти си вечният произход на всички полубогове и единствения послон в тази вселена. Ти самият си знаещия, а също целта на познанието, и олицетворението на трансценденталността. О, безгранични, тази цялата вселена е проникната от Теб.
- 39) Ти властваш над полубоговете на въздуха, смъртта, огъня, океана и луната. Ти си Брахма, който е праотец на всички същества и Ти си неговият баща също така. Почитания към теб хиляди и хиляди пъти, отново и отново.
- 40) О, олицетворение на всичко, моите почитания пред Теб, зад Теб и от всичките Ти страни. О, безкрайни всемогъщи, Ти си всичко, защото чрез безграничната си енергия Ти проникваш цялата вселена.
- 41) Поради заблуда и привързаност Аз привързано се обръщах към Теб с „Кришна,” „Йадава,” или „приятелю”, не познавайки славата Ти и тази Твоя могъща вселенска форма. О, непогрешими, Аз проявих неуважение към Теб също с шеги в спортовете, докато се излежавяхме, докато си почивахме, или докато се хранехме и в

много други случаи, понякога докато бяхме сами с Теб или заедно в компания. Затова, Те умолявам, Ти който притежаваш невъобразима сила, да ми простиш за всички тези обиди.

42) Към 41)

43) О, всемогъщи, Ти си баща, наставник и обект на обожание за целия свят от движещи се и неподвижни същества и все така оставах най-висшият сред всички. Затова сред тези три свята никой не може да бъде Твой равен, нито съществува по-висш от Теб.

44) О, Господи, като дърво паднало на земята аз се просвам пред Теб, молейки за Твоята милост, защото Ти си мой обожаван господар. Както бащата, приятеля или любимият прощава обидите на своя син, компаньон или любим, моля бъди милостив и подобно на това прости ми обидите към Теб.

45) О, Господи, въпреки че бях щастлив да съзря тази Твоя вселенска форма, която не съм виждал никога преди, умът ми е смутен от страх. Затова, О, Бог на боговете, моля те покажи ми Твоята предишна четири ръка форма. О, Джаганниваса! Моля Те бъди милостив към мен.

46) Бих искал да Те видя такъв, какъвто беше преди, със корона на главата Ти, ръцете Ти носещи жезъл и диск. О, Господи с хиляди ръце, О, вселенска форма, моля Те бъди милостив, появи се пред мен в Своята четири ръка форма.

47) Върховният Бог каза: О, Арджуна, удовлетворен от теб, днес ти разкрих чрез Моята божествена енергия тази блестяща, всепроникваща, безгранична и предисторическа форма. Тази най-ранна вселенска форма не е била виждана от никой друг до сега.

48) О, Арджуна, най-добър от Кауравите, в този свят никой освен теб не може да види тази Моя вселенска форма, която не може да бъде възприета нито чрез изпълнение на ведически жертвоприношения, благотворителност, чрез изучаване, ритуали или сурови отречения.

- 49) Нека страхът и смущението ти от появата на Моята ужасна вселенска форма изчезнат. С миролюбиво, доволно сърце, виж Моята четири ръка форма още веднъж по съвършен начин.
- 50) Санджайа каза: казвайки така на Арджуна, Кришна проказа формата Си (с четири ръце, с цел да изпълни молбата на Арджуна). И така, Богът още веднъж прояви сладката си самоличност – най-милостивият Господар, Шри Кришна (с чаровни човешки черти, носейки жълта греха и разпознаваем чрез Неговите качества на божествена красота), като по този начин вдъхна увереност на уплашения Арджуна.
- 51) Арджуна каза: О, Джанардана, моето сърце е изцяло удовлетворено виждайки Твоята чаровна форма с човешки качества. Моят страх е прогонен и вътрешният ми мир се завърна.
- 52) Върховният Бог каза: О, Арджуна, шансът да Ме видиш така както Ме виждаш пред теб сега е много, много рядък. Дори боговете постоянно се стремят да достигнат до възможност да видят за кратко тази форма с човешки черти на истина, съзнание и красота.
- 53) Нито чрез изучаване на Ведите, нито чрез отречение, благотворителност или жертва, някой би могъл да съзре Моята вечна форма с човешки черти на Върховна Абсолютна Истина (Парамбрахман), която сега виждаш пред теб.
- 54) О, Арджуна, завоевателю на врага, на практика дори в тази Моя форма Аз не мога да бъда видян чрез никакви други методи; чистите преданоотдадени, чрез изключителна преданост към Мен всъщност са способни да Ме узнаят, да Ме видят, и да влязат в Моите божествени забавления.
- 55) О, Арджуна, този, който изпълнява дълг само заради служене към Мен, Ме възприема като върховен подслон, ангажира се с преданоотдадени практики, остава не привързан към земната платформа и свободен от враждебност към всички същества – такава личност със сигурност Ме достига.

Глава дванадесета

Бхакти-йога

Пътеката на Предаността

- 1) Арджуна пита: сега Ти описа преданоотдадените, които се ангажират с изключително предано служене към Теб и Те обожават (като Шйāмасундара, Твоята оригинална човешка форма). Също така спомена други, които се концентрират върху имперсоналния аспект на Абсолюта. Моля те кажи ми, кое от двете е по-висше?
- 2) Върховният Бог каза: Тези които, с неподправена вяра, напълно са насочили съзнанието си към мисълта за тази Моя божествена форма Шйāмасундара и Ме обожават постоянно по пътеката на изключителната преданоотдаденост са определено най-висшите познавачи на божествената хармония (йога). Това е Моето мнение, наистина.
- 3) Въпреки това, тези, които напълно контролират сетивата си, възприемат отношение на еднаквост спрямо всичко, ангажирайки се с дела за благополучието на всички същества, и се ангажират в обожание на непреодолимия, безформен, безкачествен, не нарастващ, не намаляващ, всепроникващ и вечен имперсонален аспект на Абсолюта – те също могат да Ме достигнат. И така, те постигат Моя личностен ослепителен Брахман блясък.
- 4) Към 3)

Коментар: Изявлението на Бога, „Обожателите на имперсоналния Брахман със сигурност също Ме постигат”, не бива да се разбира с погрешното значение, че имперсоналистите (Майāvādī) са на равнопоставена пътека с преданоотдадените (Ваишнавите). Указание как имперсоналистите могат да достигнат Кришна е дадено от Шрїла Бхактивинода Тхāкура в неговия коментар върху Шрї Гītā:

„Една личност достига освобождение от материалната платформа чрез следване на пътеката на неегоистичното действие издигайки се до нивото на медитацията, така

както е описано в първите шест глави на Гītā. Тогава тя може да изпита големи трудности в търсене на Бога по пътеката на имперсонализма. Но когато напредва към нивото на посвещаване на себе си на дейности за благополучието на другите (сарва-бхūта-хите ратāх), тя може да постигне шанса да отдаде служене към чист преданоотдаден.”

Като пример, ако някой се заеме с обща социално полезна благотворителна работа по откриване или стартиране на болница и отдаде някакво служене дори не нарочно на Ваишнава той натрупва преданоотдадени заслуги (а-джнāта-сукрити). Чрез асоцииране с преданоотдаден (сāдху-санга), той натрупва вяра в оригиналната, трансцендентална личностна форма на Бога и автоматично изоставя опитите си да достигне имперсоналния Брахман. Превръщайки се в предан към пътеката на отдадеността, той приема подслона на истински гуру, ангажира се с преданоотдадени практики основаващи се на слушане и възпяване на славата на Бога и прогресира по пътеката на завръщане у дома, обратно при Бога. По този начин Бог Кришна казва:

„Аз съм върховната цел, а този Брахман е само относителна позиция. Той не е крайният абсолютен, защото абсолютен е Моят. Само ако Мāйāvādīте служат на останалите и по този начин достигнат шанса да служат на Ваишнава, те всъщност могат да Ме достигнат – защото единственият начин да Ме достигнат е чрез Ваишнава.”

рахūганатат тапасā на йати
на чеджйайā нирвананāд грехād вā
на ччандасā наива джалāгни-сўрйаир
винā махат-пāда-радждо 'бхишекам
(Бхаг. 5.12.12)

(Мъдрецът Джада Бхāрата казва на Цар Рахūгана:)

„О, Рахūгана, без къпане на тялото в прахта на свещените нозе на чисти преданоотдадени (махāбхāгавата ваишнави), никой не може да узнае Върховният Бог

чрез възприемане на религиозен живот на брахмачарѝа, грехастха, вѝанпрастха или саннѝаса, или чрез обожание боговете на водата, огъня, слънцето и т.н.”

наишѝам матис тѝавад урукрамѝнгхрим
спришатѝ анартхѝапагамо ѝаг артхах
махѝѝасѝм пѝада-раджо 'бхишекам
нишкинчанѝнѝм на вринѝта ѝѝават
(Бхаг. 7.5.32)

Прахлада Махѝрѝджа казва:

„Доколко някой не се е въргѝал в прахта на нозете на напълно отгаден на Бог Кришна, той не може да докосне лотосовите нозе на Кришна, които премахват всички злини.”

Да се смятат личностната и безличностната форма на Бога за равнопоставени е много често допускана грешка. В отговор към Арджуна в този смисъл, Богът ясно отговаря, че персоналистите са по-висши от имперсоналистите – въпреки че на имперсоналистите също се дава шанс да Го достигнат, защото без Него няма върховна цел. Без да са приели пътеката на предаността, обожателите на имперсоналния Брахман биха достигнали до този Брахман, който е ослепителният блясък на божествената форма на Бог Шрѝ Кришна.

- 5) Личностите с умове привързани към имперсоналния Брахман претърпяват прекомерни премеждия, защото за въплѝтените души, напредъкът и целта на имперсонализма се достигат по безрадостен начин.
- 6) Но тези, които посвещават всичките си действия на Мен, приемат изключителен подслон при Мен, мислят за Мен постоянно в чиста преданост неподправена от експлоатация и отречение, и които по този начин ме обожават и боготворят – о, Пѝртха, аз незабавно освобождавам тези предани души от смъртоносния океан на материалното страдание.
- 7) Към 6)

- 8) Затова, установи ума си изключително върху Мен – Шйāмасундара – и ме помни постоянно. Когато твоята интелигентност по този начин разчита на Мен, ти със сигурност ще живееш с Мен след смъртта. В това няма никакво съмнение.
- 9) О, Дхананджайа, ако не можеш да установиш ума си в Мен с твърда вяра, тогава опитай да ме достигнеш чрез постоянна практика да ме помниш.
- 10) Но ако тази практика е трудна за теб, тогава се ангажирай с благочестиви дейности свързани с Мен. Ти със сигурност ще достигнеш съвършенство дори да се ангажираш с действия, доколкото те се извършват за Мое удовлетворение и се основават на предано слушане и възпяване на Моята слава.
- 11) И ако ти не можеш да направиш дори това, тогава извършвай всяко твое действие като предлагане за Мен. С контролиран ум, приемайки подслон с такова убеждение, изостави всички съображения за плодовете на твоите действия.
- 12) Божествената реализация в Мен е по-добра от опитите за авто-тренинг, а пълното потапяне на сърцето в чиста преданоотдадена медитация върху Мен е по-добра от тази реализация. Чрез медитация, желанието за райско щастие или освобождение се прогонва, и когато накрая медитацията остане без желания, се проявява смиреността поникнала от безразличието към материалното наслаждение.
- 13) Този Мой преданоотдаден, който е освободен от насилие към което и да е живо същество, но по-скоро е приятелски настроен към всички, който е състрадателен към нуждаещия се, свободен от прекомерна привързаност към син, съпруга, семейство и свързаните притежания, свободен от егоистичната гордост на телесната идентификация, уравновесен както в щастие така и в беда, способен на въздържание, винаги удовлетворен в насъщното, ангажиран в преданоотдадено служене, дарен със сила на духа, непоколебимо решителен в пълна преданоотдаденост, и чийто ум и интелигентност са посветени на Мен – със сигурност такава личност е Мой отдаден.
- 14) Към 13)

- 15) Този, заради който никой никога не се безпокои, който никога не бива обезпокоен от някой и който е свободен от земното щастие, гняв, страх или тревога, със сигурност Ми е много скъп.
- 16) Мой преданоотдаден, който е свободен от очаквания в служенето си, който е не привързан, външно и вътрешно, чист, вец, не обезпокоен, и свободен от всички видове усилия за експлоатация, със сигурност Ми е много скъп.
- 17) Този, който не е нито привлечен от материални придобивки нито отвратен от контакта с нежеланите неща, който нито оплаква загубата на материални ценности, нито копнее за някакви непостигнати обекти и който остава не привързан, както към набожните, така и към греховните действия – наистина отдадена личност от такова естество Ми е много близка и скъпа.
- 18) Личност, която гледа по еднакъв начин на приятелите и на враговете, на чест или безчестие; който поддържа равновесие в стуг или горещина, удоволствие или болка; който е напълно свободен от пристрастеност; който се отнася еднакво към обига или хвалебствие; чиято реч е контролирана; който е доволен в придобитото без усилие; който е не привързан към огнище или дом; чиято интелигентност е установена в божественото и който е истински преданоотдаден – със сигурност Ми е любим.
- 19) Към 18)
- 20) А този преданоотдаден, който приема подслон при Мен с върховна вяра и по този начин обожава тази амброзийна пътека на преданоотдадеността, е обичан от Мен и Ми е много близък.

Глава тринадесета

Пракрити-пуруша-виека-йога

Подвластният и Висшестоящият

- 1) Арджуна каза: О, Кешава, бих искал да знам принципите на пракрити [природата] и пуруша [наслаждаващия се], сферата на действието, познавача на тази сфера, знанието и познаваемото.
- 2) Върховният Бог каза: О, Арджуна, това (грубо и фино или физическо и ментално) тяло е известно като сфера на действието, или кшетра. Съзнателната единица (душата), която изживява съществуването на това тяло е описана като виждащата истината като познавач на сферата на действие, или кшетра-гжна.
- 3) О, Бхāрата, знай също за Мен, че Аз съм познавачът на всички сфери на действие (като Свръхдушата разположена в сърцето на всички живи същества). Такова фундаментално и есенциално знание за сферата на действието и за познавачите на тази сфера (знанието за земното, душата и Свръхдушата) е признато от Мен за истинско знание.
- 4) Чуй от Мен сега обобщение на същността и природата на тази сфера на действие, и по какъв начин тя се получава. Също така чуй за фундаменталната форма и енергия на познавача на сферата на действието.
- 5) Този фундаментален принцип на сферата на действието и познавача ѝ са били многократно описани по много, много начини от Ришите, различните Ведически афоризми, а така също и от афоризмите на писанията Ведāнта-сūтра, които са пълни с непохватима логика и неопровержими заключения.
- 6) Петте главни елемента (земя, вода, огън, въздух и етер), личностният компонент на егото, елементът на интелекта, първоначалният не проявен елемент на материалната природа, петте сетива на възприятието (очи, език, сетиво на осезание, нос и уши), петте сетива на действието (звук, ръце, крака, анус, и гениталии), вътрешното сетиво (ума), петте обекта на възприемане на сетивата (форма, вкус, допир, мирис и звук), желание, омраза, щастие, нещастие, тялото, умението на тялото да възприема, търпението, и шестте материални трансформации: раждане, поддържане, растеж, зрялост, упадък и унищожение – обобщено, всички тези са известни като кшетра или сферата на действието.

- 7) Към 6)
- 8) Смиреност, не горделивост, не насилие, толерантност, честност, служене към гуру, чистота, устойчивост, самоконтрол, непривързаност към сетивни наслаждения, отсъствие на еготизъм, обективна представа за злочестите дефекти на материалния живот, които са раждане, смърт, немощ поради старост, болести, и т.н., свободата от сляпа привързаност към дом, съпруга, син, и т.н., не въвличане в щастието или нещастията на другите, непроменимо безразличие при контакт с желани или нежелани обекти, непоколебима и неподправена преданоотдаденост към Мен, предпочитание към уединение, безразличие към земното социализиране, възприемане на вечността на самопознанието, и реализация на целта на божественото знание – със сигурност всички те са провъзгласени за истинското знание, и всичко различно от тях е невежество.
- 9) Към 8)
- 10) Към 8)
- 11) Към 8)
- 12) Към 8)
- 13) Сега ще ти опиша джнейа, познаваемия, познавайки който, амброзийния вкус на вътрешната себerealизация може да се постигне. Този първичен принцип е обозначен като Брахман. Той е безначален и вечен. Подчинен на Мен, той остава неопишуем тъй като представлява едновременно и материалната причина и нейния резултат.
- 14) Този върховен принцип е властващ над всички посоки и прониква всичко и навсякъде във вселената с Неговите ръце, крака, очи, глави, лица и уши (като Параматма, Свърхдушата).
- 15) Въпреки, че този върховен принцип е осветяващия всички сетива и техните обекти, Той е лишен от материални сетива; макар напълно трансцендентален, Той е поддържащия всичко (във формата на Бог Вишну); и въпреки че е трансцендентален

спрямо трите гуни на материалната природа, на Него се служи чрез тази природа на трите гуни.

- 16) Присъстващ във всички същества, но съществуващ отвъд тях, върховният принцип е целостта от движещи се и неподвижни същества (като енергийна трансформация). Неуловим за материалната наука поради екстремната си изтънченост, Той е най-съкровеният, но също и най-далечният.
- 17) Въпреки, че е един и неделим, Той е разпределен сред всички живи същества. Въпреки, че е разположен като индивидуална личност във всяка и всички души, Той е свидетеля живеещ във всички същества – единственият, неделим, вездесъщ и единен Върховен Бог. Той (във формата на Нārāyaṇa) е известен като поддръжника, унищожителя и създателя на всички същества.
- 18) Той е известен като този, който осветява дори светещите обекти. Известен е като не проявеният, който е отвъд тъмнината. Самият Той е фундаменталният принцип на знанието и познаваемото, но също така Той е узнаваем според предходно споменатите практики, дефинирани като знание. Той остава разположен в сърцето на всеки като Свр̥хдуша, Парамātmā.
- 19) За това, принципът на сферата на действието, знанието и познаваемото (кшетра, джнāна и джнея) бяха обобщено описани от Мен. (Познаваемото беше очертано като Брахман, Парамātmā и Бхагавāн.) Напълно разбирайки тези истини, Моите преданоотгадени достигнаха до бхāвамайā-бхаджана – или всеки от тях Ме обожава с цялото си сърце (освободили се от всякакъв оттенък на някакви обозначения).
- 20) Със сигурност знай материалната природа и душата като безначални; а всички телесни, сетивни, ментални, интелектуални или егоистични трансформации като последици от действието на материалните качества – базирани на щастието, нещастieto, съжалението и илюзията – породени от материалната природа.
- 21) Като доминираща сила над сетивата материалната природа беше описана като отговорна както за причината, така и за резултата във формата на материално

тяло; а за (обусловената) душа се знае, че е отговорна за полагащото ѝ се щастие и нещастие.

- 22) Само поради това, че е омагьосана от материалната природа (пракрити) личността (пуруша) събира радости и тъга от природата. Пристрастеността ѝ към материалните качества е единствената причина да приема повтарящи се раждания в утробата на по-висши и по-нисши форми на живот.
- 23) Заедно с това същото тяло (отличаващо се от душата) Върховната Личност или Парам Пуруша пребивава като интимен свидетел на душата, контролор, поддръжник, защитник и Бог. Така Той е известен като Сврѣхдуша.
- 24) Този, който по такъв начин разбира тези истини със съображение за три модалната материална природа (бел. прев. материалната природа на трите качества), подчинената душа и подчиняващата Сврѣхдуша – такава личност няма да се прероди отново, независимо от положението ѝ в материалния свят.
- 25) Някои личности директно възприемат Сврѣхдушата разположена в сърцата им чрез ударите на съвършената си пречистена божествена реализация. Някои Я възприемат различавайки духа и материята, някои чрез йогата на медитацията или чрез йога пътеката на неегоистичното действие. Следват тези, които не знаейки нито един от тези методи се ангажират в обожание следвайки инструкциите на авторитетите. Следвайки ги, вярата им се задълбочава и те със сигурност превъзможват материалния свят на гибелно страдание.
- 26) Към 25)
- 27) О, Арджуна, най-добър от Бхѣрата, каквото и да се е родило на света, било движещо се или неподвижно знай, че то е родено съвместно от сферата на действието и нейния познавач.
- 28) Този, който вижда Върховния Бог (във формата на Сврѣхдуша) разположена еднакво във всички видове същества, от Бог Брахмѣ чак до неподвижните форми на живот и

който вижда не унищожимата природа на Бога намираща се в унищожимото – такава личност в действителност вижда.

- 29) Този, който по такъв начин възприема безпристрастното и съвършено всемогъщо царство напредва към върховното местоназначение, като не деградира поради порочност.
- 30) Този, който вижда, че всяко действие се изпълнява от материалната природа (във формата на тяло, сетива, и свързаните принадлежности), всъщност вижда себе си, чистата духовна душа, като не извършителя. Той вижда нематериалната природа на чистата духовна душа и това, че тя не е практикува каквото и да е.
- 31) Когато истински възприемчивата личност разбира, че различието между различните видове живот се реализира само в материалната природа (или чрез различията на телата) и че всички отново се проявяват чрез същата природа (във времето на вселенското създание), тогава той изживява Брахман реализация виждайки еднакво всички познавачи на сферата на действието (при относителността на природата).
- 32) О, Арджуна, тъй като Свръхдушата по природа е безначална, трансцендентална и вечно съвършена, въпреки че Тя е разположена в тялото (заедно с душата), Тя нито извършва никакво действие, нито бива въвличена от природата на сферата на действието (както обусловената душа го прави).
- 33) Както етерът е разположен навсякъде (както и в калта) и все пак поради фината си природа не се смесва с каквото и да било, подобно, въпреки че прониква в цялото тяло, фината същност на душата не се смесва с природата на тялото.
- 34) О, Бхārата, както едно слънце озарява цялата вселена, така познавачът на сферата на действието, Свръхдушата озарява цялата вселена (и душата в нея); и по същия начин познавачът на сферата на действието, душата, озарява цялото тяло.
- 35) Тези, които чрез видението на познанието, могат да правят разлика между сферата на действие и нейните двама познавачи, и които по такъв начин познават пътеката

на свободата на душата от материята – такива личности достигат трансценденталната атмосфера.

Глава четиринадесета

Гунатрайя-вибхāга-йога

Тройното Подразделяне на Качествата на Материалната Природа

- 1) Върховният Бог каза: Сега Аз отново ще ти опиша върховната мъдрост, знаейки която всички мъдреци достигнаха върховното съвършенство отвъд тази материална сфера.
- 2) Приемайки убежище в това знание, душата достига до природа (в голяма степен) подобна на Моята. Тогава тя нито се ражда във времето на създаването на вселената, нито изживява спазмите на смъртта във времето на вселенската аниhilация.
- 3) О, Бхāрата, материалната природа известна като праdхāна, е утробата в която Аз поставям семето (под формата на индивидуална душа, която е родена от маргиналната енергия). Водени от Бог Брахмā, на това място се раждат всички същества.
- 4) О, Каунтейа, персонифицираният Брахман като майката природа е тази която ражда всички различни тела родени във всички форми на живот, водени от полубоговете и хората – и Аз (като причинното съзнание) съм бащата даряващ семето.
- 5) О, силноръки Арджуна, тези три материални качества на природата – добро, страст и невежество – които са проявление на материалната природа, предизвикват непроменимата вълътена духовна душа да бъде поробена от земните сантименти като щастие, нещастие и заблуда.

- 6) О, безгрешни, поради неговата сравнително по-чиста природа сред трите материални качества, качеството на доброто осветява природата на нещата и е със смирена същност. Тя поробва духовната душа чрез привързаност към щастие и знание.
- 7) О, сине на Кунтї, ти трябва да знаеш, че качеството на страстта е олицетворение на пристрастеността към сетивното наслаждение. Като произход на алчността и пристрастеността, тя поробва душата чрез привързване към действието.
- 8) О, Бхāрата, знай, че качеството на невежеството е родено от тъмнината, и е това което заблуждава всички същества. Това качество на невежеството пленява възпътените чрез лекомислие, мързеливост и бездействие.
- 9) О, Арджуна, доброто обуславя душата на щастие, а страстта я обрича на действие. Но качеството на невежеството, покриващо знанието на живото същество, го обуславя на вялост, мудност и бездействие.
- 10) О, Бхāрата, доброто надвива страстта и невежеството, страстта надвива доброто и невежеството, а невежеството надвива доброто и страстта. Всяко качество последователно преобладава над другите в не свършваща битка за превъзходство.
- 11) Когато познанието за фактичката природа на сетивните обекти изобилно се проявява чрез сетивата на възприятията на тялото, със сигурност знай че това е отличителен признак за изграждане на качеството на доброто. Това ще бъде разпознато чрез предходно споменатия симптом на щастие.
- 12) О, Арджуна, най-благородни от династията Бхāрата, знай че алчността, прекаленото налягане, амбициозните опити, непрекъснатото сетивно удоволствие и желанието се раждат, когато качеството на страст се изгражда у дадена личност.
- 13) О, Курунандана, с влиянието на качеството на невежество, се проявяват всички симптоми на неблагоприятното, унието, леността и фалша.

- 14) Ако някоя душа се поддаде на челюстите на смъртта във време, когато тя е преимуществено в качеството на доброто, тя отива на чистите планети на обожателите на Хираниагарбха (Брахма) и другите богове.
- 15) Когато една личност умре в качеството на страстта, тя се ражда в общество на карми, хора пристрастени към плодородна работа. А ако някой умре в качеството на невежеството, той приема раждане сред животни или други груби невежи видове.
- 16) Знаещите заявяват, че работа в качеството на доброто дава резултат в мир и щастие, работа в страстта дава резултат в страданието, а работа в невежеството дава резултат в тъмнината на смъртността.
- 17) Чрез качеството добро се развива знанието; от качеството на страстта нараства алчността; а от качеството на невежеството произтичат лудостта, заблудата и глупостта.
- 18) Хората в качеството на доброто се изкачват (чак до Сатйалока), а тези в гуната на страстта остават (в човешкото общество), а омразните събратя с невежа природа изпадат на най-долните планети (на адското страдание).
- 19) Когато една личност осъзнае, че отвъд трите гуни на природата няма друга причина за действието в този три модален свят, и когато опознае Бога на трите гуни, който е трансцендентален спрямо тях, той става трансцендентално вдъхновен от любов към Мен.*
- * Темата за божественото вдъхновение в преданоотдадено служене е разгледана в дълбочина в коментара на автора към четирите принципни стиха на Шри Гита (виж 10.8-11).
- 20) Когато душата трансцендира тези три качества на материалната природа, чрез които тялото е създадено, и стане абсолютно освободена от раждане, смърт, старост, и злочестие, тогава тя отпива от амброзията на божествената любов не смесена с трите качества на природата.

- 21) Арджуна каза: О, Господи, (1) чрез кои симптоми може да бъде разпозната личност трансцендентална спрямо трите качества на материалната природа? (2) Как се държи, и (3) как трансцендира тези качества?
- 22) Върховният Бог отговори: О, Пандава, (1) този който не бива засегнат от откровения (ефекта от гуната на доброто), от действие (ефекта от гуната на страстта), или изненада (ефекта от гуната на невежеството), нито жадува предотвратяването им; (2) който остава съвършено уравновесен, бидейки разположен невъзмутимо и е несмутен от ефекта на гуните (базирани на щастие и нещастие), спомняйки си, „Гуните означават ангажиране (със съответните им обекти)“; който е еднакво разположен към тъга или радост; който е устойчиво установен в себето; който гледа еднакво на буцата земя, скалата, или парчето злато; който е уравновесен при приемане на желани и нежелани неща; който е интелигентен и остава уравновесен в лицето на оскърбление или хвалебствие, чест или безчестие; който се отнася еднакво към приятел и враг; и който е напълно отделен от всички причини за пристрастяване или отказване – със сигурност такава личност трябва да се знае като трансцендираща трите гуни на материалната природа.
- 23) Към 22
- 24) Към 22
- 25) Към 22
- 26) Личност, която отдава служене изключително към Мен (в Моята форма на Шйāмасундара) чрез пътеката на чистото преданоотдаване (неподправено от всякакви фалшиви опити за експлоатация или отречение), абсолютно трансцендира тези три гуни на материалната природа. Така той става квалифициран за възприемане на неговата божествена идентичност.
- 27) Самият Аз съм оригиналната опора за единната божествена жизненост, неизтощимият нектар, вечните забавления и сладостта на амброзията на дълбоката божествена любов.

Глава петнадесета
Пурушоттама-йога
Върховната Личност

1) Върховният Бог каза: Свещените писания заявяват, че този материален свят е като непроменимо Баняново дърво с корени насочени нагоре и клони надолу, известно като Ашваттха (временно) дърво. То се подхранва от Ведическите афоризми, които са представляват неговите листа. Който познава това дърво по този начин е истински познавач на Ведите.

Коментар: Смисълът на твърдението, че дървото на този материален свят е с корени сочещи нагоре е, че корената причина за създаването може да се намери във върховната, най-висшата свята обител. По този начин то произлиза и е значително отдалечено от Върховния Бог. Твърдението, че неговите клони сочат надолу показва, че поради реакциите от действието на експлоатация, прогресивно все по-ниски и по-ниски прераждания – от животните към най-деградиралите видове – се разклоняват от това дърво. Затова Баняновото дърво на този временен свят е известно като „Ашваттха,” което означава „мимолетен,” или „това което не остава да съществува до утре.” Въпреки това то е вечно в смисъл, че постоянно се проявява поради свойството на течението на причинния и следствения поток. Това, че листата на дървото представят частта от Ведите известна като карма-кандга поддържаща света, означава че доколкото листата на дървото го хранят и красят, тази секция на Ведите по подобен начин храни света карайки го да се разширява и процъфтява. В заключение, въпреки че този материален свят се развива от вечната илюзорна енергия на Бога (майā), той е унищожим; и въпреки че се поддържа от плодоносната секция на Ведите (карма-кандга), той бива просветлен чрез индиректните завоалирани изложения (парокша-вāда) на Ведите. Този, който познава поясненията на Ведите по този начин е истински познавач на есенцията им.

В Шрїмад Бхāгаватам се казва (I I.3.43-46):

кармакарма викармети, веда-вāдо на лаукиках
ведасйā чешварāтматвāt, татра мухянти сйрайах

парокша-вāдо ведо 'йам, бāлāнāм анушāсанам
карма-мокшāйā кармāни, видхатте хй агадам йатхā
нāчарег йас ту ведоктам, свайам аджно 'джитендрийах
викарманā хй адхармена, мритйор мритйум упаити сах
ведоктам ева курвāно, нихшанго 'рпитам йшваре
наишкармам лабхате сiddхим, рочанāртхā пхала шрутих

Концепцията за действието, не действието и забраненото действие е очертана във Ведите. Защото Ведите са олицетворение на Върховния Бог, дори великите учени са объркани относно определяне на смисъла им. Ведическия смисъл е представен по индиректен, завоалиран начин с оглед да инструктира недисциплинираните, детински глупави личности. Както бащата подлъзва болното дете да вземе лекарството чрез показване на бонбони, писанията по подобен начин показват райските плодове на религиозните действия, но с подчертаната цел да предизвика прекъсване на материалните дейности.

- 2) Някои от клоните му се простират нагоре (към планетите на полубоговете и райските същества), някои от клоните се разпростират надолу (към планетите на хората, животните, и низшите видове), а неговите зрели (три качества на) природа, цел и намерение (на звук, мирис, допир, вкус и форма) са неговите свежи, млади издънки. Някои от стърчащите във въздуха корени са насочени надолу за да се вкоренят в земята на експлоатацията на човешката платформа.

Коментар: В цялостното проявление на този „разрушим и все пак „постоянен” материален свят, някои от живите същества, биват поддържани чрез качества на доброто, като се скитат сред висшите планетарни системи, обвили се в егоистичните концепция за боговете и райските същества. Други повлияни от качества на страстта и невежеството, се скитат сред планетите на хората, животните, дърветата и другите нисши видове, обвили се в егоистичните концепции на тези видове. Сетивните обекти – звук, мирис, допир, вкус и форма – са представени от новите млади издънки на клоните на дървото на този материален

свят, тъй като са трансформации от петте не смесени първични елементи (панчатанмāтра), които еволюират от егоистичната концепция на живите същества от това ниво.

При това, въпреки, че главният корен е разположен нагоре (обърнат, и с неохота спрямо Върховния Бог), някои от следващите отиващи надолу ефирни корени на Баняновото дърво остават вкоренени в почвата на човешката платформа, в земята на експлоатацията. Това показва, че опитите да се радваме на плодовете на действията в човешкия живот – експлоатационните умствени нагласи на отделни интереси – доставят хранителни сокове във формата на отделни, вторични причини към дървото на този материален свят.

3) На човешката платформа, тази обърната форма на Баняновото дърво представлява материалния свят не може да бъде узната, и неговия произход, край и фундамент не могат да бъдат възприети (освен по смисъла на Ведическото знание). При асоцииране с истински светец се придобива разсичащата брадва на интензивната не привързаност към земното. Използвайки това оръжие за да отреже това илюзорно Баняново дърво (на земното съществуване), което упорито вкоренено отхвърля Върховния Бог, се достига до придвижване по платформата от която няма връщане, която не е друга, а именно към лотосовите нозе на Бога. Тогава чрез метода на изключителната непрекъсната преданост, се достига до подслон при свещените лотосови нозе на Върховния Бог Вишну до молитвата, „сега Аз се отдавам на тази Оригинална Личност, Върховният Бог на всички, от чиято заблуждаваща енергия (майā) това вечно дърво на материалния свят произлиза и от нея се разширява.”

4) Към 3)

5) Лишени от празнота и илюзия, странящи от не свята компания, отгадени на реализация на вечният аз, свободни от похотливи желания, освободени от радостта и тъгата на двойствеността, и освободени от невежество, тези отгадени души достигат върховното назначение.

- 6) Моята върховна свята обител е това място, където отгадените души достигат за да не се завърнат отново. Нито слънцето, нито луната, нито огънят – нищо не може да освети тази все осветяваща върховна обител.
- 7) Индивидуалната душата е частица от Мен (като Моя отделна фрагментарна частица или енергия). Въпреки че е вечна, тя бива постигната от ума и петте перцептуални сетива, които са части от материалната природа (като създания на māyā, Моята заблуждаваща енергия).
- 8) Душата (джīvата) е собственика на тялото и на неговия инвентар. Когато тя напусне тялото, тя носи всички сетива с които да влезе в друго тяло, както въздуха носи мириса на цвете.
- 9) Приемайки плътта във формата на уши, очи, кожа, език и нос и също така възприемайки фин ум, тази душа експлоатира сетивните обекти – звук, форма, допир, вкус и мирис.
- 10) Глупавите хора не могат да схванат нищо относно напускането на тялото от душата, присъствието ѝ в тялото, или експлоатацията ѝ на сетивните обекти. Въпреки това, дарените с очите на мъдростта са способни да долавят всичко това.
- 11) Дори някои усърдни йоги всъщност могат да видят душата присъстваща в тялото. Но глупавите личности с нечисто сърце, въпреки техните усилия, никога не могат да видят душата.
- 12) Тази сияйност, която произлиза от слънцето и осветява цялата вселена, и която се намира и на луната, и в огъня – със сигурност знай тя извират от Моето лично сияние.
- 13) С присъствието Си в пръстта на Земята, Аз поддържам всички същества чрез Моята енергия; и с формата на нектарната луна, Аз храня всички посеви (такива като ориза и ечемика).

- 14) Влизайки в тялото на живите същества като храносмилателен огън, Аз смилам четири типа храни (за гъвчене, за смучене, за лизане и за пиене), посредством издигация се и снижаващ се гъх.
- 15) Аз съм разположен (като Сврѣхдушата) в сърцата на всички души и от Мен идва паметта, знанието и безгрижието им (според кармата или действията им на материална платформа). Аз съм изключителния познаваем (екстатичен) принцип чрез всички Веди. Аз съм автора на Веданта – Ведавйāса, тълкувателят на познаваемия смисъл на Ведите. И със сигурност Аз съм знаещия коментара на Ведите.
- 16) На този свят, има два типа души: такива които грешат и безупречни. Всички същества от Бог Брахмā надолу към най-низшите статични живи форми са известни като грешащи (доколкото се отклоняват от вътрешната си природа). Но личностите, които се намират на вечна трансцендентална платформа са известни като непогрешими (лични придружители на Бога).
- 17) Но напълно различна от тези два типа души е Върховната Личност, която е известна като Парамāтмā, Сврѣхдушата. Той е Върховният Бог. Влизайки в трите свята с Неговата вечна форма, Той поддържа всички същества във вселената.
- 18) Поради това, че Аз съм трансцендентален спрямо грешащите души, а също по-висш от Моите безпогрешни вечни придружители, Моята слава е възпявана по света и в писанията като Пурошоттама, Върховната Личност.
- 19) О, Бхāрата, този който Ме познава без всякаква грешка в Моята вечна, все съзнателна екстатична форма като Върховната Личност е съвършеният познавач на цялостния теизъм, и той Ме обожавва във всички отношения (в преданите вкусове на омиротвореност, прислужване, приятелство, родителство и съпружество).
- 20) О, чистосърдечни Арджуна, ето Аз ти обясних това най-скрито съкровище на всички писания. О, Бхāрата, прегръщайки този нектар дълбоко в сърцата си, добродетелните души се радват в съвършенството на върховния успех.

Глава шестнадесета

Даивāсура-сампад-вибхāга-йога

Божествената и Демоничната Природа

- 1) Върховният Бог каза: О, Бхāрата всички тези качества се появяват у човек, който е дарен с добродетелна и божествена природа – безстрашие, милостива сърдечност, възлюбеност в себепознание, доброжелателност, контрол на външните сетива, жертвоготовност, изучаване на Ведите, отречение, искреност, не насилие, истинност, свобода от гняв, не привързаност към земното, спокойствие, липса на наклонност към търсене на грешките у другите, състрадание към другите, свобода от алчност, благост, умереност, непоколебимост, крепкост, снизходителност, търпение, чистота, не завистливост и свобода от еготизъм.
- 2) Към 1)
- 3) Към 1)
- 4) О, Пārтха, следните извратени качества могат да се намерят в човек с демонична менталност: гордост, самомнение, еготизъм, гняв, жестокост и безразсъдност.
- 5) Божествените и добродетелните качества бяха описани като причина за освобождение, а демоничните качества бяха описани като причина за гадени обвързаности. О, Пāндава, ти не бива да се тревожиш, защото твоята природа е божествена и добродетелна от самото раждане.
- 6) О, Пārтха, живите същества в този свят са с две природи – божествена и демонична. Аз вече подробно ти описах божествената природа, така че сега чуи от Мен за демоничната природа.

- 7) Демоничните не могат да разберат религиозните наклонности или неохотата към не религиозните. Нито следа от чистота, добри практики или истинност се намира у тях.
- 8) Личностите с демонична природа казват, че вселената не е нещо повече от имагинерна, без фундамент, безбожна и родена от взаимното им съжителство. Те заключават, че целият свят е създаден просто за похот.
- 9) Поддържайки тази концепция, демоните, бидейки ниско интелигентни, са лишени от себе познание, и са олицетворение на отвратителни деяния и нещастие, получават сила просто за целите на аниhilацията на света.
- 10) Посвещавайки се на ненаситни похотливи желания, напълно увлечени и погълнати в преследване на сетивни наслаждения, такива демони в лудешкото безумие на арогантността и гордостта се ангажират в отвратителни злоупотреби.
- 11) До последния си гъх те остават обхванати от безкрайни страхове и опасения. Те са убедени, че удовлетворяването на тяхната похот е единствената цел. Впримчени от стотици многообразни желания и обхванати от похотта и гнева, те се опиват да натрупат богатство незаконно – само заради целите на сетивното си задоволство.
- 12) Към 11)
- 13) Демоничните личности казват, „Днес имам каквото исках и утре също ще получа това което искам. Всичко това е мое богатство и в бъдеще все повече и повече ще бъде мое.”
- 14) „Убих един враг, ще убия и други. Аз съм господар на всичко, което виждам, аз се наслаждавам. Аз съм успешен, силен и щастлив.”
- 15) „Кой може да се мери с моето богатство и аристократичност? Ще изпълня жертвоприношение и ще дам подаяние на нуждаещите се и по този начин ще се наслаждавам.” Заблудени от невежество, изпълнени със страх, станали жертва на

изкушенията и пристрастени към сетивните наслаждения, тези демонични личности са обречени на отвратителен ад, такъв като Ваитарани.

- 16) Към 15)
- 17) Постоянно самомнителни, безочливи и отровени от богатство и великолепие, всички тези демони (показно) изпълняват несъобразени с писанията псевдо-жертвоприношения.
- 18) Потънали в еготизъм, обезумели по властта и увлечени от похот и гняв, напълно презиращи Мен, който като Свръхдуша съм разположен в телата им и в телата на всички останали, те приписват като грешки всички добри качества (на истинските светци).
- 19) Тъй като тези демони са завистливи, жестоки, зли, и паднали, Аз непрекъснато ги захвърлям да се въртят в цикъла на раждане и смърт, в утробата на презрените, демонични видове.
- 20) О, Каунтейа, повтарящо приемащи раждане в демонични видове, тези глупаци не могат да се върнат при Мен, олицетворението на Божествеността. Така те пропадат все по-ниско и по-ниско към най-долните и деградирани условия на живот.
- 21) Трите самоубийствени порти водещи към ада са похот, гняв и алчност. Затова те трябва да бъдат напълно изоставени.
- 22) О, Каунтейа, този който наистина е освободен от тези три порти към ада, действа за най-добрия си собствен интерес. По този начин той достига до върховното назначение.
- 23) Личност, която престъпва предписанията на писанията и действа според капризите си никога не може да достигне съвършенство, щастие или върховната цел.
- 24) Затова, правилата на писанията засягащи дълга или това което не е дълг, са единствените примери които трябва да следваш. Разбирайки писаните заповеди за

тази платформа на действието ти си длъжен да ги приложиш на практика – това означава да действаш изключително за удовлетворение на Бога.

Глава седемнадесета

Шраддхатраја-вибхāга-йога

Трикрамното Разделение на Вярата

- 1) Арджуна пита: О, Кришна, каква е позицията на тези, които обожават с вяра, но пренебрегват заповедите на писанията? Това в гуната на доброто, на страстта или на невежеството е?
- 2) Върховният Бог каза: Тази вяра бива три типа, в зависимост от развитите тенденции на въплътените души – добро, страст или невежество. Сега чуи за това от Мен.
- 3) О, Бхāрата, всички хора имат даден тип вяра в зависимост от тяхната индивидуална менталност. Същността на природата на живите същества е базирана на вярата – тяхната вътрешна и външна природа е моделирана според тяхната вяра. Затова, природата им може да бъде разпозната според начина им на обожание или според отдаването на почит, в което вярват.
- 4) Личности дарени с природата на доброто обожават полубоговете с добра природа; личности с природа на страстта обожават отгадените на страстта Йакша полубогове и канибалните Рākшаса демони, докато тези с вяра в невежеството обожават призраците и мъртвите, на платформата на тъмнината.
- 5) Горделивите и претенциозни глупаци предизвикват объркване на естествените процеси в тялото и измъчват живеещата вътре душа, която е Моя фрагментарна духовна частица. Мотивирани от прекомерна жажда да покажат умствените и телесните си умения, те извършват мъчителни отречения несъобразени с писанията. Знай че те представляват най-закоравелите демони.
- 6) Към 5)

- 7) Според трите качества на материалната природа, има и три вида предпочитания към храна. По същия начин има три вида жертвоприношения, три вида отречения и три вида благотворителност. Сега чуи за всички тях.
- 8) Ядивните или храните, които могат да бъдат предлагани, увеличават дълголетието, усърдието, силата, здравето, щастие и удовлетворението, те са сочни (бел. прев. - за листа и стебла) или млечни, биват здравословни и привлекателни – биват ценени от личности в природата на доброто.
- 9) Храните предпочитани от личности с природата на страстта са твърде горчиви (нимба, и т.н.), твърде кисели, твърде солени, твърде горещи, твърде люти (люти чушки, т.н.), твърде сухи (сухо печен нахут и т.н.), твърде пикантни (синапени зърна и т.н.). Такива храни са причина за нещастие, страдание и болести.
- 10) Следните храни са предпочитани от невежите: храна която е студена, заради това, че е сготвена преди повече от три часа; храна, която е безвкусна, излъчваща лоша миризма, или сготвена преди един ден; остатъци от храната на друг (с изключение останките от храната на гуру); и нечистите храни (като месо, вино и лук).
- 11) Жертвоприношенията в природата на доброто са според писаните предписания и се изпълняват с непоколебимо чувство за дълг от личности свободни от желания за плодородни резултати.
- 12) Но, О, Бхārата, знай че жертвоприношение, което се изпълнява с очакване за плодородни резултати и просто представлява показна пищност и величественост, е жертвоприношение в природата на страстта.
- 13) А жертвоприношението, което игнорира предписанията на писанията, което не включва предлагане на дарове, такива като храни, или е без произнасяне на подходящи мантри, без предлагане към гуру и без вяра, е известно като жертвоприношение в невежество.

- 14) Обожанието на божествата, брахмините, духовния учител и на просветена душа, както и поддържане на чистота, простота, безбрачие и не насилие – формират отречението на тялото.
- 15) Реч, която не безпокои другите, която е истинна, вежлива и благотворна, както и редовно рецитиране на ведическата литература – всичко това представлява вербалното отречение.
- 16) Себе удовлетвореността, спокойствието, устойчивостта, самоконтролът и пречистването на съзнанието са известни като отречение на ума.
- 17) Изпълнявани от изчистена от желания, искрена душа със сублимна вяра във Върховния Бог, тези три вида отречения са в природата на доброто.
- 18) Това нетрайно и несигурно отречение, което се изпълнява с гордост само с цел придобиване, подхранване на съмнение, име и слава е известно като отречение в природата на страстта.
- 19) Това отречение, което се изпълнява с глупаво и неразумно старание, предизвикващо самоизтезание или предвидено да нарани останалите е известно като отречение в природата на невежеството.
- 20) Благотворителност под формата на дълг, дадена без очакване за възвръщаемост, с отдаване дължимото на място, време и приемащия, се смята, че е в гуната на доброто.
- 21) Иначе, благотворителност дадена с възбудена менталност, с очакване за приемане на нещо в замяна или с желание за получаване на достъп до райска платформа, е известна като благотворителност в природата на страстта.
- 22) Благотворителност дадена непочтително или презрително на недостоеен приемник на неправилно място и време е известна като благотворителност в природата на невежеството.

- 23) Фразата „Ом Там Сам” е спомената в писанията като Парамбрахман, Върховният Дух. По време на създаването на вселената, брахмините, Ведите и жертвоприношенията са били предопределени от тази тройна комбинация.
- 24) По тази причина, последователите на Ведите винаги започват изпълнение на предписаните си заповядани задължения базирани на жертвоприношенията, благотворителността и отреченията чрез повторение на вибрацията „Ом,” която представя Брахман, Абсолютът.
- 25) Произнасяйки думата „Там,” която също представя Брахман, Абсолютът и отхвърляйки желанието за плодове от действията им, търсещите освобождение изпълняват различни жертвоприношения и отречения, и изпълняват дълга да дават благотворителност.
- 26) О, Партха, думата „Сам” посочва истината, а така също и личностите, които са отгадени слуги на истината. Тя е приложима също така при изпълнение на дейности за благополучие.
- 27) Думата „Сам” се използва да посочи едновременно вечността на обекта на жертвоприношение, отречение и благотворителност, както и дълга изпълняван за удовлетворяване на Върховния Бог.
- 28) О, Партха, жертвоприношение, благотворителност и отречение, или какъвто и да бил дълг изпълняван без вяра във върховната цел, е известна като „асам,” или развалени. Такива работи никога не могат да дадат никакви благоприятни резултати, както в този свят така и в следващия.

Глава осемнадесета

Мокша-йога

Върховната Цел на Божествената Свобода

- 1) Арджуна каза: О, Махāбāхо, Хришīкеша, Кешинисїдана, бих искал да знам разликата между принципът на отречението от действие и принципът на отречение от плодовете на действието.
- 2) Върховният Бог каза: Според знаещите, изоставянето на всички желани материални действия се нарича отречение (саннїāса), а изоставянето на плодовете на всички видове действия (било ежедневно, инцидентно или базирано на материалните желания) се нарича не привързаност (тїāга).
- 3) Някои учени (от Сāнкхїа школата) поддържат мнение, че действието (свързано с някои грешки като насилието) трябва да се отхвърли. Други (от Мїмāмсака школата) поддържат, че (заповяданите в писанията) задължения като жертвоприношение, благотворителност и аскетичност никога не бива да се изоставят.
- 4) О, най-добър от Бхāрата, чуй сега моето съвършено заключение относно отречението. О, пръв сред хората, ясно може да се определи, че отречението бива три типа.
- 5) Дългът базиран на жертвоприношение, благотворителност и аскетичност никога не бива да се изоставя. Тези задължения трябва да се изпълняват, защото те служат за да пречистят сърцата на интелигентните.
- 6) Още повече, О, Пāртха, всички тези дейности са предвидени да се изпълняват като дълг, изоставяйки привързаността и желанията към плодоносните резултати. Знай това като неотменимо, съвършено и върховно заключение.
- 7) Отречението от ежедневните задължения никога не е желателно. Да изоставиш рутинните задължения поради заблуда е фалшиво отречение, или отречение в природата на невежеството.
- 8) Този, който изоставя рутинните си задължения поради страх от дискомфорт за тялото, смятайки ги за причина за неудобства, изпълнява отречение в природата на

страстта. По този начин той не достига (знанието, което е) плодът на действителната не привързаност.

- 9) О, Арджуна, този който изпълнява рутинни дейности като дълг и изоставя привързаностите и желанията за плодовити резултати – такава личност изпълнява отречение в природата на доброто. Това е Моето мнение.
- 10) Силно интелигентната, отречена личност, която е дарена с природата на доброто и която е свободна от всички съмнения, нито негодувва срещу трудните задължения, нито е привързана към работа, чийто плодове са щастие.
- 11) В действителност не е възможно за обусловените души напълно да изоставят всички действия. Затова, наистина отречен е този, който се отказва от плодовете на своите действия.
- 12) Личностите, които се стремят към плодовете на своите действия добиват три вида награди след смъртта – добри, лоши и смесени. Но наистина отреченият (саннйāsī) никога не докосва такива плодове от дейностите.
- 13) О, силноръки, сега можеш да научиш от Мен следните пет причини за изпълнение на всякакъв вид дейност описани в писанията дадени като Сāнкхйа, или Ведāнта.
- 14) (Всички действия се извършват с помощта на следните пет фактора:) Тялото, егото (под формата на възелът на духа и материята), отделните сетива, различните стремежи, и съдбата или намесата на Върховния Универсален Контрольор.
- 15) Каквото и действие да извърши човек – законно или незаконно – с тялото, ума или речта си е причинено от тези пет елемента.
- 16) Затова порочният човек, който се смята за единствения изпълнител на действието, никога не може да възприеме същинската ситуация поради глупавите си представи.
- 17) Този, който е свободен от еготизма (породен от омраза към Абсолюта) и чиято интелигентност не е въввлечена (в светски дейности) – дори и да убие всички живи

същества на света, всъщност не е извършителя, нито би страдал от последствия поради убийство.

- 18) Знанието, обекта на знанието и познавачът формират стремежа към действие. Усилието, работата и изпълнителя – формират основата на действието.
- 19) В Сāнkhya писанията, знанието, действието и изпълнителя бяха класифицирани според тяхната природа (в доброто, в страстта или в невежеството). Сега чуј за тези категории от Мен.
- 20) Това знание, чрез което безсмъртният и неделим божествен принцип (Моята върховна божествена енергия) бива видян присъстващ в цялото разнообразие на всички живи същества, е известно като знание в природата на доброто.
- 21) В света на живите същества, знанието, чрез което някой изживява разнообразни отделни стремежи (на конфликтна природа, поради отделни индивидуални интереси) и много отделни (независими) концепции за истината – известно е, че такова знание се намира в природата на страстта.
- 22) А това знание, чрез което някой бива привлечен от тривиалности (незначителни неща), смятайки ги за всичко във всичкото (т.е. за много важни), и който е ирационален, лишен от обмисляне на писанията, и фанатичен (като животните) – това знание е известно като знание в природата на невежеството.
- 23) Това действие, което постоянно се изпълнява от не привързана личност, която е неутрална спрямо пристрастяване и отвращение е със сигурност действие в природата на доброто.
- 24) А това действие, което се изпълнява с огромно усилие от амбициозната и егоистична личност е известно като действие в природата на страстта.
- 25) Действие в природата на невежеството е това което, поради илюзия се предприема без вземане предвид последствията, вредните резултати, злобедността и нечия способност да го изпълни.

- 26) Извършител на действие в природата на доброто е този, който е напълно не привързан, неегоистичен, търпелив, ентузиазирани и безстрашен пред лицето на успех или провал.
- 27) Извършител на действие в природата на страстта се казва че е този, който бива завладян от нечисти подбуди, търсача на плодовити дейности, алчния, насилника, ангажирания с не предписани или отворителни практики, и доминираният от възгордяване или съжаления.
- 28) Извършител на действие в природата на невежеството е този, който е с капризен ум, или груба менталност, който е превзет, мошеник, склонен към обиждане на останалите, ленивият, необщителният и вечно отлагащият.
- 29) О, Дхананджайа, чуи Ме внимателно. Ясно ще ти опиша трите различни типа интелигентност и установеност, класифицирани според качествата на природата.
- 30) О, Партха, добра интелигентност е тази, при която вътрешната природа на (религиозната) наклонност и (не религиозната) неохота, дълг и не дълг, страх и смелост, както и обвързване и свобода (и всякакви такива разграничения) могат да се възприемат в реалността.
- 31) О, Партха, интелигентност в страстта е тази, чрез която вътрешната природа на религия, безверие, дълг и действие, което не трябва да се извършва, могат само частично да бъдат разбрани.
- 32) Интелигентност развалена от невежество е това заблуждаващо възприятие, чрез което безверието се смята за религия, и всичко се възприема наопаки.
- 33) О, Партха, непоколебимост в природата на доброто е тази фиксирана установеност, която непрестанно контролира ума, виталната сила на живота, сетивата и всичките им дейности.

- 34) О, Партха, О, Арджуна, установеност в природата на страстта е тази която, заради желанието за плодородни резултати, винаги прибъгва до ритуалната религия с цел натрупване на богатство в опита да се изпълнят земни желанието.
- 35) Установеност в природата на невежеството е тази, поради която една неинтелигентна личност не може да преодолее съня, страха, съжалението, обезсърчеността и гордостта.
- 36) О, Бхаратарсабха, чуи от Мен сега за трите вида щастие. Това което чрез култивирането му ражда наслада и в същото време предизвиква смъртта на всички нещастия, което в началото създава проблеми на някой все едно е отрова, но в последствие го удовлетворява като нектар и което произлиза от чистото себепознание – това щастие се казва, че е в природата на доброто.
- 37) Към 36)
- 38) Щастие в природата на страстта се казва, че е това което се ражда от контакта на сетивата с техните обекти и което в началото се възприема като нектар, но в последствие бива осъзнато като отрова.
- 39) Щастие в природата на невежеството е това, което от началото до края произвежда заблуда за душата и произлиза от съня, мързела и нехайството.
- 40) Било то на земята (сред всички форми на живот, начело с хората) или на платформата на райските планети сред небесните богове, никой и нищо не е освободен от тези три качества, които са родени от материалната природа.
- 41) О, Парантапа, според качества (на доброто, страстта и невежеството), и родени според техните природи, всички задължения на брахмана, кшатрия, ваишия и шудра секциите са разделени със замисъл (в степенна класификация).
- 42) Вътрешният и външният контрол на сетивата, аскетичност, чистота, въздържание, прямота, знание, реализация и теизъм – със сигурност тези са всички естествени задължения за брахмините.

- 43) Храброст, усърдие, устойчивост, експертност, смелост в битка, доброжелателно предразположение и водачество – със сигурност тези са всички характеристични действия на кшатриите.
- 44) Земеделие, отглеждане на крави и търговия са естествените задължения за ваишиите; а естествено за шїдрите е да отдават служене на брахмините, кшатриите и ваишиите (подпомагайки различните им дейности).
- 45) Себепознание се постига от личност, която посвещава себе си на подходяща дейност предписана за естествените му квалификации. Сега чуи от Мен как се постига съвършенство по този път.
- 46) Човек постига съвършенство чрез изпълнение на подходящи задължения предписани му според неговата квалификация. Чрез изпълнение на задълженията си, той служи на (обожава) Върховния Бог, чрез който произхода и стремежите на всички живи същества възниква и който прониква и обхваща цялата тази вселена (упражнявайки Неговите Върховни квалификации на Господство над един и всички).
- 47) Въпреки че може да има несъвършена при изпълнението им, по-добре е човек да остане верен на естествените си предписани задължения отколкото да изпълнява нечии чужди безукорно. Човек никога не извършва грях следвайки неговия естествен дълг.
- 48) О, Каунтейа, въпреки несъвършенството на изпълнението им, предписаните задълженията за нечия природа не би трябвало да се изоставят. Наистина, всяка дейност (карма) е (малко или много) покрита с несъвършенства, така както огънят е покрит от дим.
- 49) С не привързана интелигентност по отношение на всички земни обекти, самоконтролиращата се и изчистена от желаниа личност достига до крайното съвършенство на прекъсване на кармичната работа – чрез незаинтересованост към плодовете на действията си.

- 50) О, Каунтейа, сега чуј от Мен накратко как личност, която достигнала съвършенството на прекъсване на всяка кармична работа постига божествената платформа на Абсолюта, чието достигане е върховна цел на (божествено себереализираното) знанието.
- 51) Дарена с интелигентност в природата на доброто, контролираща ума си с решителност в природата на доброто, не привързана към сетивните обекти на звука, допира, формата, вкуса, и мириса, свободна от вманиаченост и отвращение, дистанцирана от сближаване с материалистични личности, хранеща се умерено, контролираща тялото, ума и речта си, постоянно ангажирана в мисъл за Върховния Бог, напълно не привързана към земния свят; неезотистична, свободна от деспотизъм, самомнение, похот, гняв и приемане на служене от страна на другите към нея – такава личност, свободна от всякакво чувство за притежание и погълната в божествено спокойствие, със сигурност е квалифицирана да постигне божествена себереализация.
- 52) Към 51)
- 53) Към 51)
- 54) Безупречната, пречистена и себе удовлетворена душа, която е достигнала съзнателна божествена природа, нито скърби, нито желае нещо. Виждайки всички същества еднакво (в светлината на Моята върховна енергия), тя постепенно достига до върховна преданоотдаденост (према-бхакти) към Мен.
- 55) Чрез енергията на тази върховна преданоотдаденост, тя може напълно да узнае Моята природа на Всемогъщо Господство и величие (аишварйамайа-сварӯпа). Впоследствие, достигайки разбиране за божествената си връзка с Мен, тя навлиза в групата на Моите съкровени лични придружители, чиято природа е не отличима от Моята.

- 56) Въпреки че са винаги действени в изпълнение на всички видове задължения, тези които са приели изключително убежище при Мен, по Моя милост достигат до вечната платформа на процъфтяващо служене.
- 57) Във връзка с изкуството на служенето, предложи всички свои действия на Мен със съзнанието, че Аз самият съм върховната цел, приеми подслон чрез свързване на интелигентността ти с Мен (стани не привързан спрямо общоприетия дълг) и по този начин бъди Мой лоялен преданоотдаден завинаги.
- 58) Когато посветиш сърцето си на Мен, ти ще можеш да преминеш над всички видове мъчно преодолими препятствия и беди чрез Моята милост. И ако от гордост не чуваш Моите слова, със сигурност ще пожънеш гибел.
- 59) Поради гордост ти си мислиш, "аз няма да се бия," но такова решение със сигурност е напразно, защото твоята природа (на кшатрийа) без съмнение ще те застави да влезеш в битка.
- 60) О, Каунтейа, принуден от склонността на твоята природа, този твой същински дълг, който поради заблуда сега отбягваш, ти (скоро) неизбежно ще изпълниш сам.
- 61) О, Арджуна, обитаващия отвътре Върховен Бог, чрез потенциала на заблуждаващата си енергия, предизвиква живите същества да се лутат насам-натам (в различни състояния), все едно всички са просто марионетки, поставени на въртяща се машина. Наистина, този Бог живее във всички сърца.
- 62) О, Бхārата, отдай Му се във всички отношения. Чрез Неговата благосклонност ти ще достигнеш върховния мир и вечната обител.
- 63) Сега ти разкрих това още по-поверително знание от скритото съкровище. Помни всичко това, и постъпи както пожелаеш.
- 64) Сега отново чуи от Мен върховното учение, най-скритото от всички скрити съкровища. Ти си Ми извънредно скъп и наистина затова Аз ти го предавам за твое истинско облагодетелстване.

Коментар: Според Шрїла Бхактивинода Тхāкура, скритата (гухйам) инструкция на Бог Шрї Кришна се намира във втората и трета глава на Шрї Гїтā. Там се споменава, че ангажирането в неегоистично действие постепенно води всеки по пътеката на знание и съзерцание. Неговата още по-скрита (гухйатарам) инструкция може да се намери в седма и осма глави, където Върховният Бог предава знанието за Себе си, което започва да поражда преданост. В глава девета, започва най-скритата (гухйатамам) инструкция. Богът описва симптомите на изключителната преданост (кевалā-бхакти), която е не смесена с действие, знание или абстрактна медитация.

Тъй като Неговият преданоотдаден Арджуна Му е много скъп, Богът сега в негова помощ повтаря скритото Си учение. Този път обаче, Той разкрива най-скритото от всички скрити съкровища (сарва-гухйатамам) – Неговият най-любящ съвет: „Арджуна, ти си Ми най-скъпият, така че сега ще ти разкрия цялата истина.”

- 65) Мисли за Мен, служи Ми, обожавай Ме, предложи Ми най-съкровената си същност и със сигурност ти ще Ме достигнеш. Това е Моето искрено обещание към теб, защото си Мой скъп приятел.
- 66) Напълно изоставяйки всички видове религии, отдай се изключително на Мен. Ще те освободя от всички видове зрехове, така че, не се отчайвай.

Коментар: Тук е възпята славата на скритата цел на Бхагават-гїтā (гїтā - гїдгāртха-гауравам): „Изостави всички ангажменти и ела при Мен. Няма да съжаляваш, Арджуна, защото Аз съм всичко за теб и ти си всичко за Мен. Това е най-скритата от всички скрити истини. Какво повече мога да кажа? И ти ще се убедиш в това във Враджа (Вриндāвана).”

На санскрит реторичното (аланкāра) орнаментално внушение, чрез което звученето на една дума проявява смисъла си е известен като дхвани. Тук е даден такъв намек. Мāм екам шаранам „враджа”: „Ти можеш да отидеш във Враджа и там ще намериш най-скритото от всички скрити истини (сарва-гухйатамам). Най-голямата тайна на вътрешното любящо сърце е напълно проявена тук: аз съм отвъд всяка концепция за религия, общество, приятели – всичко. Моята позиция е над всичко, и е също в ядрото

на сърцето на всичко. Във вечната земя на Враджа ти ще изживееш цялостната концепция на красотата. Освободи се от всички други ангажименти и перспективи и ела при Мен. Твоят вътрешен копнеж ще бъде изпълнен отвъд очакванията ти. Ти ще намериш такава извисеност при Мен, че ще бъдеш отвъд реакциите и съжалението. Това е най-дълбокото значение на най-висшата слава.”

Когато някой стигне до тази концепция, всичко друго му се вижда като грях (ахам твām сарва пāнебхīо, мокшайишīāmи). Всичко възприето като дълг или чистота в този материален свят бива видяно като греховно, и всички концепции за религиозност биват редуцирани до нивото на греха. На абсолютната платформа, всичко и всеки принадлежи цялостно на Кришна и най-слабото отклонение от тази идея не е по-добро от извършване на грях. Простото себе забравяне води до имперсонализъм и кулминира в дълбок сън. Но себе забравата (сарва-дхармāн паритīаджа) в служене на Кришна (мām екам шаранам враджа) е позитивна и жива. Тя е пълната и абсолютна платформа на живота.

Скритото съкровище привлича сърцата ни. Били сме лишени от най-дълбокия интерес на сърцата ни. Въпреки, че имаме естествено право на него, той е бил скрит от нас (шрүтибхир вимригīām). По несравним начин, Шрī Гītā взема предвид всички тези аспекти и ни води към коректното значение и заключение на всички Упанишади. От тази точка започва Шрīмад Бхāгаватам.

- 67) Никога не бива да разкриваш това скрито съкровище на търсещите лесния път, безверните, тези които не са склонни към служене към Мен или тези зловредни личности, които са завистливи спрямо Мен.
- 68) Тази личност, която разказва славата на това най-скрито от всички скрити съкровища на Моите преданоотдадени, постигайки върховната преданоотдаденост към Мен, ще Ме достигне без съмнение.
- 69) В човешкото общество няма никой, който да Ме удовлетворява чрез действията си като него (който проповядва славата на тази Бхагават-гītā : Скритото Съкровище на Сладкия Абсолют) и (в бъдеще) никога няма да има друг по-скъп за Мен в целият свят освен него.

- 70) И този който редовни чете, съзерцава или възпява с отдадено сърце този свят разговор между нас, ще реализира ефективно обожание към Мен чрез жертвоприношението на мъдростта. Със сигурност това е Моето мнение.
- 71) А вярващият и благочестивият, които просто го слушат без ревност ще се освободят и ще достигне до благоприятните планети подобно на тези които вече са дарени със достойнството на върховната добродетел (сукрити).
- 72) О, Партха, успя ли да чуеш всичко това с концентрирана будност? О, Дхананджайа, успя ли да прогониш тъмнината на заблудата у теб?
- 73) Арджуна каза: О, непогрешими, по Твое благоволение моята заблуда беше прогонена. Сега мога да помня кой съм, всички съмнения ме напуснаха, напълно Ти се отдадох. Сега ще последвам Твоята заповед.
- 74) Санджайа каза: По този начин чух този забележителен, екстатичен разговор между Върховната Душа Висудева и Арджуна.
- 75) По милостта на Шрила Вйасадева чух това най-скрито съкровище, което произлиза директно от светите лотосови уста на Върховния Бог на мистичното могъщество, самият Бог Шри Кришна.
- 76) О, Царю, постоянно помнейки този забележителен божествен разговор на Бог Шри Кришна и Арджуна, моето сърце ликува, отново и отново.
- 77) О, Царю, сега в постоянно помнене, възхищавайки се на тази изумителна, огромна вселенска форма на Върховния Бог Хари цялото ми същество трепне от емоция.
- 78) Там където е Върховният Бог на всички мистични сили, самият Бог Шри Кришна, и там където е завоевателят на богатства, който носи лък, самият Арджуна – на това място богинята на щастието, на това място богинята на победата, на това място процъфтяващият просперитет и на това място върховната добродетел възтържествуват. Със сигурност това е решителното ми мнение.---